18/12 77.

DELFTSCHE

STUDENTEN-ALMANAK

VOOR

1878.

TE DELFT BIJ
J. WALTMAN, JR.
1877.

POLYTECHNISCHE SCHOOL

INHOUD.

Kalender.

Tijdperken	Bladz.	3
Gregoriaansche Kalender	„	3
Guldengetal, Epacta, Zonnecirkel, Indictie en Zondagsletter	„	3
Verjaardagen der leden van het Kon. Huis .	„	6
Akademische gedenkdagen	„	8
Kalender	„	9
Jaargetijden	„	21
Paaschtafel voor 1878—1887	„	21
Hemelverschijnselen	„	21
Schijngestalten der Maan	„	23
Tafel van de opkomst en ondergang der Zon.	„	25

Polytechnische School.

Bestuur	„	29
Hoogleeraren, enz.	„	31
Programma der lessen	„	34
Toelichting	„	48
Reglement voor het gebruik van de Bibliotheek.	„	52

Studentencorps.

Naamlijst der leden van het Corps	„	56
Naamlijst der ingeschrevenen aan de Polytechnische School, die leden van het Corps geweest zijn	„	65

Naamlijst der ingeschrevenen aan de Polyt. School, die geen leden van het Corps zijn. Bladz. 66
Getal der ingeschrevenen aan de Polyt. School. „ 69
Examen B. . . . . „ 70
Eindexamens . . . . . „ 71
Commissiën uit de Studenten . . . . . „ 72
Bijzondere Commissiën. . . . . „ 73
Disputen en Bijzondere Gezelschappen. . . „ 74
Vervolg van de geschiedenis van het Delftsche studentencorps. Van September 1876 tot September 1877 . . . . . „ 79

Mengelwerk.

Im Memoriam . . . . . „ 107
Disputen . . . . . „ 108
Kinderen . . . . . „ 114
Vendella. Een verhaal uit de Abruzzen . . „ 115
Ave César . . . . . „ 160
Natuur en mensch . . . . . „ 162
De eerste reis. . . . . „ 167
Hoort gij de stem?. . . . . „ 185
Uit den Vuilnisbak. . . . . „ 187
In 't Nachtelijk Uur . . . . . „ 190
Een Avond aan de Studie gewijd . . . . „ 194
Een Student . . . . . „ 200
Eine Braut . . . . . „ 213
Een Burcht . . . . . „ 214
Notre Vie . . . . . „ 221
De Popel en de Den . . . . . „ 223
* * * * * * * . . . . . „ 229
De Zonderling van Porteros . . . . . „ 231
Varia . . . . . „ 257

KALENDER.

TIJDPERKEN.

Het jaar 1878 van de Christelijke jaartelling is het jaar:

7386—7387 van de hedendaagsche Grieken.

6591 volgens de Juliaansche periode.

5639 sedert de schepping volgens de Israëlieten (aanvangende 28 September).

2654 sedert de eerste Olympiade, of het eerste jaar van de 666e Olympiade.

2631 sedert de stichting van Rome, volgens Varro.

2625 volgens de jaartelling van Nabonassar.

1295 van de Hedjrah (aanvangende 5 Januari).

299 sedert de Unie van Utrecht.

65 sedert de herstelling van Nederland.

35 sedert de oprichting der Delftsche Academie.

14 " " " " Polytechnische School.

Gregoriaansche Kalender.

Het Guldengetal	17.
De Epacta	XXVI.
De Zonnecirkel	11.
De Romeinsche Indictie	6.
De Zondagsletter	F.

Guldengetal, Epacta, Zonnecirkel, Indictie en Zondagsletter.

Het Guldengetal heeft zijn' oorsprong te danken aan den maancirkel, een' tijdkring van 19 jaren, uitgevonden

door Meton (430 v. C.) aan het eind waarvan de nieuwe en volle manen weder op dezelfde data van den Juliaanschen Kalender invallen. Het Guldengetal wijst aan in het hoeveelste jaar van den maancirkel men zich bevindt. Daar men aanneemt dat de eerste maancirkel 1 jaar vóór Christus is aangevangen, moet men bij het jaartal 1 optellen en de som door 19 deelen om het aantal der volbrachte maancirkels te verkrijgen; de rest drukt het Guldengetal uit. De Atheners lieten den door Meton gevonden regel in gulden letters op de deuren van den tempel van Minerva schrijven; van daar de naam het Guldengetal.

De Epacta is het getal, dat den ouderdom der maan, op den 1n Januari des jaars, in dagen aanwijst. De maansomloopstijden beurtelings op 30 en 29 dagen stellende, kan men uit de Epacta gemakkelijk de data van alle volgende nieuwe manen berekenen.

Een Zonnecirkel is een tijdkring van 28 jaren, na verloop waarvan de data weder met dezelfde dagen der week overeenstemmen, als bij het begin. Daar het gewone jaar uit 52 weken en 1 dag, het schrikkeljaar uit 52 weken en 2 dagen bestaat, verkrijgt een datum niet denzelfden naam, dien hij in 't vorig jaar droeg, maar zoo beide gewone jaren zijn, dien van één dag later gedurende het geheele jaar; zoo het laatste een schrikkeljaar is, dien van een dag later vóór 29 Februari en van twee dagen later na dien datum; zoo het voorgaande een schrikkeljaar was, dien van twee dagen later vóór, dien van één dag later na 28 Februari. Waren

er geen schrikkeljaren dan zou de Zonnecirkel in plaats van 4 × 7 slechts 7 jaar lang zijn. Men rekent de Zonnecirkel van het 9e jaar voor Chr. af.

De Romeinsche indictie is een tijdkring van 15 jaren, beginnende 3 jaren vóór Chr. en afkomstig van de Romeinen, die hem gebruikten tot regeling eener belasting.

De Zondagsletter is de letter, die de eerste Zondag van een jaar verkrijgt, als men den 1n Januari A., den 2n B enz. noemt. In een gewoon jaar hebben, zoo men telkens na de letters G weder met A begint, alle Zondagen dezelfde letter. In het schrikkeljaar heeft men 2 Zondagsletters. Dit komt voort uit de wijze, waarop de Romeinen den schrikkeldag aan het jaar toevoegden; deze werd als een dag zonder letter tusschen 23 Februari en 5 Maart ingevoegd, zoodat de Zondag, die daarop volgde één letter terugging.

VERJAARDAGEN

DER

LEDEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

---

19 Februari.	Z. M. WILLEM ALEXANDER PAUL FREDERIK LODEWIJK, Koning Willem III, geb. 1817.
28 „	WILLEM FREDERIK KAREL, Prins der Nederlanden, Oom des Konings, geb. 1797.
8 April.	WILHELMINA MARIA SOPHIA LOUISA, Erf-Groot-Hertogin van Saksen-Weimar-Eisenach, Zuster des Konings, geb. 1824.
9 Mei.	WILHELMINA FREDERIKA LOUISA CHARLOTTE MARIANNE, Prinses der Nederlanden, Tante des Konings, geb. 1810.
13 Juni.	WILLEM FREDERIK HENDRIK, Prins der Nederlanden, Broeder des Konings geb, 1820.
24 „	KAREL ALEXANDER AUGUST JAN, Erf-Groot-Hertog van Saksen-Weimar-Eisenach Schoonbroeder des Konings, geb. 1818.
5 Juli.	WILHELMINA PREDERIKA ANNA ELISABETH MARIA, tweede dochter van Z. K. H. Prins Frederik, geb. 1841.

22 Augustus. WILLEM ADOLF MAXIMILIAAN KAREL, Prins von Wied, Schoonzoon van Prins Frederik, geb. 1845.

25 „ WILLEM ALEXANDER KAREL FREDERIK HENDRIK, Prins der Nederlanden, Zoon des Konings, geb. 1851.

4 September. WILLEM NICOLAAS ALEXANDER FREDERIK KAREL HENDRIK, Prins van Oranje, geb. 1840.

AKADEMISCHE GEDENKDAGEN.

4	Jan.	1843.	Oprichting van de Academie te Delft.
8	„	1632.	Stichting van het Atheneum te Amsterdam.
8	Febr.	1575.	Stichting van de Hoogeschool te Leiden.
16	„	1630.	Stichting van het Athenaeum te Deventer.
26	Maart.	1636.	Stichting van de Hoogeschool te Utrecht.
1	Juli.	1864.	Stichting van de Polyt. School te Delft.
25	Aug.	1614.	Stichting van de Hoogeschool te Groningen.
25	Sept.	1816.	Stichting van de Hoogeschool te Gent.
15	Oct.	1877.	Stichting van de Hoogeschool te Amsterdam.

JANUARI, 31 dagen.

1 Dinsdag.	Nieuwjaarsdag. — Schepping der wereld 8000 voor Christus.
2 Woensdag.	
3 Donderdag.	
4 Vrijdag.	
5 Zaterdag.	
6 ZONDAG.	Drie Koningen.
7 Maandag.	
8 Dinsdag.	
9 Woensdag.	
10 Donderdag.	
11 Vrijdag.	
12 Zaterdag.	Oprichting van „Abruz". 1877.
13 ZONDAG.	
14 Maandag.	Koppermaandag,
15 Dinsdag.	
16 Woensdag.	
17 Donderdag.	Oprichting van D. W. L. (1871.)
18 Vrijdag,	
19 Zaterdag.	
20 ZONDAG.	Oprichting van F. E. F. (1874.)
21 Maandag.	
22 Dinsdag.	Oprichting van F. C. Q. D. (1859.)
23 Woensdag.	
24 Donderdag.	
25 Vrijdag.	
26 Zaterdag.	
27 ZONDAG.	
28 Maandag.	
29 Dinsdag.	
30 Woensdag.	
31 Donderdag.	Groote Courantenbrand op Gods wegen. Naar de brug van Rotterdam. Bruggen meten wijzers kijken. (De kroniekschrijver.)

FEBRUARI, 28 dagen.

1 Vrijdag.	
2 Zaterdag.	
3 ZONDAG.	
4 Maandag.	
5 Dinsdag.	
6 Woensdag.	Oprichting van Vrije Studie. (1862.)
7 Donderdag.	
8 Vrijdag.	
9 Zaterdag.	
10 ZONDAG.	Eerste steenlegging van de Phoenix. — Gratis College boterhamsmeren. De dronken menigte. Vrije Studie vergadering. Heb ik het mis of ben ik een beetje te laat? Wederaanknooping der vriendschapsbetrekkingen met Groningen.
11 Maandag.	
12 Dinsdag.	
13 Woensdag.	
14 Donderdag.	De dronken grappenmaker. Ventriloque.
15 Vrijdag.	Brand van de Phoenix. (1876,)
16 Zaterdag.	
17 ZONDAG.	
18 Maandag.	
19 Dinsdag.	's Konings Verjaardag.
20 Woensdag.	
21 Donderdag.	
22 Vrijdag.	
23 Zaterdag.	
24 ZONDAG.	
25 Maandag.	
26 Dinsdag.	
27 Woensdag.	
28 Donderdag.	Verhuizen moet je maar!

MAART, 31 dagen.

1 Vrijdag.	Oprichting der Societeit Phoenix. (1847.)
2 Zaterdag.	
3 ZONDAG.	
4 Maandag.	
5 Dinsdag.	
6 Woensdag.	
7 Donderdag.	
8 Vrijdag.	
9 Zaterdag.	
10 ZONDAG.	
11 Maandag.	
12 Dinsdag.	
13 Woensdag.	
14 Donderdag.	Overname van het zachte territoor. „De Hoorn des Overvloeds" in het parterre. De nijdige Regisseur. 't Vallende Scherm.
15 Vrijdag.	Overname van Theorie en Praktijk. (1876.)
16 [Zaterdag.]	Dood van den Heer Bal. 't Corps neemt de rouw aan.
17 ZONDAG.	
18 Maandag.	
19 Dinsdag.	
20 Woensdag.	Begin van de Lente. Overname van Nieuw Mazeppa. Paarden in de rijtuigen. Apollo Concert. Standje op het Schellinkje. „Wie is het die zoo hoog gezeten"? — Installatie van 9 nieuwe leden.
21 Donderdag.	Oudejaarsavondviering. Vrouwenhaat en berouw. De klapperrr .... boom.
22 Vrijdag.	Diësviering. Comedievoorstelling. Collation. Heerlijk eten!! Hij was hun vertegenwoordiger!
23 Zaterdag.	
24 ZONDAG.	
25 Maandag.	
26 Dinsdag.	
27 Woensdag.	
28 Donderdag.	Appollo vergadering. — De geredde eer of de absolutie
29 Vrijdag.	
30 Zaterdag.	
31 ZONDAG.	

APRIL, 30 dagen.

1 Maandag.	De ooievaars op reis.
2 Dinsdag.	
3 Woensdag.	
4 Donderdag.	
5 Vrijdag.	
6 Zaterdag.	
7 ZONDAG.	
8 Maandag.	
9 Dinsdag.	„Jubilee Singers."
10 Woensdag.	
11 Donderdag.	
12 Vrijdag.	
13 Zaterdag.	Oprichting van de Delftsche Studentenroeivereeniging. (1876.)
14 ZONDAG.	
15 Maandag.	
16 Dinsdag.	
17 Woensdag.	
18 Donderdag.	Witte Donderdag.
19 Vrijdag.	Goede Vrijdag.
20 Zaterdag,	
21 ZONDAG.	Paschen.
22 Maandag.	Tweede Paaschdag.
23 Dinsdag.	
24 Woensdag.	
25 Donderdag.	
26 Vrijdag.	
27 Zaterdag.	
28 ZONDAG.	
29 Maandag.	
30 Dinsdag.	

MEI, 31 dagen.

1 Woensdag.	Aanneming wet middelb. onderwijs (1874).
2 Donderdag.	
3 Vrijdag.	Voorloopige tentoonstelling der maskerade platen.
4 Zaterdag.	
5 ZONDAG.	
6 Maandag.	De nachtegaal komt!
7 Dinsdag.	
8 Woensdag.	
9 Donderdag.	
10 Vrijdag.	
11 Zaterdag.	
12 ZONDAG.	Der bandieten eerste rijpartij.
13 Maandag.	
14 Dinsdag.	
15 Woensdag.	La pauvre France!
16 Donderdag.	
17 Vrijdag.	
18 Zaterdag.	
19 ZONDAG.	
20 Maandag.	
21 Dinsdag.	
22 Woensdag.	
23 Donderdag.	De toren van Delft helt.
24 Vrijdag.	
25 Zaterdag.	
26 ZONDAG.	
27 Maandag.	
28 Dinsdag.	
29 Woensdag.	
30 Donderdag.	Hemelvaartsdag.
31 Vrijdag.	Pseudo nachtegaal.

JUNI, 30 dagen.

1 Zaterdag.	De nachtegaal. Je suis le plus grand troubadour! Zou die oude heer boos zijn? Du, du liegst mir am Herzen! Baliekluivers.
2 ZONDAG.	
3 Maandag.	Dood van H. M. de Koningin.
4 Dinsdag.	
5 Woensdag.	
6 Donderdag	Dood van Joep. — De directeur in rouw. — Schrikwekkend voorbeeld.
7 Vrijdag.	
8 Zaterdag.	
9 ZONDAG.	Pinksteren.
10 Maandag.	Tweede Pinksterdag.
11 Dinsdag.	
12 Woensdag.	
13 Donderdag.	Oprichting van Debating Club. (1865).
14 Vrijdag.	
15 Zaterdag.	
16 ZONDAG.	Oprichting van Berzelius (1865).
17 Maandag.	
18 Dinsdag.	Slag bij Waterloo.
19 Woensdag.	
20 Donderdag	Begrafenis van H. M. de Koningin.
21 Vrijdag.	Begin van den Zomer. (1876).
22 Zaterdag.	
23 ZONDAG.	
24 Maandag.	
25 Dinsdag.	Uitslag examen B. Gelukkige gezichten en ongelukkige dito. Naar Scheveningen. De dronken tuinman of de pet!
26 Woensdag.	
27 Donderdag.	
28 Vrijdag.	
29 Zaterdag.	
30 ZONDAG.	Delftsche Akademie. 1864. †

JULI, 31 dagen.

1 Maandag.	Stichting van de P. S. (1864.)
2 Dinsdag.	
3 Woensdag.	
4 Donderdag.	
5 Vrijdag.	De Genestet. (1861.) †
6 Zaterdag.	
7 ZONDAG.	
8 Maandag.	
9 Dinsdag.	
10 Woensdag.	
11 Donderdag.	
12 Vrijdag.	
13 Zaterdag.	
14 ZONDAG.	
15 Maandag.	
16 Dinsdag.	
17 Woensdag.	
18 Donderdag.	
19 Vrijdag.	
20 Zaterdag.	
21 ZONDAG.	
22 Maandag.	
23 Dinsdag.	
24 Woensdag.	
25 Donderdag.	
26 Vrijdag.	
27 Zaterdag.	
28 ZONDAG.	
29 Maandag.	
30 Dinsdag.	
31 Woensdag.	

AUGUSTUS, 31 dagen.

1 Donderdag.	
2 Vrijdag.	
3 Zaterdag.	
4 ZONDAG.	
5 Maandag.	
6 Dinsdag.	
7 Woensdag.	
8 Donderdag.	
9 Vrijdag.	
10 Zaterdag.	
11 ZONDAG.	
12 Maandag.	
13 Dinsdag.	
14 Woensdag.	
15 Donderdag.	
16 Vrijdag.	
17 Zaterdag.	
18 ZONDAG.	
19 Maandag.	
20 Dinsdag.	
21 Woensdag.	
22 Donderdag.	
23 Vrijdag.	
24 Zaterdag.	De arke Noachs loopt van stapel.
25 ZONDAG.	
26 Maandag.	
27 Dinsdag.	
28 Woensdag.	
29 Donderdag.	
30 Vrijdag.	
31 Zaterdag.	

SEPTEMBER, 30 dagen.

1 ZONDAG.	
2 Maandag.	
3 Dinsdag.	Begin der colleges. De jas of dag mijnheer H.
4 Woensdag.	Dood van Thiers.
5 Donderdag.	
6 Vrijdag.	
7 Zaterdag.	
8 ZONDAG.	
9 Maandag.	
10 Dinsdag.	
11 Woensdag.	Oprichting van „het zachte Territoor". (1876.)
12 Donderdag.	Tuinjool der Abruzen. Shipkapas.
13 Vrijdag.	
14 Zaterdag.	
15 ZONDAG.	
16 Maandag.	
17 Dinsdag.	
18 Woensdag.	
19 Donderdag.	
20 Vrijdag.	
21 Zaterdag.	Begin van den herfst.
22 ZONDAG.	
23 Maandag.	
24 Dinsdag.	Heemskerk. (g = 9,812.)
25 Woensdag.	
26 Donderdag.	
27 Vrijdag.	Donderjool bij Eyck. „Mooie Leen". De draad? Volle vaten. Sirocco en storm.
28 Zaterdag	Inauguratie. 1877. Fakkeltocht door de stad. Welkom.
29 ZONDAG.	De toren onthuld. Rijpartij 1877. Feest in den Doele. Het wijnglas. Ploerten. De ovatie.
30 Maandag.	

OCTOBER, 31 dagen.

1 Dinsdag.	
2 Woensdag.	
3 Donderdag.	
4 Vrijdag.	
5 Zaterdag.	
6 ZONDAG.	
7 Maandag.	
8 Dinsdag.	
9 Woensdag.	
10 Donderdag.	Zie 2 Febr. 1877. Monstre. Ik zou hem wel willen kussen.
11 Vrijdag.	
12 Zaterdag.	
13 ZONDAG.	
14 Maandag.	Oh Mac Mahon!!
15 Dinsdag.	Inwijding Academie Amsterdam.
16 Woensdag.	
17 Donderdag.	
18 Vrijdag.	
19 Zaterdag.	
20 ZONDAG.	
21 Maandag.	
22 Dinsdag.	Oprichting van H³. (1864.)
23 Woensdag.	
24 Donderdag.	Oprichting van Brugman. (1868.)
25 Vrijdag.	
26 Zaterdag.	
27 ZONDAG.	Opkammerij van oude Heeren.
28 Maandag.	Tentoonstelling der Maskerade Platen.
29 Dinsdag.	
30 Woensdag.	
31 Donderdag.	

NOVEMBER. 30 dagen.

1 Vrijdag.	
2 Zaterdag.	
3 ZONDAG.	
4 Maandag.	Oprichting van de Vijf Kolommen. (1844.)
5 Dinsdag.	Overgave van Heineken. (1877.)
6 Woensdag.	
7 Donderdag.	Oprichting van Snellius. (1869.) Overgave van Snellius. (1877.)
8 Vrijdag.	
9 Zaterdag.	
10 ZONDAG.	Oprichting van Theorie en Praktijk. (1855.)
11 Maandag.	
12 Dinsdag	
13 Woensdag.	
14 Donderdag.	Oprichting van Apollo. (1849.)
15 Vrijdag.	
16 Zaterdag.	
17 ZONDAG.	
18 Maandag.	Oprichting van O. K. W. (1844.)
19 Dinsdag.	
20 Woensdag.	
21 Donderdag.	
22 Vrijdag.	Sluiting der Colleges. (1861.)
23 Zaterdag.	
24 ZONDAG.	
25 Maandag.	
26 Dinsdag.	
27 Woensdag.	
28 Donderdag.	
29 Vrijdag.	
30 Zaterdag.	

DECEMBER, 31 dagen.

1 ZONDAG.	
2 Maandag.	
3 Dinsdag.	
4 Woensdag.	
5 Donderdag.	St. Nicolaasavond.
6 Vrijdag.	Wederaanknooping der vriendschapsbetrekkingen met het Leidsche Studentencorps.
7 Zaterdag.	Uitgave van den Almanak 1877.
8 ZONDAG.	
9 Maandag.	
10 Dinsdag.	
11 Woensdag.	
12 Donderdag.	
13 Vrijdag.	
14 Zaterdag.	
15 ZONDAG.	
16 Maandag.	
17 Dinsdag.	
18 Woensdag.	
19 Donderdag.	
20 Vrijdag.	
21 Zaterdag.	
22 ZONDAG.	
23 Maandag.	
24 Dinsdag,	
25 Woensdag.	Kersmis.
26 Donderdag.	Tweede Kersdag.
27 Vrijdag.	
28 Zaterdag.	
29 ZONDAG.	
30 Maandag.	
31 Dinsdag.	Oudejaarsavond. Uitvinding van het haringkaken.

JAARGETIJDEN.

De Lente	begint	den . .	20sten Maart.
De Zomer	„	„ . .	21sten Juni.
De Herfst	„	„ . .	23sten September.
De Winter	„	„ . .	21sten December.

PAASCHTAFEL VOOR 1878—1887.

1878 .	21 April.
1879 .	13 „
1880	28 Maart.
1881	17 April.
1882	9 „
1883	25 Maart.
1884	13 April.
1885	5 „
1886	25 „
1887	10 „

HEMELVERSCHIJNSELEN.

Er zullen dit jaar twee Zonsverduisteringen en twee maansverduisteringen, en een overgang van Mercurius voorbij de zon plaats hebben, van welke eene maansverduisternis

en de overgang van Mercurius in Nederland zichtbaar zullen zijn.

I. *Zonsverduistering.*

1 Februari. Ringvormige Zonsverduistering, onzichtbaar in Nederland. Zij is zichtbaar in enkele deelen van den Oost-Indischen Archipel, in Nieuw-Holland en de Zuidelijke IJszee.

II. *Maansverduistering.*

17 Februari. Gedeeltelijke maansverduistering onzichtbaar in Nederland. Zij is zichtbaar in Zuid-Amerika, Noord-Amerika, Australië en de oostelijke helft van Azië.

III. *Overgang van Mercurius.*

6 Mei. Overgang van Mercurius voorbij de Zon. Gedeeltelijk zichtbaar in Nederland. Eerste uitwendige aanraking 3 u. 30 m. 'savonds, eerste inwendige aanraking 8 u. 33 m. 'savonds. Gedurende den overgang gaat de Zon ten 7 u. 32 m. onder.

IV. *Zonsverduistering.*

29 Juli. Totale Zonsverduistering, onzichtbaar in Nederland. Zij is zichtbaar in het noordelijk deel van Azië en vooral in Noord-Amerika.

V. *Maansverduistering.*

12 Augustus. Gedeeltelijke Maansverduistering, zichtbaar in Nederland. Aanvang der verduistering 'savonds 11 u. 0 m., midden der verduistering, 13 Aug. 'sm. 0 u. 26 m., einde 'sm. 1 u. 52 m. Grootte der verduistering 7 duim.

SCHIJNGESTALTEN DER MAAN

GEDURENDE HET JAAR 1878.

Januari	3	's avonds	2	u.	21	m.	N.	M.
"	11	"	7	"	5	"	E.	K.
"	19	's morgens	0	"	29	"	V.	M.
"	25	's avonds	4	"	8	"	L.	K.
Februari	2	's morgens	8	"	35	"	N.	M.
"	10	's avonds	1	"	35	"	E.	K.
"	17	's morgens	11	"	35	"	V.	M.
"	24	"	3	"	31	"	L.	K.
Maart	4	"	3	"	36	"	N.	M.
"	12	"	4	"	19	"	E.	K.
"	18	's avonds	9	"	25	"	V.	M.
"	25	"	5	"	8	"	L.	K.
April	2	"	9	"	33	"	N.	M.
"	10	"	3	"	13	"	E.	K.
"	17	"	6	"	16	"	V.	M.
"	24	"	8	"	51	"	L.	K.
Mei	2	's avonds	1	"	9	"	N.	M.
"	9	"	10	"	51	"	E.	K.
"	16	"	2	"	50	"	V.	M.
"	24	's morgens	2	"	0	"	L.	K.
Juni	1	"	2	"	6	"	N.	M.
"	8	"	4	"	13	"	E.	K.
"	15	"	0	"	9	"	V.	M.
"	22	's avonds	7	"	33	"	L.	K.
"	30	"	0	"	49	"	N.	M.
Juli	7	's morgens	8	"	38	"	E.	K.
"	14	"	11	"	13	"	V.	M.
"	22	's avonds	0	"	34	"	L.	K.
"	29	"	9	"	59	"	N.	M.

Augustus	1	's avonds	5	u.	38	m.	E.	K.
"	13	's morgens	0	"	34	"	V.	M.
"	21	"	4	"	26	"	L.	K.
"	28	"	6	"	18	"	N.	M.
September	3	's avonds	8	"	44	"	E.	K.
"	11	"	4	"	8	"	V.	M.
"	19	"	6	"	48	"	L.	K.
"	26	"	2	"	29	"	N.	M.
October	3	's morgeus	7	"	19	"	E.	K.
"	11	"	9	"	13	"	V.	M.
"	19	"	7	"	28	"	L.	K.
"	25	's avonds	11	"	17	"	N.	M.
November	1	"	10	"	9	"	E.	K.
"	10	's morgens	2	"	52	"	V.	M.
"	17	's avonds.	6	"	16	"	L.	K.
"	24	's morgens.	9	"	29	"	N.	M.
December	1	's avonds	4	"	56	"	E.	K.
"	9	"	8	"	8	"	V.	M.
"	17	's morgens	3	"	22	"	L.	K.
"	23	's avonds	9	"	43	"	N.	M.
"	31	"	2	"	15	"	E.	K.

TAFEL

VAN DE OPKOMST EN DEN ONDERGANG DER ZON

gedurende het jaar 1878.

	Opkomst der Zon.					Ondergang der Zon.				
Januari	6	's morg.	8	u.	12 m.	's av.	4	u.	0	m.
„	13	„	8	„	8 „	„	4	„	10	„
„	20	„	8	„	1 „	„	4	„	22	„
„	27	„	7	„	52 „	„	4	„	35	„
Februari	3	„	7	„	41 „	„	4	„	48	„
„	10	„	7	„	29 „	„	5	„	1	„
„	17	„	7	„	15 „	„	5	„	15	„
„	24	„	7	„	0 „	„	5	„	28	„
Maart	3	„	6	„	45 „	„	5	„	41	„
„	10	„	6	„	29 „	„	5	„	53	„
„	17	„	6	„	12 „	„	6	„	6	„
„	24	„	5	„	56 „	„	6	„	18	„
„	31	„	5	„	39 „	„	6	„	30	„
April	7	„	5	„	23 „	„	6	„	42	„
„	14	„	5	„	7 „	„	6	„	55	„
„	21	„	4	„	52 „	„	7	„	7	„
„	28	„	4	„	37 „	„	7	„	19	„
Mei	5	„	4	„	24 „	„	7	„	31	„
„	12	„	4	„	11 „	„	7	„	42	„
„	19	„	4	„	1 „	„	7	„	53	„
„	26	„	3	„	51 „	„	8	„	3	„
Juni	2	„	3	„	45 „	„	8	„	11	„
„	9	„	3	„	40 „	„	8	„	18	„
„	16	„	3	„	38 „	„	8	„	22	„
„	23	„	3	„	39 „	„	8	„	24	„
„	30	„	3	„	43 „	„	8	„	24	„

		Opkomst der Zon.	Ondergang der Zon.
Juli	7	's morg. 3 u. 48 m.	's av. 8 u. 21 m.
„	14	„ 3 „ 55 „	„ 8 „ 15 „
„	21	„ 4 „ 5 „	„ 8 „ 7 „
„	28	„ 4 „ 15 „	„ 7 „ 57 „
Augustus	4	„ 4 „ 26 „	„ 7 „ 45 „
„	11	„ 4 „ 37 „	„ 7 „ 32 „
„	18	„ 4 „ 49 „	„ 7 „ 18 „
„	25	„ 5 „ 0 „	„ 7 „ 2 „
September	1	„ 5 „ 12 „	„ 6 „ 47 „
„	8	„ 5 „ 24 „	„ 6 „ 31 „
„	15	„ 5 „ 35 „	„ 6 „ 14 „
„	22	„ 5 „ 47 „	„ 5 „ 57 „
„	29	„ 5 „ 59 „	„ 5 „ 41 „
October	6	„ 6 „ 11 „	„ 5 „ 24 „
„	13	„ 6 „ 23 „	„ 5 „ 9 „
„	20	„ 6 „ 36 „	„ 4 „ 53 „
„	27	„ 6 „ 49 „	„ 4 „ 39 „
November	3	„ 7 „ 2 „	„ 5 „ 25 „
„	10	„ 7 „ 15 „	„ 4 „ 13 „
„	17	„ 7 „ 27 „	„ 4 „ 2 „
„	24	„ 7 „ 39 „	„ 3 „ 54 „
December	1	„ 7 „ 50 „	„ 3 „ 48 „
„	8	„ 8 „ 0 „	„ 3 „ 44 „
„	15	„ 8 „ 7 „	„ 3 „ 44 „
„	22	„ 8 „ 12 „	„ 3 „ 46 „
„	29	„ 8 „ 13 „	„ 3 „ 51 „

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Het bestuur der Polytechnische school is opgedragen aan een' Directeur en een' Raad van Bestuur, samengesteld uit de Hoogleeraren der School.

De Directeur is Voorzitter van den Raad.

De Secretaris wordt jaarlijks door den Raad uit zijn midden gekozen.

DIRECTEUR

DR. L. COHEN STUART.

SECRETARIS VAN DEN RAAD VAN BESTUUR

DR. A. C. OUDEMANS JR.

HOOGLEERAREN.

In de zuivere en toegepaste Wiskunde.

Dr. G. W. F. Baehr. — *Langendijk.*

F. J. van den Berg. — *Zuidwal.*

Dr. L. Cohen Stuart. — *Oude Delft.*

A. J. van Pesch. — *Plantsoen.*

In de Wiskunde en in het IJken van Maten en Gewichten.

Dr. F. J. Stamkart. — *Oost-Cingel.*

In de toegepaste Natuurkunde,

Dr. J. Bosscha Jr. — *'s Hage.*

In de Kennis van Werktuigen en mech. Technologie.

D. Grothe. — *Voorstraat.*

In de schoone Bouwkunde.

E. Gugel. — *Westvest.*

Adsistent: A. le Comte. — *Camaretten.*

In de Waterbouwkunde.

E. Steuerwald. — *Oude Delft.*

Ingenieur van den Waterstaat, tijdelijk belast met de lessen in de Waterbouwkunde.

N. H. Henket. — *Koornmarkt.*

In de Scheepsbouwkunde.

J. W. Calten. — *Hellevoetsluis.*

Adsistent: H. J. ter Wolde. — *Amsterdam.*

In de Staathuishoudkunde en Administratief Recht.

Mr. B. H. Pekelharing. — *Westvest.*

In de Scheikunde.

Dr. A. C. Oudemans Jr. — *Koornmarkt.*

In de Mineralogie, Geologie, het Mijnwezen.

Dr. T. B. Behrens. — *Westvest.* Rottzweg

LEERAREN.

In de Werktuigbouwkunde.

A. Huet. — *Oude Delft,*

H. A. Ravenek. — *Buitenwatersloot.*

In de Natuurkunde.

J. A. Snijders Czn. A. J. Snijders Czn. — *Molslaan.*

In de Scheikunde en scheikundige Technologie.

Dr. L. C. Levoir. — *Houttuinen.*

Adsistent: Dr. J. G. Kramers. — *Voorstraat.*

In het Boetseeren.

E. Lacomblé. — *Nieuwe Langendijk.*

In de burgerlijke Bouwkunde.

G. J. Morre. — *Korte Geer.*

Adsistent: B. Schelling. —

In het maken van Modellen en Werktuigen.

G. Reuvekamp. — *Binnenwatersloot.*

In het Handteekenen.

P. Tétar van Elven. — *Koornmarkt.*

BIBLIOTHECARIS.

J. F. L. Schneider. — *Binnenwatersloot.*

AMBTENAAR VAN ADMINISTRATIE.

H. L. Verschoor. — *Vlamingstraat.*

CONCIERGE.

C. P. Wies. — *In het Gebouw.*

PROGRAMMA DER LESSEN,

WELKE

gedurende het jaar 1877—1878

AAN DE

POLYTECHNISCHE SCHOOL

ZULLEN GEGEVEN WORDEN

Wiskunde.

a. Beschrijvende meetkunde.

II*a.* (*Eerste deel van den tweejarigen cursus.*) Bol. Centrale, evenwijdige en axonometrische perspectief en schaduw van lichamen door platte en eenvoudige gebogen vlakken begrensd. Eerste gedeelte van de theorie der kromme lijnen en gebogen oppervlakken.

4 u. 's weeks, waarv. 2 u. teekenen.

Ingenieurs B_1.

II*b.* (*Tweede deel van den tweejarigen cursus.*) Voortzetting van de theorie der gebogen oppervlakken met toepassing op perspectief en schaduw.

4 u., waarv. 1 u. teekenen.

Ingenieurs B_2.

Cursus in de beginselen. 1 u. 's weeks.

Technologen B_2.

b. Analytische meetkunde.

II*a*. *In het platte vlak.* Coördinatenleer. Rechte lijn en cirkel. Kromme lijnen van den tweeden graad. 2 u.

Ingenieurs B_1.

II*b*. *In de ruimte.* Rechte lijn en platte vlak. Oppervlakken van den tweeden graad. 1 u.

Ingenieurs B_2.

Cursus in de eerste beginselen.

Technologen B_1.

c. Bolvormige driehoeksmeting.

Ook de voornaamste toepassingen. 1 u., tot Paschen.

Ingenieurs B_1.

Eerste beginselen.

Technologen B_2.

d. Analyse.

II*a*. Hoogere stelkunde. Differentiaal- en integraalrekening met betrekking tot functiën van eene enkele onafhankelijke grootheid. Algemeen overzicht. 5 u.

Ingenieurs B_1.

II*b*. Aanvulling der hoogere stelkunde. Differentiaal- en integraalrekening met betrekking tot functiën van twee of meer onafhankelijk veranderlijken. Leer der bepaalde integralen. Integreeren van differentiaal-vergelijkingen. 4 u.

Ingenieurs B_2.

Mechanica.

a. Algemeene cursus.

II*a*. Cinematica. Beweging van een stoffelijk punt. Evenwicht en beweging van vaste lichamen en beweegbare stelsels, eerste gedeelte. Met toepassingen. 3 u.

Ingenieurs C_1.

II*b*. Evenwicht en beweging van vaste lichamen en beweegbare stelsels, tweede gedeelte. Evenwicht en beweging van vloeistoffen. Idem. 3 u.

Ingenieurs C_2.

b. Theorie der bouwconstructiën.

II*a*. Leer der veerkracht. Uitrekking, samendrukking, buiging, afschuiving en wringing, hoofdzakelijk van prismatische lichamen. Berekening en graphische behandeling van hout- en ijzerconstructiën, eerste gedeelte.

3 u., na Paschen 2 u.

Ingenieurs C_1.

II*b*. Vervolg der hout- en ijzerconstructiën. Bekleedingsmuren. Gewelven. 1 u.

Ingenieurs C_1.

c. Hydraulica.

Beweging van water in buizen, kanalen en rivieren.

1 u., na Kersmis.

d. Beginselen.

II*a*. Evenwicht en beweging van vaste lichamen. 2 u.

Technologen B_2 en werktuigkundige ingenieurs B_1.

II*b*. Vervolg van het evenwicht en de beweging van vaste lichamen. Evenwicht en beweging van vloeistoffen.

2 u.

Technologen B_2 en werktuigkundige ingenieurs B_1.

Toegepaste natuurkunde.

a. Algemeene tweejarige cursus.

Magneetkracht. Wetten der magneetkracht. Het meten van magneetkracht. Het vervaardigen van kunstmagneten. Aardmagnetisme. Invloed van het scheepsijzer op het kompas. *Electriciteit.* Aantrekkende en afstootende krachten en hare wetten. Het meten van electriciteit. Lading door inductie. Ontladingsverschijnselen. Atmosferische electriciteit. Bliksemafleiders. Standvastige stroomen en hunne wetten. Bepaling van hunne sterkte. Scheikundige werking. Warmteontwikkeling. Electrische lampen. Werking van stroomen op elkander. Inductiestroomen. Electro-magnetisme. Electrische telegraphen, uurwerken en registreertoestellen. 3 u.

Technologen B_1 en B_2. Ingenieurs B_1 en B_2.

b. Onderwerpen van bijzonderen aard.

Meten en wegen. Bepaling van soortgelijk gewicht, areometers. Luchtpompen. Photometers. Spectroscopen. Mikroskopen. Saccharimeters. 2 u.

Technologen B_3.

c. Praktische oefeningen. 2 u.

Scheikunde,

a. Thoretische en anorganische scheikunde.

II*a*. Verwantschapsleer. Bepaling van atoom- en moleculair-gewicht. Amorphe en kristallijne toestand. Dimorphie, isomorphie, isomerie en polymerie. Soortelijk volumen van gasvormige, vloeibare en vaste stoffen. Verband tusschen soortelijke warmte, atoom-gewicht en moleculair-gewicht. Scheikundige theoriën. Scheikunde der niet-metalen. 2 u

Technologen B_1 en mijnen-ingenieurs B_1.

II*b*. Scheikunde der metalen. 1 u.

Technologen B_2.

b. Organische scheikunde.

Inleiding. Elementair-analyse. Bepaling van het specifiek gewicht van dampen. Geschiedenis van de ontwikkeling der organische scheikunde, en van de theoriën omtrent de constitutie van organische lichamen. Typenthorie. Structuurformulen. Beschrijving der voornaamste organische verbindingen. 2 u.

Technologen.

c. Scheikundige analyse.

Qualitative analyse. 1 u., na Kersmis.

Ingenieurs B_1 en Technologen B_1.

d. Scheikunde der bouwstoffen.

IJzer, scheikundig karakter, voornamelijk ter onderscheiding van staal. Staal, onderkenning en keuring. Overige metalen. Verfstoffen, Houtconservatiemiddelen en scheikundige keuring. Mortels. Water, eischen voor drinkwater, voor voeding van stoomketels. 1 u.

Ingenieurs B_2.

e. Oefeningen.

Qualitative en quantitative analyse en het maken van praeparaten. 9 u.

Technologen.

Qualitative en quantitative analyse. 6 u.

Mijnen-ingenieurs.

Qualitative en quantitative analyse der bouwstoffen. 2 u.

Ingenieurs B_2.

Delfstofkunde.

II*a*. *Algemeene delfstofkunde.* Kristallographie, natuur- en scheikundige eigenschappen der mineralen.

4 u., tot Kersmis.

Bijzondere delfstofkunde. Beschrijving der verschillende mineralen, eerste gedeelte. 4 u., na Kersmis.

Mijnen-ingenieurs B_1.

II*b*. *Bijzondere delfstofkunde*, tweede gedeelte. Onderzoek van mineralen. 2 u.

Mijnen-ingenieurs B_2.

Petrographische en palaeontologische oefeningen.

Mijnen-ingenieurs C_1 en C_2. 2 u.

Aardkunde.

Algemeene natuurkundige en scheikundige geologie: gedaante en temperatuur der aarde; vulkanische verschijnselen en producten, niveauverandering door rijzing, daling en erosie. 1 u.

Beginselen der mijnontginning.

De wijze van voorkomen, het opsporen, winnen, zuiveren en sorteeren van ertsen en kolen; huttenkunde. 2 u.

Mijnen-Ingenieurs C_1 en C_2.

Scheikundige technologie.

Tweejarige cursus.

II*a*. *Scheikundige technologie der organische stoffen.*

Metallurgie. Metaalpraeparaten en metaallegeringen. Zwavel. Iodium. Bromium. Zuren. Alcaliën en alcalische aarden. Kalk en cement. Glas- en aardewerkfabricatie. Alunin en ultramarijn. 3 u.

Technologen.

Mechanische technologie.

III*a*. *De bewerking van metalen.* Het smelten uit de ertsen. Het maken der metaallegeringen en hare eigenschappen. Het gietbedrijf. Het smeden, pletten, draad- en buizentrekken. Het ruwe en fijne afwerken door vijlen, draaien, freezen, slijpen, ponsen, stampen, etsen, émailleren, enz. Het maken van munten, naalden, spelden, spijkers, bouten, schroeven. De inrichting van sloten. 3 u.

Technologen B_3, werktuigkundige ingenieurs C_1.

III*b*. *De fabricatie van het glas.* Het smelten, de inrichting der ovens. Het maken van ruit- en spiegelglas. Het slijpen van glas. Het beleggen van spiegels. *Het maken van aardewerk.* Fayence, steengoed, gewoon aardewerk, muurplaatjes, metselsteenen. *De bewerking van het hout.* De ruwe bewerking, het opwerken en voltooien. *Het spinbedrijf, eerste gedeelte.* Bijzonder de katoenspinnerij, de ruwe bewerking van den katoenvezel, het wolven, kloppen, kaarden en verdeelen; het grof en fijn spinnen. 3 u.

Technologen B_1 en B_2 en werktuigkundige ingenieurs B_1 en B_2.

Kennis van Werktuigen.

Tweejarige beschrijvende cursus. Stoomwerktuigen. Geschiedenis der uitvinding, tevens beschrijving der verschillende stelsels. Beschrijving der onderdeelen, stoomketels en vuurhaarden met toebehooren. Calorische- en gasmachines. *Werktuigen tot het opheffen van lasten.* Hefboomen, takels, windassen en kranen. Heitoestellen. Werktuigen tot het opvoeren van water. 2 u.

Ingenieurs C_1 en C_2 en technologen B_2 en B_3.

Werktuigleer.

Overbrenging van beweging, eerste gedeelte. Overbrenging

door rollen, tandraderen, riemen, touwen en kettingen. Toepassingen: raderwerken, enz. 1 u., tot Paschen.

Werktuigkundige Ingenieurs B_2.

Tweede gedeelte. Nok- en sleufbewegingen. Drijfstang- en krukbewegingen. Paralelbewegingen. Pal en palrad. Toepassingen: stoomschuifbewegingen, enz. 2 u.

Werktuigkundige ingenieurs C_1.

Wrijving bij werktuigen. Regeling van snelheid: reminrichtingen, vliegwielen, regulatoren. Werktuigen bewogen door en tot het opvoeren van water. 2 u.

Werktuigkundige ingenieurs C_2.

Oefeningen in verband met de voorgedragen onderwerpen.

Werktuigkundige ingenieurs B_2, 2 u., C_1, 4 u., C_2, 4 u.

Theorie der calorische werktuigen, met toepassing op het stoomwerktuig. 1 u.

Werktuigkundige en scheepsbouwkundige ingenieurs C_2.

Werktuigbouwkunde en werktuigkundig teekenen.

a. Verklaring van teekeningen.

Tweejarige cursus. Landmachines, bootmachines. Locomotieven en locomobielen. 2 u.

Werktuigkundige ingenieurs B_1 en B_2.

b. Onderdeelen.

Tweejarige cursus. Vaste deelen, vervolg. Cilinders. Condensors, pompen, enz. *Bewegende deelen.* Constructie van onderdeelen tot overbrenging en regeling van beweging. 3 u.

Werktuigkundige ingenieurs C_1 en C_2.

c. Projecteeren.

Het ontwerpen van werktuigen in hun geheel en de distributie hunner onderdeelen. 1 u.

Werktuigkundige ingeneiurs C_1 en C_2.

d. Schets- en teekenoefeningen.

Het schetsen, opmeten en in teekening brengen naar modellen van onderdeelen van werktuigen, naar modellen voor de gieterij en naar werktuigen in hun geheel. Het maken van werkteekeningen van een werktuig, waarvan de planteekeningen gegeven zijn. 4 u.

Werktuigkundige ingenieurs B_1 en B_2.

Het ontwerpen van werktuigen en hunne onderdeelen. 6 u.

Werktuigkundige ingenieurs C_1 en C_2.

e. Werktuigkundige constructiën voor den civiel ingenieur.

3 u., ged. voordr., ged. teekenen.

Civiel ingenieurs C_1.

Burgerlijke bouwkunde en bouwkundig teekenen.

a. Bouwstoffen en onderdeelen van gebouwen.

II*a*. Houtverbindingen. Steenverbanden. Metaalverbindingen. Houten wanden, balklagen, vloeren, kozijnen, deuren, ramen. Houten kappen. 2 u. voordr., 7 u. teekenen.

Civiel- en bouwkundige ingenieurs B_1. Technologen B_1, werktuigkundige ingenieurs B_2 en mijnen-ingenieurs B_2 en C_1, de voordracht.

II*b*. Vervolg houten kappen en dakbedekkingen. Goten en kroonlijsten. Houten en steenen trappen. Maatregelen het bouwen voorafgaande, funderingen. Metselwerken onder en boven den grond. Gewelven, constructie van tonkruis- en koepelgewelven. IJzeren balklagen, trappen en kappen. Overzicht der overige ambachten. Bij den huisbouw voorkomende bouwstoffen. 2 u. voordr., 6 u. teek.

Civiel en bouwkundige ingenieurs B_2, Technologen B_2, werktuigkundige ingenieurs C_1 en mijnen-ingenieurs C_2 de voordracht.

b. Projecteeren.

II*a*. Algemeene wetten en conventioneele bepalingen

omtrent het ontwerpen en teekenen van platte gronden, opstanden en doorsneden van gebouwen. Voorschriften met het oog op doelmatigheid, gezondheid en constructie. Vormen van de onderdeelen der uitwendige ordonnantie: lijstwerken, deuren en vensters, gesloten en doorbroken wanden: *a.* in gehouwen steen of pleister; *b.* in gebakken steen. Vormen van de onderdeelen van houten gebouwen. Vormen der inwendige ordonnantie: deuren, schoorsteenen, vloeren, zolderingen, wandbekleedingen, enz. Het ontwerpen: *a.* van kleine woonhuizen; *b.* van woonhuizen van middelbare grootte; *c.* van verschillende houten gebouwen. 1 u.

Hierbij oefeningen uit dezelfde onderwerpen. 4 u.

Civiel ingenieurs C_1 en architecten C_1.

Uit verschillende onderwerpen. 4 u.

Architecten C_1 en C_2.

II*b*. *Spoorweggebouwen*. Halten. Tusschenstations, Hoofdstations. Waterstations. Goederenloodsen. Rijtuigloodsen. Locomotievenloodsen. Werkplaatsen en reparatiewinkels. 2 u., na Kersmis 1 u.

Civiel ingenieurs C_2 en Architecten C_2.

Oefeningen in het ontwerpen van spoorweggebouwen. 4 u.

Civiel ingenieurs C_2.

Van verschillende soorten van gebouwen. 4 u.

Architecten C_1 en C_2.

c. Oefeningen in de beginselen van de constructie en van het projecteeren.

Technologen B_2 en B_3, werktuigkundige ingenieurs C_1 en C_2 en mijnen-ingenieurs C_1 en C_2.

d. Geschiedenis der bouwkunst.

II*a*. Grondbeginselen van de aesthetiek der bouwkunst. Bouwkunst der voor-klassieke oudheid. Klassieke bouwkunst. 1 u. voordr.

Civiel ingenieurs C_1 en architecten C_1.

II*b*. Middeleeuwsche bouwkunst. Renaissance en moderne bouwkunst. 1 u. voordr.

Civiel ingenieurs C_2 en architecten C_2.

Oefeningen in architectonische stijlvormen. 2 u.

Architecten C_1 en C_2.

e. Oefeningen in het ornament.

Architecten C_1 en C_2. 2 u.

Waterbouwkunde en waterbouwkundig teekenen.

a. Beginselen.

Beschoeiingen en bekleedingsmuren. Zinkstukken, bleeslagen en andere rijswerken. Bouwstoffen, bijzonder bij waterbouwkundige werken in gebruik. 1 u. voordr. 2 u. teek.

Civiel en bouwkundige ingenieurs B_2.

b. Eigenlijke waterbouwkunde.

Sluizen, eerste gedeelte. Algemeene beschrijving der verschillende soorten van sluizen. Samenstelling der onderdeelen. 2 u. voordr. t. Kersmis.

Civiel ingenieurs C_1, scheepsbouwkundige ingenieurs C_1.

Sluizen, tweede gedeelte. Projecteeren van sluizen met de daarop betrekking hebbende berekeningen. *Kanalen.* Algemeene beschrijving der verschillende soorten van kanalen. Aanleg van scheepvaartkanalen. Grondwerken. Kunstwerken. Uitwateringskanalen. Kanalen in Nederland. 2 u. voordr. tot Kersmis.

Civiel ingenieurs C_2, gedeeltelijk scheepsbouwkundige ingenieurs C_2.

Hydrographie van Nederland. Tegenwoordige toestand. Geschiedkundig overzicht der vroegere gesteldheid. Plannen tot verbetering van min gunstige toestanden. *Zeeweringen.* Aanleg van dijken. Duin-, dijk-, strand- en oeververdediging. *Rivierwerken.* Rijken. Rivierverbeteringen. Stuwen. 2 u., na Kersmis.

Civiel ingenieurs C_1 en C_2.

c. Oefeningen.

Samenstellende deelen van sluizen. 4 u. tot Kersmis.

Hydrographie. Zeeweringen. Rivierwerken. 4 u. na Kersmis.

Civiel Ingenieurs C_1.

Sluizen. 4 u. tot Kersmis.

Kanalen. Hydrographie. Zeeweringen. Rivierwerken.
4 u. na Kersmis.

Civiel ingenieurs C_2.

d. Bruggen.

Eerste gedeelte. Inleiding. Landhoofden, jukken, pijlers, ijsbrekers. Bovenbouw van vaste houten bruggen.
2 u. tot Kersmis.

Civiel ingenieurs C_1.

Tweede gedeelte. Projecteeren van bruggen met de daartoe betrekkelijke berekeningen. Vaste ijzeren bruggen, beweegbare houten en ijzeren bruggen, drijvende bruggen, steenen bruggen. Algemeene opmerkingen betreffende het bouwen, keuze van bouwplaats, bepaling der hoofdafmetingen, keuze der bouwstoffen. Steigerwerken en het gebruik van werktuigen. 2 u. tot Paschen.

Civiel ingenieurs C_2.

d. Wegen.

Eerste gedeelte. Inleiding. Communicatiemiddelen in het algemeen. Traceeren van wegen. *Aanleg.* Aardebaan. Klinkertwegen, kleiwegen, grindwegen, Mac-Adamwegen, enz. Weegbruggen. *Spoorwegen.* Bovenbouw, ballast, steunpunten der rails, dwarsliggers, enz.; verschillende vormen van gewone rails, kruisingen, wissels, traversen en rolwagens, draaischijven, waterkranen en reservoirs. 2 u. na Kersmis.

Civiel ingenieurs C_1.

Tweede gedeelte. Algemeene inrichting voor locomotief- en rijtuigremises. Stations-emplacementen, paralelwegen, overwegen, afrasteringen, signalen en seinen. Berekening der tegenstanden op spoorwegen. Hellende vlakken, buitengewone systemen van spoorwegen, transportkabel. Grond-

transport. Tunnels. Rivierovergangen. Spoorwegonderhoud en exploitatie. 2 u.

Civiel ingenieurs C_2.

f. Oefeningen.

In verband met de voorgedragen onderwerpen over bruggen en wegen. 4 u.

Civiel ingenieurs C_1.

Civiel ingenieurs C_2. 4 u.

Scheepsbouwkunde en scheepsbouwkundig teekenen.

Scheepsbouwkundige ingenieurs.

Cursus B. Beschrijving van het samenstel van schepen, zoo houten als ijzeren en compositie en van de inrichtingen aan boord. De uitvoering van den bouw. Waterverplaatsing. Stabiliteit. 1 u. voordr.

Cursus C. Hoofdtrekken van de theorie van de beweging van het schip op zee. Voortstuwing. Sterkte van het schip. Het ontwerpen naar gestelde eischen. Bijzondere eischen van oorlogschepen. Tonnemeting. 2 u. voordr.

Teekenoefeningen.

Voor scheepsbouwkundige ingenieurs B_1, het construeeren en teekenen van kromme lijnen, het copieeren en op andere schaal overbrengen van scheepsteekeningen. Voor B_2, het teekenen naar een scheepsbestek en van teekeningen, die geheel het verband van een schip of deelen daarvan voorstellen. Voor C, het maken van teekeningen behoorende bij de berekeningen van een schip, het teekenen en berekenen van een of meer ontwerpen. 6 u.

Landmeten en waterpassen.

Civiel ingenieurs C_1, architecten C_1 en mijnen-ingenieurs C_1.

a. Landmeten.

Instrumenten. Onderdeelen: randverdeeling en hare aflezing, vizierinrichtingen, niveau. Instrumenten tot het meten en uitzetten van hoeken; theorie, regeling en gebruik. Het

planchet. De boussole. Hulpmiddelen tot het meten van lengten; de stadia.

Uitvoering en daarbij voorkomende berekeningen. Inleiding: invloed der fouten in de hoek- en lengtemetingen; algemeen begrip van de methode der kleinste quadraten. Verschillende handelwijzen tot het opmeten van terreinen van geringe uitgestrektheid. Het trianguleeren. Het in kaart brengen en de inhoudsbepaling. Het uitbakenen van lijnen. 3 u. tot Paschen.

b. Waterpassen.

De trigonometrische hoogtemeting. Het gewone waterpassen. De barometrische hoogtemeting. 3 u. na Paschen.

Praktische oefeningen.

Civiel ingenieurs C_1 en C_2, architecten C_1 en C_2 en mijnen-ingenieurs C_1.

Geodesie.

Uitbreiding van den cursus over landmeten en waterpassen tot groote opmetingen. Sterrekundige bepalingen. Kaartenprojectiën. Meetkundige beschrijving van Nederland. 1 u.

Civiel ingenieurs C_2.

Situatieteekenen.

2 u. van Kersmis tot Paschen

Civiel ingenieurs C_1 en mijnen-ingenieurs C_1.

Meten en wegen.

Theorie van het meten en wegen in verband met den ijk der maten, gewichten en weegwerktuigen. 3 u.

Praktische oefeningen. 6 u.

Staathuishoudkunde.

Overzicht van de geschiedenis der staathuishoudkunde. 1 u.

Verschillende onderwerpen. 1 u.

Administratief recht.

a. Inleiding.

Algemeene beginselen van administratief recht, administratieve rechtspraak in Nederland. Regeringsreglement voor Nederlandsch Indië, in betrekking tot het administratief recht. 1 u.

Ingenieurs C_1, mijnen-ingenieurs C_2.

b. In betrekking tot waterstaat en openbare werken.

Onteigening. Spoorwegwetgeving. Overzicht onzer verordeningen op waterstaat en openbare werken betrekking hebbende. 2 u.

Civiel ingenieurs C_2.

c. In betrekking tot fabrieken en werktuigen.

Werktuigkundige ingenieurs C_2.

d. In betrekking tot het mijnwezen.

Mijnen-ingenieurs C_2.

Handelsrecht.

Handteekenen.

Schetsteekeningen naar verschillende voorwerpen.
2 u. tot Paschen; 6 u. na Paschen.

Teekenen naar pleister, koppen, enz. 4 u. tot Paschen.
Idem ornament. 4 u.

Landschapteekenen en oefeningen in het wasschen. 2 u.

De gelegenheid tot oefeningen in het **boetseeren** en tot **praktische oefeningen in het bewerken van hout en metalen,** zal op de daartoe aan te wijzen tijden openstaan.

TOELICHTING.

Volgens de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs is de Polytechnische school bestemd voor de opleiding van:

1°. aanstaande industrieelen of technologen, die eene grootere mate van theoretische en technische kennis verlangen dan aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus verkregen kan worden;

2°. van hen, die verlangen zich te bekwamen tot:

civiel ingenieur;
architect of bouwkundig ingenieur;
scheepsbouwkundig ingenieur;
werktuigkundig ingenieur;
mijnen-ingenieur.

De bijwoning der lessen aan de Polytechnische school is aan geene andere voorwaarde gebonden, dan de storting der bij de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs vastgestelde som en de door het reglement voorgeschreven opgave van de lessen, welke men wenscht te volgen.

Die storting bedraagt *f* 200, te voldoen bij den aanvang van elk studiejaar. Zij, die slechts enkele lessen wenschen te volgen, betalen mede bij den aanvang van elk studiejaar, voor lessen die gegeven worden, éénmaal 's weeks *f* 10, tweemaal *f* 20, driemaal *f* 30, vier- of meermalen *f* 40.

Leerlingen, die aan de oefeningen in het scheikundig laboratorium wenschen deel te nemen, storten bij den aanvang van het jaar eene waarborgsom, *f* 15 voor eerstbeginnenden, *f* 40 voor hen, die wenschen zich met onder-

zoekingen en bereidingen van grooteren omvang bezig te houden, waaruit wordt vergoed wat door hen wordt gebroken of door hun toedoen in het ongereede geraakt.

Zij, die aan de praktische oefeningen met gereedschap en draaibank wenschen deel te nemen, hebben zich voor eigen rekening van de meest benoodigde gereedschappen te voorzien.

Evenmin als een toelatings-examen bestaan er overgangsexamens.

In overeenstemming met de geheele vrijheid van studie, in den geest der wet voor de Polytechnische school als beginsel aangenomen, is het aan ieder, die haar wenscht te bezoeken, overgelaten te beoordeelen of hij de daartoe noodige kundigheden bezit, en voorts geheel aan de eigen verantwoordelijkheid der leerlingen, in hoeverre zij van de hun openstaande gelegenheid om zich te bekwamen, gebruik willen maken.

Hierbij behoort in het oog te worden gehouden:

dat bij het onderwijs aan de Polytechnische school ondersteld wordt, dat allen, die daarvan gebruik maken, in het bezit zijn van de kundigheden, welke aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus kunnen verkregen worden, voor zooverre die kundigheden betrekking hebben op vakken, waarop zij zich wenschen toe te leggen;

dat voor hen, die een diploma als technoloog of ingenieur wenschen te verwerven, het volbracht eindexamen der hoogere burgerschool alleen dan een waarborg voor genoegzame voorbereiding oplevert, indien daarbij voor ieder der afdeelingen wis- en werktuigkunde, natuurkundige wetenschappen en hand- en rechtlijnig teekenen, de vorderingen allezins voldoende werden gerekend;

dat het alle aanbeveling verdient zooveel mogelijk van de zomervacantiën partij te trekken tot praktische oefe-

ning, als onmisbaar voor den technicus en bevorderlijk aan eene vruchtbare studie.

Het leerplan is er op ingericht dat zij, die in vermelden zin het eindexamen der hoogere burgerschool met goed gevolg hebben afgelegd, bij behoorlijke vereeniging van eigen studie met het geregeld volgen der lessen en het getrouw deelnemen aan de in het programma opgenomen oefeningen:

door een *driejarigen cursus* zich de kundigheden kunnen eigen maken, die gevorderd worden bij het examen B, art. 60, waardoor een diploma van *technoloog* verkregen wordt; en

door een eersten *tweejarigen cursus* de kundigheden, welke gevorderd worden voor een der examens B, artt. 61 tot 65, en daarna door het volgen van een tweeden *tweejarigen cursus*, die welke vereischt worden voor het overeenkomstige examen C, waardoor een diploma van *ingenieur* verkregen wordt.

Een doelmatige tijdverdeeling brengt mede, dat de eerste tweejarige cursus voor scheepsbouwkundig-, werktuigkundig- en mijnen-ingenieur zich ook over enkele vakken, die eerst in examen C voorkomen, uitstrekt.

Voor zooverre de lessen eene bepaalde plaats in dit leerplan innemen, is deze in het programma aangewezen. De lessen aangeduid door B_1 zijn meer bepaald bestemd voor het *eerste*, die aangeduid door B_2 voor het *tweede* voorbereidingsjaar voor examen B. Gelijke beteekenis hebben C_1 en C_2 met het oog op examen C.

De vermelding van het aantal uren voor de verschillende oefeningen heeft geen andere beteekenis dan te doen uitkomen, welken tijd op de noodige hulp en leiding kan worden gerekend, geenszins die, dat aan deze oefeningen niet meer tijd zou kunnen of moeten besteed worden. De

teekenzalen, het lokaal voor het boetseeren en de laboratoriën staan, voor zooveel mogelijk, dagelijks van 9 tot 4 uur, voor die oefeningen open.

Van de bibliotheek — elken namiddag van 12—4 uur en elken avond, behalve des Zaterdags, van 7—10 voor een ieder open — kan door de leerlingen gebruik gemaakt worden.

De cursus in meten en wegen is bijzonder bestemd voor hen, die zich voor de betrekking van adjunct-ijker der maten, gewichten en weegwerktuigen wenschen te bekwamen.

De lessen vangen aan op Maandag 3 September.

Aldus vastgesteld ter algemeene vergadering van leeraren en hoogleeraren der Polytechnische school, op heden den 29sten Mei 1877.

L. Cohen Stuart, *Voorzitter.*
A. C. Oudemans Jr., *Secretaris.*

REGLEMENT

VOOR HET GEBRUIK VAN DE

Bibliotheek der Polytechnische School.

---

1. De bibliotheek is geopend, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, iederen namiddag van 12 tot 4 ure en iederen avond, behalve des Zaterdags, van 7 tot 10 ure; in de Kers- en de Paaschvacantie iederen namiddag van 12 tot 4 ure; in de zomervacantie iederen Maandag en Donderdag namiddag van 2 tot 4 ure.

Op deze uren zal altijd een assistent tegenwoordig zijn, bereid tot het verschaffen van inlichtingen en hulp.

Docenten der Polytechnische school staat het bezoeken van de bibliotheek, buiten de genoemde uren, van des voormiddags 9 tot 12 ure vrij.

2. In de bibliotheek is een catalogus voorhanden, benevens een register van later bijgekomen boeken. Zij mogen niet van de voor hen bestemde plaats worden weggenomen.

De door de bezoekers in handen genomen boeken moeten door hen met zorg weder op hunne juiste plaats worden weggeborgen.

3. Docenten en leerlingen der Polytechnische school kunnen voor hun eigen gebruik werken uit de bibliotheek, tegen behoorlijk ontvangbewijs, ter leen bekomen, laatstgenoemden op persoonlijke aanvraag.

Voor personen die niet tot de school behooren, wordt daartoe eene bijzondere vergunning van den directeur of van den bibliothecaris vereischt.

4. De gewone tijd, waarvoor boeken uitgeleend worden, is veertien dagen.

Indien na verloop van tijd het werk nog langer begeerd wordt, kan de termijn van teruggaaf door den bibliothecaris verlengd worden, echter slechts ingeval het werk door niemand anders verlangd wordt en onder verbindtenis van onverwijlde terugzending, zoodra zulks het geval mocht zijn.

5. Van de uitgeleende werken wordt door den bibliothecaris een register gehouden, dat steeds in de bibliotheek voorhanden zal zijn.

In de bibliotheek wordt gelegenheid gegeven tot het schriftelijk aanvragen van uitgeleende werken. Aan dergelijke aanvraag wordt, nadat het verlangde werk weder is ingekomen, zoo spoedig mogelijk voldaan, en wel, indien hetzelfde werk door meer dan een persoon verlangd wordt, in de volgorde waarin de aanvragen zijn geschied.

6. Niemand mag meer dan tien banden te gelijk ter leen hebben, zonder vergunning van den directeur of van den bibliothecaris.

7. Teekeningen, kaarten, platen, plaatwerken, handschriften, woordenboeken, losse nommers van tijdschriften of vervolgwerken kunnen niet dan bij uitzondering worden ter leen verstrekt, ingevolge eene bijzondere vergunning van den directeur of van den bibliothecaris, aan wie de beslissing toekomt of eenig werk onder de bepaling van dit artikel valt.

8. De tijdschriften moeten gedurende de twee eerste maanden, nadat zij zijn ingekomen, steeds van Maandag ochtend 9 tot Zaterdag namiddag 4 ure in de bibliotheek aanwezig zijn.

De bibliothecaris heeft echter de bevoegdheid om bij uitzondering en voor zoolang hiertegen door geen van de docenten bedenking wordt gemaakt, de nieuw ingekomen nommers van tijdschriften, die meer bepaaldelijk op het vak van een der docenten betrekking hebben, aan dien docent, alvorens zij in de bibliotheek ter lezing worden gelegd, voor den tijd van eene week ten gebruike te geven.

9. De afgifte en het weder in ontvang nemen van werken geschiedt alleen des avonds en Maandag en Donderdag namiddag van 1 tot 4 ure.

De bibliothecaris heeft echter de bevoegdheid hiervan af te wijken.

10. Van 1 tot 10 Juli kan geen aanspraak worden gemaakt op het ter leen bekomen van boekwerken. Vóór 1 Juli moeten alle uitgeleende werken terug bezorgd worden. In bijzondere gevallen, ter beoordeeling van den bibliothecaris, moeten, op diens schriftelijke aanvraag, de uitgeleende werken ook binnentijds onmiddelijk terug bezorgd worden.

11. Ieder is verantwoordelijk voor de schade aan eenig door hem ontvangen werk, terwijl het in zijn bezit was, toegebracht, en is gehouden bij verlies of bederf, de waarde van het geheele werk — van tijdschriften den geheelen jaargang — te vergoeden, in zooverre namelijk geene enkele deelen of nommers te bekomen zijn. Echter kan in bijzondere gevallen met een mindere schadevergoeding genoegen genomen worden.

Vergoeding is opvorderbaar van ieder, die, na tweemaal schriftelijk door den bibliothecaris daartoe te zijn uitgenoodigd, nalatig blijft in het terugzenden van eenig werk.

De beslissing of vergoeding behoort te worden gevorderd, en zoo ja, de bepaling tot welk bedrag, staat aan den bibliothecaris.

Zoolang aan de vordering tot vergoeding niet is voldaan, worden den betrokken persoon geene werken uitgeleend.

12. In de bibliotheek mogen geene overjassen, hoeden, rottingen en dergelijke worden medegebracht, er mag niet dan op fluisterenden toon gesproken en niet gerookt worden.

13. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur, zooveel mogelijk in overleg met den bibliothecaris.

Ontworpen in overleg met den raad van Bestuur.

DELFT, den 19 November 1867.

De Directeur der Polytechnische School,
(Get.) L. COHEN STUART.

Vastgesteld bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 30 November 1867, n°. 222, 5e afdeeling.

NAAMLIJST DER LEDEN

VAN HET

STUDENTENCORPS.

C. I. beteekent *Civiel-Ingenieur.*
B. I. " *Bouwkundig-Ingenieur.*
W. I. " *Werktuigkundig-Ingenieur.*
M. I. " *Mijnen-Ingenieur.*
S. I. " *Scheepsbouwkundig-Ingenieur.*
T. " *Technoleog.*
IJ. " *IJker.*
V. S. " *Verschillende Studievakken.*

A.

W. Alberda van Ekenstein,	T. Houtzager,	*Koornmarkt.*
L. Albers,	C. B. I. van Heck,	*Brab. Turfmarkt.*
W. R. A. van Alphen,	C. I. Voortman,	*Brab. Turfmarkt.*
H. M. van Andel,	C. B. I. de Bruijn Kops,	*Vest.*

B.

H. L. A. v. d. Wall Bake,	C. B. I. van Buuren,	*Brab. Turfmarkt.*
J. E. H. Bakhuis,	C. B. I. Kesler,	*Koornmarkt.*
H. W. J. v. Otterbeek Bastiaans,	T. v. Rijn,	*Oude Delft.*
P. J. A. M. van den Bergh,	C. B. I. Schneider,	*Hypolitusbuurt.*
W. J. Bierens de Haan,	C. I. Ahsman,	*Voorstraat.*
C. E. B. Bloys van Treslong,	C. I. Mevr. Bloys van Treslong,	*Binnenwaterstoot.*
D. de Boer,	C. B. I. v. d. Lely,	*Geer.*
H. H. Borel Jr.,	T. Batenburg,	*Hypolitusbuurt.*
M. F. H. J. B. Borgen,	V. S. v. d. Lely,	*Geer.*

V. G. A. Bosch,	B. C. I. v. d. Bruggen,	*Choorstraat.*
W. J. van der Breggen,	T. Waar,	*Markt.*
H. J. Broers,	C. I. Baer,	*Markt.*
Jacq. Broers,	V. S. Beukers,	*Voldersgracht.*
R. F. C. de Bruijn,	C. B. I. Iding,	*Oude Delft.*
W. H. M. de Bruijn,	C. B. I. v. d. Lely,	*Geer.*
D. Burger,	C. B. I. Nieuwenhuis,	*Oude Delft.*
M. Buijze,	C. B. I. Peenders,	*Nieuwstraat.*
C. J. N. Bijvanck,	C. I. Mevr. Bijvanck.	*'s Hage.*

C.

M. Caland,	C. I. v. Keekem,	*Voorstraat.*
G. G. Calkoen,	C. B. I. Nieuwenhuis,	*Oude Delft.*
G. J. Cambier,	C. I. Ahsman,	*Voorstraat.*
J. J. P. Cambier,	V. S. Debertrand;	*Burgwal.*
H. S. Camp,	C. B. I. H. Camp,	*'s Hage.*
J. E. van Cleef,	S. W. I. Ravesteijn,	*Choorstraat.*
A. Collette,	C.B. W. I. Renard,	*Voorstraat.*
T. Siebert Coster,	C. B. I. Klamer,	*Choorstraat.*
W. E. Cramer,	C.B. S. I. Snijders,	*Molslaan.*
H. J. Croockewit,	C. B. I. Swarttouw,	*O. Langendijk.*

D.

J. T. Dekker,	C. B. I. Renard,	*Voorstraat.*
R. A. J. van Delden,	C. B. I. v. Dentzsch,	*Oude Delft.*
J. C. Dirksen,	C. B. I. Dirksen,	*'s Hage.*
A. Doorn,	C. I. Olifiers,	*Burgwal.*
H. G. C. van Dorp,	C.B. W. I. V. Osselen,	*Kolk.*
L. H. N. Dufour,	S. W. I. Dickhof,	*Binnenwatersloot.*
M. D. v. Duivenbode de Vlugt.	T. v. Nerum,	*Oude Delft.*
A. M. W. Dupper,	V. S. Waterreus,	*Camaretten.*
P. du Rieu,	C. B. W. I. Mevr. du Rieu,	*Oude Delft.*
D. P. v. Ameyden v. Duijm,	C. B. I. de Koning,	*Hypolitusburt.*
P. M. Duijvis,	W. I. v. Hulst,	*Markt.*

E.

A. C. J. van Eelde,	C. B. I. Bitter,	*Kolk.*
W. C. M. van Eeten,	C. B. I. Debertrand,	*Burgwal.*
E. C. Ekker,	W. I. Baer.	*Markt.*
H. P. Witsen Elias,	C.B. W. I. Witsen Elias,	*'s Hage.*
O. J. van der Elst,	C. B. I. Vermeulen,	*Oude Delft.*
T. H. D. H. von Ende,	C. B. I. von Ende,	*Oostsingel.*
L. C. F. E. Engelenburg,	C.B.W. I. Engelenburg,	*O. Plantage.*
A. van der Ent,	C.B. W. I. Veer,	*Oude Delft.*
B. Erkelens,	V. S. Visser,	*Kolk.*
P. K. Ermerins,	T. Sar,	*Markt.*
C. Everts,	C. I. Everts,	*'s Hage.*

F.

E. A. G. Funck,	M. I. Lorrewa,	*Oude Delft.*

G.

C. M. Gardenier,	C. I. v. d. Stuyt,	*Markt.*
Th. Gebhard,	V. S. van Leeuwen,	*Markt.*
H. J. H. Gelderman,	T. Steuerwald	*Oude Delft.*
G. C. P. d'Arnaud Gerkens,	C. B. I. Mevr. d'Arnaud Gerkens,	*Zuiderstraat.*
J. Th. Gerlings,	C. I. van Leeuwen,	*Markt.*
A. W. Glazener,	C. B. I. van Alphen,	*Choorstraat.*
R. H. Gockinga,	C. B. I. Hesse,	*Achter Oude Kerk.*
S. J. H. Gompertz,	C. I. Fesevur,	*Choorstraat.*
A. C. de Graaf,	C. B. I. Borking,	*Voorstraat.*
J. Groenendaal,	C. B. I. van Beusichem,	*Buitenwatersloot.*
C. Groll,	C. I. Schraag,	*Noordeinde.*
G. J. de Groot,	C. B. I.	*'s Hage.*

H.

R. Haagsma,	C. B. I. van den Boogaerd,	*Vrouwenrecht.*
A. Haga,	C. B. I. van Noorden,	*Molenstraat.*

R. van Harencarspel,	c. b. i. Blom,	*Binnenwatersloot.*
Th. M. van Hasselt,	v. s. van Hasselt,	*'s Hage.*
W. J. N. Helbach,	c. b. i. Mevr. Helbach,	*Oude Delft.*
W. H. Vrijburg van der Hell,	v. s. Bitter,	*Kolk.*
J. G. von Hemert,	c. b. i. J. Besteman,	*Oude Delft.*
C. C. M. Henny,	t. v. d. Pijl,	*Oude Delft.*
D. C. Henny,	c. b. i. de Val,	*Koornmarkt.*
M. W. Hildernisse,	c. b. i. Erkelens,	*Molenstraat.*
W. J. Hoeke,	v. s. v. d. Spek,	*Jac. Gerritstraat.*
J. P. Hofstede,	c. b. i. Hofstede,	*'s Hage.*
H. J. van Hoorn,	c. b. i. Riem,	*Brab. Turfmarkt.*
P. J. Houtzagers,	v. s. de Bruijn,	*Molslaan.*
A. L. Snouck Hurgronje,	c. b. i. te Meij,	*Markt.*

I.

E. T. Intveld,	c. i. Kloeg,	*Molenstraat.*
W. de Iongh,	c. i. Achterbergh,	*Oude Delft.*
J. H. G. Iordens,	c. b. i. Schneider,	*Hypolitusbuurt.*
J. J. Israëls,	c. b. i. Mevr. Israëls,	*O. Plantage.*
H. C. Itzig Heine,	v. s. v. d. Noorda,	*Koornmarkt.*
C. C. J. Itzig Heine,	v. s. Koris,	*Hypolitusbuurt.*

J.

J. J. 's Jacob,	c. b. i. Jansen,	*Oude Delft.*
L. A. de Jager,	c. i. van der Vaart,	*Molenstraat.*
W. H. Jagerink,	c. i. Boekholt,	*Vlamingstraat.*
B. de Jong,	c. b. i. Monna,	*Voorstraat.*
K. W. de Jonge,	t. de Jonge,	*'s Hage.*
J. Pennington de Jongh,	t. Jollie,	*Markt.*

K.

A. M. Peman Kakebeeke,	c. b. i. le Clercq,	*Voorstraat.*
E. Kamp,	c. b. i. Kamp,	*Voorstraat.*
C. E. van Kappen,	v. s. Mvr. v. Kappen,	*O. Cingel.*
P. J. Kapteijn,	c. i. Rosen,	*Brab. Turfmarkt.*
P. C. van Kerckhoff,	c. b. i. Mvr. v. Kerckhoff,	*Binnenwatersloot.*

F. M. E. L. Kerstens,	C. B. I. Romeijn,	*Voorstraat.*
Th. M. G. Keulemans,	W. I. Keulemans,	*Koornmarkt.*
J. F. Klinkhamer,	B. I. Knaapen,	*Voldersgracht.*
J. C. Kluijver,	C. B. I. Blom,	*Binnenwatersloot.*
W. A. Knoops,	C. B. I. van den Heuvell,	*Voldersgracht.*
D. E. C. Knuttel,	C. B. I. Oranjeplein,	*'s Hage.*
C. E. Koch.	W. I. Bosman,	*Brab. Turfmarkt.*
K. F. Koning,	C. B. I.	*'s Hage.*
J. N. Kooij,	W. I. van Nerum,	*Oude Delft.*
M. Koperberg,	M. I. Renard,	*Voorstraat.*
J. A. v. Kretschmar v. Veen,	C. B. I. Mvr. v. Kretschmar,	*'s Hage.*
M. Kroon,	C. B. I. Palmen,	*Oude Delft.*
J. P. Kruimel,	C. B. W. I. Nijenhuis,	*Binnenwatersloot.*

L.

A. van der Laan,	C. B. I. van den Heuvel,	*Voorstraat.*
A. G. Lamminga,	C. I. Ahsman,	*Oude Delft.*
D. J. van Lennep,	C. I. Vellekoop,	*Voorstraat.*
E. F. J. Loriaux,	V. S. van Straaten,	*Oosteinde.*
F. J. Lugt,	C. I. Batenburg,	*Hypolitushuurt.*

M.

C. van der Made,	C. B. I. van Rutte,	*Kolk.*
F. A. G. Mallinckrodt,	C. I. In de Beton,	*Vlamingstraat.*
J. P. H. de Man,	C. B. I. van den Heuvel,	*Voorstraat.*
W. Mantel,	V. S. v. d. Bruggen,	*Oude Delft.*
J. W. van Marle,	C. B. I. de Vries,	*Binnenwatersloot.*
H. Massink,	V. S. Addink,	*Markt.*
H. D. Meijer,	C. B. W. I. Mevr. Meijer,	*Leeuwenhoekcingel*
P. A. Melchior,	C. I. Duffels,	*Markt.*
A. Mellink,	V. S.	*'s Hage.*
H. C. van Mens,	T. v. Ruijven,	*Voorstraat.*
J. Merens.	W. I. Mulder,	*Koornmarkt.*
P. P. ter Meulen,	C. B. I. Schram,	*Nieuwstraat.*
H. de Mol van Otterloo,	C. B. W. I. Bechel,	*Oude Delft.*

W. Moorrees,	C. B. I. Moorrees,	*Oude Delft.*
J. I. de Muijnk,	C. B. I. Kreimer,	*Burgwal,*
J. A. Mulock Houwer,	C. I. de Koning,	*Brab. Turfmarkt.*

N.

P. Neelmeier,	W. I. Vogel,	*'s Hage.*
J. Nelemans,	C. B. I. van Buuren,	*Brab. Turfmarkt.*
A. L. F. A. Nepveu tot Ameyde,	C. I. Gussenhoven,	*Binnenwatersloot.*
F. Netscher,	V. S. Lübbers,	*Burgwal.*

O.

L. A. van Oosterzee.	V. S. le Clercq,	*Voorstraat.*
H. Oostinjer,	C. B. I. Kersbergen.	*Oude Delft.*
H. J. Ortt van Schonauwen,	C. B. I. van der Heyden,	*Choorstraat.*
L. D. van Ouwerkerk,	S. I. Holtwijk,	*Vrouw Juttenland.*

P.

G. W. H. Peltzer,	V. S. Ouwerling,	*Oude Delft.*
H. C. Pennink,	S. I. N°. 38,	*Koornmarkt.*
J. M. K. Pennink.	C. I. Vermeulen,	*Oude Delft.*
G. L. F. Philips,	C. B. I. Visser,	*Kolk.*
D. F. W. Pietermaat,	T. Vellekoop,	*Choorstraat.*
P. Grinwis Plaat,	C. I. Ahsman v. Eersel,	*Oude Delft.*
A. P. van der Ploeg,	C. I. Mevr. v. d. Ploeg,	*Oude Delft.*
A. Plomp,	C. B. I. Langen,	*Voldersgracht.*
J. C. van de Poll,	C. B. I. Mvr. van de Poll,	*'s Hage.*

R.

J. T. A. van Raadshoven,	V. S. Lubbers,	*Burgwal.*
J. J. Raat,	W. I.	*'s Hage.*
A. E. Rahusen,	C. B. I. Kempers,	*Oude Delft.*
R. J. F. W. Rauws,	C. B. I. Wouters,	*Hypolitusbuurt.*
G. Reerink,	C. B. I. v. d. Noordaa,	*Koornmarkt.*
W. van Rees,	C. B. W. I. Nieuwenhuis,	*Oude Delft.*
J. J. Reese,	T. Dielwart,	*Nieuwstraat.*

R. F. Reijneke,	v. s. de Bruijn,	*Oude Delft.*
J. W. Retgers,	M. I. Mevr. Retgers,	*'s Hage.*
W. G. Ribbius,	M. I. Klamer,	*Choorstraat.*
J. A. Rochussen,	v. s. Schraag,	*Noordeinde.*
G. Roodenburch,	c. i. van der Vaart,	*Molenstraat.*
K. F. H. Roos,	c. b. i. Mevr. Roos,	*Oude Delft.*
F. H. Rövekamp,	c. b. i. Tetenburg,	*Oude Delft.*
G. P. Rouffaer,	M. I. Schrijvers,	*Markt.*
G. E. A. A. Rudolph,	v. s. le Clercq,	*Voorstraat.*
J. N. van Ruyven,	c. b. i. Schuller,	*Verwersdijk.*
W. Rutgers,	c. b. i. Noble,	*Oude Delft.*
C. Rutgers van Rozenburg,	c. b. i. Koumans,	*Koornmarkt.*
J. A. van Rijn van Alkemade,	v. s. Blommendaal,	*Koornmarkt.*

S.

A. H. Sallet,	c. b. i. Saltet,	*Oosteingel.*
R. A. van Sandick,	c. i. van der Pijl,	*Oude Delft.*
J. T. A. J. van Santen,	c. b. i. Wigmans,	*Zuidwal.*
J. Scheffer,	c. i. Kloeg,	*Molenstraat.*
A. J. Schelling,	c. i. Berkel,	*Oude Delft.*
J. C. Schenck,	v. s. Eterman,	*Oude Delft.*
J. G. H. Schoth,	c. b. i. Creuzlechleitner.	*Molslaan.*
J. L. Schouten,	c. b. i. Blom,	*Oude Delft.*
A. van Senden,	v. s. Noble,	*Pepersteeg.*
C. Sijthoff.	c. b. i. v. d. Noordaa,	*Koornmarkt.*
J. A. Sluiter,	c. i. Senf,	*Brab. Turfmarkt.*
S. R. Smit,	c. b. i. WennemerCramer,	*Markt.*
C. W. Snellebrand,	c. b. i. Wenstenraeth,	*Voorstraat.*
W. C. Snouckaert van Schauburg,	c. b. i. van Hees,	*Voorstraat.*
J. J. Stoel,	c. b. i. Voet,	*Oude Delft.*
A. Stoop,	M. I. Fauel,	*Papenstraat.*
J. A. Stoop,	c. i. Krusemeier,	*Brab. Turfmarkt.*
P. de Stoppelaar,	c. b. i. Ahsman,	*Voorstraat.*

H. C. Stork,	M. I. Collewijn,	*Vrouwenrecht.*
F. L. K. Storm van 's Gravesande,	V. S. Krusemeier,	*Brab. Turfmarkt.*
J. Stroink,	C. B. I. Begelinger,	*Oude Delft.*
E. P. Strüben,	C. B. I. van Osselen,	*Kolk.*
E. Suermondt,	C. B. I. Sar,	*Markt.*

T.

J. W. C. Tellegen,	C. B. I. Weustenraeth,	*Voorstraat.*
G. den Tex,	C. B. I. Baer,	*Markt.*
C. L. Thieme,	V. S. Mevr. Thieme,	*'s Hage.*
B. D. van Tienhoven,	C. B. I. Paters,	*Brab. Turfmarkt.*
F. J. des Tombe,	C. I. Nijenhuis,	*Binnenwatersloot.*
F. L. S. F. van Tuyll van Serooskerken,	C. B. I. Blom,	*Oude Delft.*
G. J. Tuk,	C. B. W. I. Ruhaak,	*Koornmarkt.*

U.

K. L. Udo de Haes,	V. S. Heemskerk,	*Binnenwatersloot.*

V.

P. J. van Voorst Vader,	C. B. I. Eterman,	*Oude Delft.*
C. J. Vaillant,	C. I. Heemskerk.	*Binnenwatersloot.*
J. S. van Veen,	S. B. I. van Veen,	*Lakenraamlaan.*
J. N. Verloop,	C. B. I. Spuistraat,	*'s Hage.*
H. G. Verspijck,	C. I. van der Seijp,	*Binnenwatersloot.*
W. J. de Villeneuve,	C. I. van Hees,	*Voorstraat.*
P. C. Visser,	C. B. I. Caminada,	*Koornmarkt.*
W. de Visser,	C. B. I. Voet,	*Oude Delft.*
F. J. A. van Vollenhoven,	C. B. I. Blommendaal,	*Koornmarkt.*
H. P. J. de Vries,	C. B. I. Mevr. de Vries,	*Oude Delft.*
J. Vriesendorp Jr.,	C. B. I. v. d. Boogaerd,	*Vrouwenrecht.*
A. Vroesom de Haan,	C. I. Donkers,	*Voldersgracht.*

W.

F. van de Wall,	C. B. I.	de Bruijn,	*Molslaan,*
C. W. Weijs,	C. I.	Ahsman v. Eersel,	*Oude Delft.*
L. M. von Weiler,	C. B. I.	Dersjeant,	*Vlamingstraat,*
A. Westenberg,	C. B. I.	Koumans,	*Koornmarkt.*
A. H. van Wetering,	V. S.	Mevr. v. Wetering,	*Oostcingel.*
M. E. de Wildt,	C. I.	Mevr de Wildt,	*Oude Delft.*
J. Wilke,	C. B. I.	van Ree,	*Oude Langendijk.*
H. A. Boursse Wils,	V. S.	Heemskerk,	*Binnenwatersloot.*
M. van Winsen,	W. I.	van Eersel,	*Oude Delft.*
A. R. Witkop,	C. B. I.	v. Buuren,	*Brab. Turfmarkt.*
W. P. D. de Wolff v. Westerrode.	V. S.	Timmermans,	*Papestraat.*
H. Wortman,	C. B. I.	Mevr. Wortman,	*Kolk.*
E. A. Wijnmalen,	C. B. I.	Renard,	*Voorstraat.*
J. A. Wijnschenk Dom,	V. S.	Peterse,	*Voldersgracht.*

Y.

J. E. van Ysendijk,	C. B. I.	Reichert,	*Markt.*
H. A. van Ysselsteijn,	C. B. I.	van Merkesteijn,	*Noordeinde.*

NAAMLIJST

der Ingeschrevenen aan de Polytechnische School, die Leden van het Corps geweest zijn.

W. M. Stavenisse de Brauw,	v. s. Fauel,	*Papestraat.*
F. J. Bremmer,	c. b. i. Huijgens,	*Molenstraat.*
H. Cop,	w. i. Veer,	*Oude Delft.*
N. W. van Doesburgh,	c. b. i. Snijders,	*Molslaan.*
O. A. van Druten,	c. b. i. v. d. Hey,	*Choorstraat.*
H. J. C. G. Eilbracht,	c. b. i. Berkhout,	*Voorstraat.*
A. J. Goedkoop van Nelle,	c. i. Zelissen,	*Voorstraat.*
J. J. Jansen,	c. i. Katan,	*Jac. Gerritstraat.*
P. G. Joosten,	v. s. Wolff,	*Ged. Burgwal.*
J. van Leeuwen,	c. i Fesevur,	*Choorstraat.*
A. M. Meissner,	c. i.	*Leeuwenhoekcingel.*
B. H. J. van Nederhasselt,	c. i. Meijer,	*Oude Delft.*
M. L. Noordijk,	v. s.	*Rotterdam.*
J. G. Roelofs,	c. i. Jenje,	*Markt.*
J. H. von Schmidt auf Altenstadt,	c. i.	
J. A. J. Sibmacher Zijnen,	v. s. Steenbeek,	*Voorstraat.*
J. C. de Vriese,	c. i. Petersen.	*Jac. Gerritstraat.*

NAAMLIJST

der Ingeschrevenen aan de Polytechnische School, die geen leden van het Corps zijn.

A. J. N. T. Aernout,	v. s.	
J. Baudi	c. b. i. Nienhuis,	*Choorstraat.*
W. K. Behrens,	c. i. Behrens,	*Rotterdam.*
G. W. Bertrand,	w. i.	*Voorstraat.*
A. F. de Boer,	c.b.w.i. Cieremans,	*Brab. Turfmarkt.*
C. Boot,	v. s.	
J. Bosscha Jzn.,	v. s. Bosscha,	*'s Hage.*
D. N. Bouwens,	v. s.	
D. S. Bouwmeester,	t. Bouwmeester,	*Rotterdam.*
J. van Cappelle,	w. i. van Cappelle,	*'s Hage.*
C. J. Damme,	ij.	*Koornmarkt.*
M. C. Dekhuyzen,	v. s.	
F. Doffegnies,	c. b. i. J. J. Doffegnies,	*'s Hage.*
L. Dooremans.	m. i. Jutting,	*Spoorcingel.*
Ch. E. J. J. J. B. Dumonceau de Bergendal,	c. b. i. Senf,	*Brab. Turfmarkt.*
M. J. Dijke,	v. s.	
R. J. Dijkema.	c. i. Rietveld,	*Hof van Delft.*
N. Wing Easton,	m. i. Roest,	*Oude Delft.*
G van Egmond Jr.,	w. i. Jonkerfransstraat, 134,	*Rotterdam.*
J. M. W. van Elselingen,	c. b. i.	
H. N. François,	c. i. van Eersel.	*Oude Delft.*
E. Giltay,	v. s.	

W. B. van Goor,	C. I. van Goor,	*Rotterdam.*
B. J. H. Haitink,	C. I. Haitink,	*'s Hage.*
J. H. de Heer,	S. I. de Heer,	*Oude Delft.*
A. C. C. G. von Hemert,	C. I.	
J. van Heurn,	C. I. Verschoor,	*Vlamingstraat.*
J. F. Hoedt,	C. B. I. Hoedt,	*'s Hage.*
N. Hoogendoorn,	C. B. I. Palmen,	*Oude Delft.*
W. J. van Hoogstraten.	C. I. van Noorden,	*Vlamingstraat.*
F. Heiner,	C. B. I. Waalsche kerk,	*Oude Delft.*
J. Ilcken,	C. I. Rinkema,	*de Geer.*
L. M. J. Immink,	C. I. Mevr. Immink,	*'s Hage.*
F. C. Jacobi,	V. S. Hanking,	*Gasthuislaan.*
H. Janzen,	C. B. I.	
P. M. L. Kerkhoff,	C. B. I. Vijver,	*Rotterdam.*
E. W. F. Kerling,	V. S.	
L. A. J. Keuler,	C. I. Reijniersen,	*Oude Delft.*
J. J. Klaversteijn,	V. S.	
H. Koldewijn,	V. S. Merkestijn.	*Oude Delft.*
W. F. Koppeschaar,	C. B. S. I. Koppeschaar,	*'s Hage.*
J. Krans,	V. S. Erkelens,	*Molenstraat.*
J. Krap,	C. B. I. Klein,	*Nieuwe-Laan.*
E. L. M. Kühr,	V. S.	*Binnenwatersloot.*
J. Kuijpers.	V. S.	*Rotterdam.*
H. M. Lange,	C. B. I. Mevr. Lange,	*Scheepmakerij.*
A. H. A. C. van Liebergen,	C. B. I. Renierse,	*Oude Delft.*
J. C. M. Lindhout,	V. S.	
J. A. van Lith,	W. I. van Eersel,	*Oude Delft.*
J. J. C. Meijer,	C. I. Ploos van Amstel,	*Vlamingstraat.*
J. C. van der Müelen,	C. B. I. Cedee,	*Oude Delft.*
W. A. E. Mulder,	T. IJ.	*Oranjestraat.*
C. W. H. N. Müller,	C. B. I.	
A. J. Nieuwenhuijs,	V. S.	*Molenstraat.*
B. J. Paardekooper,	C. B. I.	
G. von Pelser Berensberg,	C. B. I. Renierse,	*Oude Delft.*

A. L. Perk,	v. s.	
J. G. C. Plantenga,	v. s.	
F. J. Prins,	v. s.	
C. F. Rademaker,	v. s. Rademaker,	*'s Hage.*
M. C. A. Reigers,	w. i. Penders,	*Nieuwstraat.*
J. F. Robert,	ij. de Groot,	*Oude Delft.*
F. J. Rosskopf,	c. b. i.	*'s Hage.*
F. J. W. van Rossum,	c. b. i. van Rossum,	*Markt.*
J. van Rossum Duchâtel,	c. b. i. Palmen,	*Oude Delft.*
A. L. M. Sassen,	c. i. Warfemius,	*Verwersdijk.*
K. R. Semplonius,	v. s. Boekholt,	*Brab. Turfmarkt.*
F. W. Smallenburg,	c. b. i. Le Clercq,	*Voorstraat.*
W. Smit,	v. s. Kraan,	*Markt.*
F. L. Stoltenhoff,	v. s.	
A. J. Cohen Stuart,	c. i. Cohen Stuart,	*'s Hage.*
W. A. Teding van Berkhout,	c. b w. i. Teding v. Berkhout,	*'s Hage.*
D. F. Uhlenbeck,	v. s. van Heerdt,	*Noordeinde.*
L. G. de Val,	c. i. de Val,	*Koornmarkt.*
J. H. van de Velde,	ij. van Tol,	*Koornmarkt.*
W. J. C. Verhagen,	ij. Hardenberg,	*Vrouw Juttenland.*
J. Verheul,	v. s.	
H. P. M. A. Vogel,	w. i. Vogel,	*'s Hage.*
A. G. Vos,	v. s.	
W. G. Wagner,	v. s.	
A. Waldorp,	c. i. Waldorp.	*'s Hage.*
P. van Wamel,	c. b. i. Gargeanne,	*Oude Langendijk.*
H. C. van Woerden.	v. s. van Woerden,	*Buitenwaterslool.*
M. IJpelaar,	c. b. i. Fundatie,	*Oude Delft.*

GETAL DER INGESCHREVENEN

AAN DE

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

	Leden van het corps.	Oud-Leden.	Niet-Leden.	Totaal.
Voor Civiel-Ingenieur	159	12	41	212
Voor Bouwkundig-Ingenieur. . .	120	4	25	149
Voor Werktuigkundig-Ingenieur .	22	1	8	31
Voor Mijnen-Ingenieur	7	0	2	9
Voor Scheepsbouwkundig Ingenieur.	7	0	2	9
Voor Technoloog	13	0	3	16
Voor IJker	0	0	5	5
Voor verschillende Studievakken .	36	4	28	68
Totaal .	364	21	114	499
Voor meer dan 1 vak ingeschreven.	134	4	29	167
Totaal der ingeschrevenen .	230	17	85	332

Voldoend examen B is afgelegd:

ART. 61 en 62.

*W. K. Behrens.
C. E. Bloys van Treslong.
M. Caland.
*F. Doffegnies.
A. Doorn.
*R. J. Dijkema.
C. Groll.
W. H. Jagerink.
A. G. Lamminga.
P. A. Melchior.
A. Vroesom de Haan.
C. W. Weijs.

ART. 61, 62 en 64.

C. J. N. Bijvanck.
G. J. Cambier.
C. M. Gardenier.
*B. J. H. Haitink.
E. T. Intveld.
W. de Iongh.
D. E. C. Knuttel.
J. van Leeuwen.
F. J. Lugt.
J. A. Mulock Houwer.
J. M. K. Pennink.
P. F. L. Grinwis Plaat.
A. P. van der Ploeg.
J. Scheffer.
A. J. Schelling.
J. A. Stoop.
C. J. Vaillant.

ART. 64.

W. H. M. de Bruijn.
J. C. Dirksen.
P. M. Duijvis.
*H. C. Grosjean.
*J. J. Jansen.
M. Koperberg.
*H. P. M. A. Vogel.
M. van Winsen.

ART. 65.

J. W. Retgers.

NB. De met een * geteekende namen behooren aan niet-leden van het Corps.

Het examen ter verkrijging van het diploma is voldoende afgelegd:

Voor Civiel Ingenieur.

Door de Heeren:

*J. Böhtlingk.
L. J. C. van Es.
J. F. de Gijselaar.
J. C. Heijning.
*J. J. Hoogenboom.
A. E. Kempees.
C. L. M. Lambrechtsen.
C. F. Loder.
G. van Nes.
A. C. Nieuwenhuis.
C. C. Th. Six.
F. M. van Veen.
R. P. O. D. Wijnmalen.

Voor Scheepsbouwkundig Ingenieur.

Door de H.H.: H. Cop. H. Siebers.

Voor Werktuigkundig Ingenieur.

Door den Heer: S. E. Haagsma.

Voor Mijnen Ingenieur.

Door de H.H.: *W. Godefroy. J. Schuurman.
*J. C. van Heuckelom.

Voor Technoloog.

Door de H.H.: J. van Dusseldorp. P. Keijzer IJz.
H. Elion. A. Mellink.

NB. De met een * geteekende namen behooren aan niet-leden van het Corps.

COMMISSIËN UIT DE STUDENTEN.

SENAAT.

W. de Iongh, *President.*
R. F. C. de Bruijn, *Secretaris.*
H. A. Boursse Wils, *Vice-Pres. en Thesaurier.*
F. J. Lugt, *Vice-Secr. en Bibliothecaris.*
W. J. Bierens de Haan, *Commissaris.*

Commissie tot Redactie van den Almanak voor 1878.

Jacques Broers, *Pres.*
Th. M. G. Keulemans, *Secr.*
J. Wilke, *Vice-Pres.*
P. J. van Voorst Vader, *Vice-Secr.*
J. W. C. Tellegen, *Comm.*

Stemcommissie en Commissie voor den Schouwburg.

H. J. Ortt van Schonauwen, *Secr.*
R. J. F. W. Rauws.
C. M. Gardenier.

Maskerade Commissie.

J. F. Klinkhamer, *Pres.*
W. de Iongh, *Secr.*
J. Th. Gerlings, *Vice-Pres.*
Th. Gebhard, *Vice-Secr.*
R. J. F. W. Rauws, *Comm.*

BIJZONDERE COMMISSIËN.

Commissarissen der Societeit:
PHOENIX.

F. J. Lugt, *Pres.*
R. F. C. de Bruijn, *Secr.*
J. G. von Hemert, *Vice-Pres.*
W. J. Bierens de Haan, *Thes.*
C. C. M. Henny, *Comm.*

Bouw-Commissie.

C. F. Loder, *Thes.*
Henri C. Pennink.
J. M. K. Pennink.

Commissarissen van het Muziekgezelschap
APOLLO.

W. de Iongh, *President*
J. A. Wijnschenk Dom, *Secr.*
J. P. Hofstede, *Vice-Pres.*
W. A. Knoops, *Vice-Secr,*
G. L. F. Philips, *Comm.*

Orchest-Directeur.

J. C. Boers. (Eere-Lid.)

Commissarissen van het Scherm- en Gymnastiekgezelschap:
ODIN.

E. T. Intveld, *Pres.*
M. van Winsen, *Secr.*
H. J. Ortt van Schonauwen, *Vice-Pres.*
J. A. Stoop, *Vice-Secr.*
C. van der Made, *Comm.*
J. G. von Hemert, *Vaandeldrager.*

Schermmeester.

J. J. Sonne.

Dispuutgezelschap:
VRIJE STUDIE.

G. J. Cambier, *Pres.*
R. J. F. W. Rauws, *Secr.*
J. A. van Kretschmar van Veen, *Vice-Pres*
J. C. Dirksen, *Vice-Secr.*
E. Suermondt, *Comm.*

Leesgezelschap:
BALDUR.

G. C. P. d'Arnaud Gerkens, *Pres.*
C. Groll, *Secr.*
H. C. Stork, *Vice-Pres.*

DEBATING-CLUB.

Eere-Voorzitter.

Prof. Mr. B. H. Pekelharing.
Jacques Broers, *Pres.*
C. C. M. Henny, *Secr.*
W. P. D. de Wolff van Westerrode, *Vice-Pres.*

Delftsche Studenten Roeivereeniging
LAGA.

F. J. A. van Vollenhoven, *Pres.*
J. A. van Kretschmar van Veen, *Secr.*
B. Erkelens, *Vice-Pres.*
H. M. van Andel, *Vice-Secr.*
J. H. G. Jordens, *Comm.*

Disputen en Bijzondere Gezelschappen.

O. K. W.

R. F. C. de Bruijn, *Pres.*
H. L. A. van den Wall Bake, *Secr.*
G. J. Cambier, *Comm.*

Theorie en Praktijk.

Th. Gebhard, *Pres.*
Jacques Broers, *Secr.*
J. C. Schenck, *Comm.*

F. C. Q. D.

A. C. J. van Eelde, *Pres.*
C. van der Made, *Secr.*
J. H. G. Jordens, *Comm.*

SNELLIUS.

H. J. Croockewit, *Pres.*
O. J. van der Elst, *Secr.*
A. H. van Wetering, *Comm.*

H_3.

G. C. P. d'Arnaud Gerkens, *Pres.*
A. van Senden, *Secr.*
A. R. Witkop, *Comm.–Thes.*

* DE VIJF KOLOMMEN.

C. C. M. Henny, *Pres.*
J. A. van Kretschmar van Veen, *Secr.*

* BERZELIUS.

J. J. Reesse, *Pres.*
H. A. Bourssc Wils, *Secr.*
A. Stoop, *Comm.*

* BRUGMAN.

D. E. C. Knuttel, *Pres.*
M. Caland, *Secr.*
J. W. van Marle, *Comm.*

* D. W. L.

J. N. Kooy, *Pres.*
M. D. van Duivenbode de Vlugt, *Secr.*
J. L. Schouten, *Comm.*

* F. E. F.

M. E. de Wildt, *Pres.*
J. M. K. Pennink, *Secr.*
* * * * * * * *Comm.*

NACHTEGAAL.

ONDER DE ZINSPREUK:

„Deez' met zijn zoet gekweel,
Is vogel Philomeel."

W. en O.

D. E. C. Knuttel, *Pres.*
C. Groll, *Secr.*
W. P. D. de Wolff van Westerrorde, *Vice-Pres.*
J. Vriesendorp, *Vice-Secr.*
W. Moorrees, *Comm.*

* Kamermuziek-Vereeniging.

H. G. Verspyck, *Pres.*
S. J. H. Gompertz, *Secr.*

* BIERCLUB „HEINEKEN".

ONDER HET MOTTO:

* HONY SOIT QUI MAL Y PENSE."

L. Albers, *Pres.*
W. H. Vrijburg v. d. Hell, *Secr.*

* Rijgezelschap „NIEUW MAZEPPA."

V. G. A. Bosch, *Pres.*
Henri C. Pennink, *Secr.*
C. E. Bloys van Treslong, *Comm.*

PIKEUR.

J. G. Huijtink.

* Rijgezelschap „ATILLA"

C. van der Made, *Pres.*
H. C. Stork, *Secr.*
P. J. A. M. van den Bergh, *Comm.*

PIKEUR.

J. G. Huytink.

* HET ZACHTE TERRITORIUM.

ONDER HET MOTTO: § 11.

Bill, *Pres.*
Ball, *Secr.*
Boll, *Comm,*
Bull, *Vaandeldrager.*

* „KANON"

R. F. C. de Bruyn (te Delft), *Grootmeester.*
J. des Tombe (te Utrecht), *kanonnier.*

* „ABRUZ"

ONDER HET MOTTO: **L. D. G.**

Lazaroni, *Pres.*
Donizetti, *Secr.*
Garibaldi, *Comm.*

* The Highlife Club.

Duke of Argyll Rooms, *Pres.*
Earl of Canterbury Hall, *Secr.*
The old Obadiah } Jockeys.
The young Obadiah }

* UBENIPES.

Holmerus Holm, *Eere-Pres.*
Karolus Magnus, *Pres.*
Jozefus, *Vice-Pres.*
Bartholomeus, *Secr.*
Petrus, *Vice-Secr.*
Johannus, *Comm.*
Arcadius, *Vice-Comm.*

„MAKAN NASSIE Sama Kerrie."

ONDER HET MOTTO: „SEDOT".

P. C. Visser, *Pres.*
G. den Tex, *Secr.*
W. H. Vrijburg van der Hell, *Vice-Pres.*

NB. De met een * geteekende gezelschappen zijn door den Senaat niet erkend.

VERVOLG VAN DE GESCHIEDENIS VAN HET DELFTSCHE STUDENTENCORPS.

Van September 1876 tot September 1877.

Kent ge, lezer, dien tijd, waarin bijna elke trein door jongelui wordt opgewacht, waarin handdrukken worden gewisseld en waarin wederzijdsche vragen spoedig de geeindigde vacantie tot het onderwerp van een druk gesprek maken? Niet? welnu, dan hoort ge spreken, van de meest verschillende oorden: van Germanje's schoone bergen, van Schotlands liefelijke meren, van het saaie dorpje X, van de stille studeerkamer en van het nog stillere Delft. Hier verhaalt er een, hoe de genoegens hem van alle zijden omringden, daar zegt u een ander, dat een mislukt examen eene vervelende vacantie na zich sleepte; maar beiden vergeten het verleden, als zij weder de bekende gezichten en de oude stad aanschouwen, want genoegens en leed worden verdrongen door de vreugde van het weerzien.

Die tijd viel dit jaar samen met de Delftsche kermis, en men kan licht raden, dat de drukte, die men alsdan in Govaerts oude veste waarneemt, nu nog vermeerderd werd door de terugkeerende jongelui, die het raadzaam achtten, den nieuwen cursus met kermisamusementen te openen. Men denke echter niet, dat hiermede de cursus als geheel geopend beschouwd werd: o, neen! Wederom duurde de hartelijke verwelkoming van hen, die smachtten om dit jaar in ons midden opgenomen te worden, vier weken, een' tijd, die ons vele talenten te aanschouwen gaf. Eene reeks van festiviteiten was het, een gezegende tijd voor bierhandelaar en wijnkooper, eene leerschool voor de jeugd. Op verdienstelijke wijze werd „le Retour au Foyer" opgevoerd, en een geanimeerde senaatsjool gaf ons een juist denkbeeld van het noodlottige uiteinde des ongelukkigen Sultan Abdul-Azis. Jammer was het echter, dat de nieuwaangekomenen het feestvieren niet zoo gewoon bleken te zijn als de ouderen; zij zagen ten minste met verlangen uit naar den dag, waarop zij zouden kunnen zeggen: „zie, ik ben gelijk aan hen, die mij omgeven". Hunne harten klopten sneller, toen de gewichtige hamerslag hen in eenen nieuwen toestand plaatste; hunne oogen straalden van vreugde, toen zij bij het verlaten van het gebouw, begroet door het „Io Vivat", de menigte aanschouw-

den, die zich verdrong om hen geluk te wenschen; voor hen was de fakkeltocht door de stad een triomftocht. Door de flinke leiding van den hoofdcommissaris H. C. Pennink, en voorzeker niet minder door het goede en bezadigde voorbeeld, gegeven door de onder hem staande commissarissen, liep deze tocht goed af. De avond werd verder op gebruikelijke wijze in Stads-Doelen doorgebracht.

Den volgenden dag namen de meesten der nieuwe leden deel aan eene rijpartij onder leiding der heeren A. C. de Graaf, C. L. Thieme, J. P. Hofstede en F. L. K. Storm van 's Gravesande. Schoon herfstweder begunstigde dezen tocht. 's Avonds na den ommegang in Delft werd de vreugde helaas, voor korten tijd verstoord door eenige ongeregeldheden in de straten; de krachtige houding der politie bracht echter spoedig de rustverstoorders tot kalmte. Het feest, dien avond door de societeit Phoenix in Stads-Doelen aangeboden, was, hoewel niet druk bezocht, toch hoogst gezellig.

Zoo was ons Corps met een zeven en veertigtal leden versterkt; één lid, dat door ziekte verhinderd was de inauguratie bij te wonen, werd 12 October geinstalleerd. Den 26sten October traden nog twee, den 20sten Maart negen nieuwe leden tot ons Corps toe.

Een tijdperk van schijnbare rust volgt in ons corpsleven doorgaans op den groentijd; doch achter deze rust verschuilt zich eene

reeks van belangrijke werkzaamheden. Zelden waren deze zoo belangrijk als dit jaar.

Bij corpsbesluit van 3 November werd bepaald, dat het beheer der corpsgelden voortaan zou worden opgedragen aan den Vice-President van den Senaat.

De vorige verslaggever, sprekende van de feesten te Utrecht, waarop ons Corps door den Senaat vertegenwoordigd werd, uitte reeds den wensch, dat de eensgezindheid, waarmede daar door leden van Nederlands verschillende Studentencorpsen was feest gevierd, tot eene meer duurzame broederschap aanleiding zou geven. Het bleek dan ook later, dat veel in Utrecht besproken moest zijn. In eene corpsvergadering, namelijk, werd besloten het Leidsche Studentenkorps een voorstel tot wederaanknooping der vriendschapsbetrekkingen te doen. Nadat op 6 December als gevolg hiervan deze vriendschapsbanden vernieuwd waren, werd besloten ook het Groningsche Corps dit voor te stellen. Op 10 Februari werd ook hierop een gunstig antwoord ontvangen, zoodat de banden tusschen ons Corps en de oudere Nederlandsche Studentencorpsen weder hersteld waren. Eere aan hen, die samenwerkten, om aan dezen onnatuurlijken toestand een einde te maken, en vooral, eere aan onzen Senaat, die in deze lastige kwestie op zulk eene roemvolle wijze gehandeld heeft!

Na veel gehaspel over het Corpsverslag, na

hopelooze pogingen van de redactie commissie *) om fluks eenige letterkundige produkten van de leden machtig te worden, kwam op 7 December de Almanak uit. Het bleek den leden, dat de commissie het motto „hard werken" had moeten kiezen, om de magere koe ten minste eenig aanzien te geven. Wij hopen, dat het zweet des aanschijns, waarin de commissie voor 1877 gewerkt heeft, eene wonderzalf zal zijn, die de leden van ons corps bezielen zal met een weinig ijver op het punt van medewerken tot het mengelwerk. Aan eene inrichting tot opleiding van technici, verwacht niemand litterarische kunstprodukten. Een weinig geest of het resultaat van een weinig opmerkingsvermogen, dat ieder toch heeft, in dragelijken vorm gegoten, is voldoende voor het mengelwerk van onzen Almanak.

Daar in 1878 ons Corps zijn zesde lustrum zal vieren, diende in den loop van den cursus 1876—77 reeds een aanvang gemaakt te worden met de voorbereidende maatregelen voor deze feestviering; gedurende de laatste maanden van '76 liep daarover dan ook menig gesprek. De Senaat gaf ons ter keuze

*) De heer G. J. Cambier werd in October gekozen als lid der Redactie-Commissie voor 1877, in plaats van den heer Th. van Hasselt, die bedankt had.

dit feest met een muziekfeest of met eene maskerade te vieren, en adviseerde tot het laatste, hetwelk dan ook aangenomen werd. Ook werd besloten 10 leden te kiezen, waaruit de Senaat de voorloopige Maskerade-Commissie zou samenstellen. Deze stemming had 19 December plaats, en de uitslag was, dat gekozen werden de heeren Klinkhamer, Rauws, W. de Iongh, Gebhard, Gerlings, R. F. C. de Bruyn, Lugt, C. C. M. Henny, de Jonge en van Vollenhoven. Nadat een der Heeren, de Heer R. F. C. de Bruyn, die door den Senaat uit dit tiental gekozen werden, bedankt had, constitueerde de voorloopige Maskerade-Commissie zich als volgt:

J. F. Klinkhamer,	*President.*
W. de Iongh,	*Secretaris.*
J. Th. Gerlings,	*Vice-President.*
Th. Gebhard,	*Vice-Secretaris.*
R. J. F. W. Rauws,	*Commissaris.*

Deze commissie kweet zich met den grootsten ijver van hare taak; zij schreef eene oproeping uit, tot inzending van plannen voor de maskerade, en legde binnen betrekkelijk korten tijd een verslag harer werkzaamheden over. Uit dit verslag bleek, dat de inzending, wat quantiteit en qualiteit betrof, niet groot was geweest, en dat de commissie dien ten gevolge adviseerde tot aan-

neming van een plan, door haar zelve samengesteld, in haar rapport nader toegelicht, en door teekeningen in waterverf aanschouwelijk gemaakt. Het onderwerp was:

INTOCHT VAN WILLEM VI, HERTOG VAN BEIJEREN, ENZ. BINNEN UTRECHT.

Dit plan werd met luid applaus ontvangen, en, dat de ijver, waarmede de commissie zich van hare taak had gekweten, op prijs werd gesteld, bewees het feit dat zij benoemd werd tot definitieve Maskerade-Commissie.

Ook aan de regeling van het overige gedeelte der feesten werd vroegtijdig gedacht: de Senaat toch, werd benoemd tot voorloopige feestcommissie.

Thans naderde de Dies, een dag, die elk jaar zulke aangename herinneringen achter laat. Ook dit jaar werden reeds lang te voren handteekeningen geplaatst op de collationslijst en de meest geheimzinnige samenzweringen betreffende den rijtoer gesmeed. Hoe vele illusien vervlogen echter in rook, toen wij de treurige tijding vernamen van het overlijden van een onzer corpsbroeders, den heer Bal. Slechts weinige maanden van den schoonsten tijd der jongelingsjaren mocht hij beleven; kort te voren hersteld van eene hevige ziekte, maakte eene andere krankheid in weinige dagen een einde aan zijn leven. Hij

stierf den 16 Maart te Zierikzee, ten huize zijner familie. Het Corps nam den rouw aan, en de Senaat, zich houdende aan art. 3 van het Funus-reglement, liet niet alleen de receptie en de officieele rijpartij geen voortgang hebben, doch maande tevens het corps aan, den Dies Natalis zoo stil mogelijk te vieren. De gebruikelijke kroegjool bij gelegenheid van de oudejaarsavondviering op de societeit Phoenix, werd druk bezocht. Flink was de rede, waarin de President van het Corps, de heer Eekhout, ons de gebeurtenissen van het vorige jaar voor den geest riep, en ons aanmoedigde, steeds samen te werken tot vermeerdering van den bloei en den luister van ons Corps. De woorden door vele gasten dien avond gesproken, deden ons beseffen, dat ook buiten Delft sympathie voor ons Corps bestaat

Vele leden aan het rijden op 22 Maart gewoon, toonden de juistheid van het spreekwoord, de gewoonte is eene tweede natuur, want elk oogenblik zag men landauers de Haagpoort uitrijden. Des avonds werd de comedievoorstelling van v. Lier druk bezocht, en het collation liet, ten minste wat gezelligheid betreft, niets te wenschen over.

Gedurende het tijdperk van stemmingen en verificatie verslagen, dat nu aanving, bleek weder dat doorgaans een herstemming op een stemming volgt. Doch zooals aan alle zaken op dit ondermaansche, ook hieraan

kwam een einde. De gekozen Commissiën constitueerden zich als volgt.

Senaat.

C. L. M. Lambrechtsen,	*President.*
R. T. C. de Bruyn,	*Secretaris.*
H. A. Boursse Wils,	*Vice-President* en *Thesaurier,*
T. J. Lugt,	*Vice-Secretaris* en *Bibliothecaris.*
W. de Iongh,	*Commissaris.*

Commissie tot Redactie van den Almanak.

Jacques Broers,	*President.*
Th. M. G. Keulemans,	*Secretaris.*
R. J. van Genderen Stort,	*Vice-President.*
J. Wilke,	*Vice-Secretaris.*
J. W. C. Tellegen,	*Commissaris.*

Stem- en Schouwburg-Commissie.

H. J. Ortt van Schonauwen, *Secretaris.*
G. C. P. d'Arnaud Gerkens,
R. J. van Genderen Stort.

Deze Commissiën, benevens de definitieve Maskerade-Commissie, werden den 1 Juni geïnstalleerd. Deze datum dient in de an-

nalen bewaard te blijven, daar toen des nachts een nieuw opgericht gezelschap, dat volgens de Stadsaanplakborden ruim 3 maanden op zijn symbool gewacht had, den slaap verre verwijderd hield van de oogleden der Delftsche schoonen. Het onaangename hiervan werd haar echter vergoed door een gratis verplaatsing in den middeleeuwschen troubadourtijd, of, volgens een bevoegd beoordeelaar, den tijd der dolende ridders en der geschaakte nonnen.

Dit was eene der laatste uitingen van het Corpsleven gedurende den cursus 1876—77. Velen wijdden zich daarna met verdubbelden ijver aan de studie, en langzamerhand begonnen anderen de stad reeds te verlaten. Toch was Delft niet spoedig stil, want het overlijden van onze geliefde Vorstin deed velen besluiten het laatste eerbewijs aan het stoffelijk overschot betoond bij te wonen. Was gansch Nederland door deze treurige gebeurtenis in rouw gedompeld, ook wij namen gedurende 4 weken den corpsrouw aan. De Senaat zond een adres van rouwbeklag aan Z. M. den Koning.

Reeds in de maand April ontvingen wij eene uitnoodiging van onze Luiksche collega's, om hunne Studentenfeesten te komen bijwonen. Jammer dat de tijd dezer feesten juist viel in de examenweken: dit was vermoedelijk

de reden, waarom slechts weinigen van deze hartelijke uitnoodiging gebruik maakten.

Het slottafereel van elk corpsjaar, de examens, die zoo menigeen verlossen van eene zenuwachtige repetitiekoorts, om hem daarna misschien in nog ellendiger omstandigheden te plaatsen, zij bevolkten nog voor korten tijd het oude Delft met jongelui. Bedrukte gezichten van sommigen en uitgelaten vroolijkheid van anderen, waren de laatstovergebleven beelden. Wederom was een jaar vervlogen!

Ten slotte moeten wij het volgende nog vermelden: in de groote vacantie viel de P. S. de eer te beurt, den Keizer en de Keizerin van Brazilië met gevolg binnen hare muren te ontvangen. Geruimen tijd brachten de doorluchtige gasten door, met het bezichtigen der inrichtingen. Het geheel scheen zeer hunne belangstelling gaande te maken.

Werpen wij een' blik terug op het jaar, dat wij hier beschreven, zoo zien wij, dat een toenemende bloei van het Corps met eenen flinken corpsgeest hand aan hand ging. Terwijl de voorbereidende maatregelen voor de viering van het 6de lustrum door ijverige commissiën genomen werden, mocht ons corps zich verheugen in de hernieuwing van eenen vroegeren toestand, een' toestand waarin het vriendschappelijke betrekkingen onderhield met de overige Studentencorpsen.

Als wij dit nagaan, zal niemand ons betwisten, dat ons Corps in de beschreven tijdruimte veel vooruitgegaan is.

Doch wij moeten ons door dit feit niet in slaap laten wiegen: de eerste plicht van ons, leden van het D. S. C., is het in stand houden van den bloei onzer corporatie. Ons corps is in het verloopen jaar veel vooruitgegaan, de handhaving van dien bloei zal ons voortaan ook meer moeite kosten.

Al mogen we het jaar 1877—78 met een aanmerkelijk vermeerderd aantal leden ingaan, toch blijft op ieder lid de plicht rusten, den goeden naam van ons Corps te handhaven, een plicht, die onveranderd blijft bestaan, onafhankelijk van het ledental, een plicht, die vooral betracht moet worden bij die gelegenheden, waarbij de corpsgeest zich uiten moet tegenover de buitenwereld.

In dit verslag, dat onder goedkeuring en in naam van het gansche Corps wordt samengesteld, durven wij dan ook gerust verklaren; het D. S. C. zal in 1878 toonen, dat het sedert 1873 niet achteruit is gegaan, en de leden zullen eendrachtig samenwerken, om het 6de lustrum met luister te vieren.

GEZELSCHAPPEN.

Phoenix. Geene der instellingen in ons Corps, niemand zal het betwisten, is zoo

belangrijk als onze societeit. Met alle gerustheid kunnen wij er dan ook trotsch op zijn, te meer daar zij in zoo korten tijd tot zulk eene volmaaktheid is gestegen. Wie het corpsverslag van 1873 leest, kan er over oordeelen wat ze vóór 1869 was. Wel kwam in 1867 de exploitatie van het buffet in handen van de societeit, doch lokaal, kastelein en zoo vele andere zaken waren steenen des aanstoots.

Onze voorouders van 1869 waren dan ook zeer verheugd, toen zij zich installeerden in het nu afgebrande tempeltje, dat ze reeds terstond als „goed geventileerd" beoordeelden. Deze goede ventilatie, die trouwens nimmer door iemand ontdekt is, was echter juist een gebrek van het gebouw; daarbij kwam er weldra gebrek aan de noodige localiteit, de huur was hoog, en zeker uit eene overdreven zucht naar symmetrie, trachtte het geheel zich evenwijdig te stellen aan den Oudekerkstoren, zoo zelfs, dat de toestand gevaarlijk werd. Naast enkele ondeugden staan echter immer deugden; en zoo was het kroegje hoogst gezellig en prettig gelegen, hoewel ouden van dagen en gebrekkigen wel eens klaagden over den steilen oprit van de zijde der Schoolstraat. En dan, hebben wij niet reden tot dankbaarheid voor den tijd daar doorgebracht: een' tijd waarin zich de eigen exploitatie tot eene veel rendeerende zaak ontwikkelde? Is

het dus vreemd, dat velen nog met geestdrift aan dien tijd terugdenken?

We weten hoe de voorloopige Bouwcommissie na den brand met ijver zich ten taak stelde, om ons in het bezit te stellen van een eigen gebouw. Toen het terrein gekocht was, werd eene prijsvraag uitgeschreven, waarop een tiental projecten werden ingezonden. Vooral een tweetal trok zeer de aandacht: het eene, dat bekroond werd, bleek te zijn van den Heer F J. Nieuwenhuis, vroeger assistent aan de P. S.; het andere van den Heer J. R de Kruyff, werd eervol vermeld en ging later in het bezit der Societeit over.

Door vertrek uit Delft verloor de bouwcommissie een verdienstelijk lid, den heer Koomans. Hij werd vervangen door den heer Six.

Intusschen had de inteekening op de leening, die in het begin van 1877 volteekend werd, reeds zulke resultaten opgeleverd, dat de bouwcommissie het mogelijk achtte, tot de aanbesteding over te gaan; doch twisten tusschen de gemeente en onze aanstaande buren omtrent de afgraving der Westvest, dreigden korten tijd de uitvoering van ons plan te vertragen. Het bleek de bouwcommissie echter na een grondig onderzoek, dat het zeer wel mogelijk was, het bouwplan door te voeren, zonder dat aan weerszijden de

grond der vroegere stadswallen verwijderd was. Daar van gemeente wege tot afgraving vóór ons terrein werd overgegaan, en dus niets meer het bouwen van ons nieuw lokaal in den weg stond, werd den 4den December het maken van het gebouw volgens het bekroonde project aanbesteed. Den laagsten inschrijver, den Heer J. Smit VII van Nieuw-Lekkerland, werd het werk gegund.

Nadat de voorbereidende werkzaamheden waren afgeloopen, werd door onzen geachten Directeur, Prof. Cohen Stuart, de eerste steen gelegd in tegenwoordigheid van vele notabelen Delfts, Hoogleeraren en Leeraren der P. S., benevens een heirleger studiosi. De hartelijke woorden, door Z. H. G. bij deze gelegenheid gesproken, werden beantwoord door het lid der bouwcommissie, den Heer Loder, en terwijl de minder bevoorrechten hun heil zochten bij een glas brandlikeur op de kroeg, bleven de autoriteiten nog langen tijd onder genoegelijken kout op het bouwterrein bijeen.

Sedert is de bouw der societeit goed gevorderd, en nu eene overeenkomst tusschen het gemeentebestuur en den eigenaar van een der terreinen, die aan het onze grenzen, tot de verwijdering van een der beide tunnels geleid heeft, levert het statig oprijzende gebouw, van de Schoolpoort gezien, een prachtig gezicht op.

In de maand Mei bracht de bouwcommissie een zeer uitvoerig verslag uit omtrent hare werkzaamheden. De luide bewijzen van goedkeuring, waarmede dit rapport in de vergadering ontvangen werd, waren een teeken dat de leden den grooten ijver op prijs stellen, waarmede die commissie hare moeitevolle taak opvat.

De vorige verslaggever beschreef in alle details, hoe wij in ons voorloopig lokaal te recht kwamen. Werden er vele klachten geuit, telkens kwam het besef er bij, dat wij spoedig uit de tijdelijke verdrukking verlost zouden zijn, en de boeken der societeit zijn daar, om te bewijzen, dat het bezoek er niet door verminderde. Tuinjolen moesten we natuurlijk missen; drie kroegjolen werden echter gehouden, waarvan een, die op den avond der rijpartij, reeds boven besproken werd. Een andere, mede in Stads-Doelen was een gewone café-chantantjool. Om verschillende redenen werd besloten geen tweede feest van dien aard te houden, terwijl voor de oudejaarsavondviering de kolfbaan der societeit Eensgezindheid werd gehuurd. Dit lokaal bleek uitstekend voor dit doel geschikt, hetgeen veel tot het aangename van dien avond bijbracht. Het programma bestond als gewoonlijk uit eigen produkt door eigen krachten opgevoerd. „Vrouwenhaat en Berouw" werd met genoegen aangehoord: nog lang leefde

in de herinnering der hoorders Mevrouw Oliehoorn en hare ongelukkige liefde tot den klapperboom. Een marsch aan den Phoenix opgedragen en een nieuw lied op nieuwe wijze, waarbij eene vlag eene groote rol speelde, werden met vreugde ontvangen. Het laatste nommer van het programma, luidende „we gaan nog niet naar huis," duurde zoolang, tot de voorraad zoeten wijns bleek uitgeput te zijn.

Apollo. Dit gezelschap ondervond vele medewerking, zoo in als buiten ons corps; wat het laatste betreft behoeven wij slechts te wijzen op de belangrijke muziekwerken, door personen buiten het Corps staande aan Apollo geschonken. Dat ons muziekgezelschap vele leden bezit, toont ons een enkele blik in de concertzaal. De heerenconcerten werden ook door vele introducés bezocht; dat dit ook met het damesconcert het geval was, behoeft geene nadere vermelding. Een dilettantenconcert, waarbij ook eenige corpsleden hun talent toonden, werd druk bezocht, en kan als uitmuntend geslaagd beschouwd worden.

Odin verheugt zich in een zeer groot ledental. Zoowel 's middags als 's avonds werden de oefeningen druk bezocht, en het huishoudelijk feest, dit jaar gevierd, bewees, dat deze oefeningen ook vruchten hadden gedragen.

Voor den wedstrijd bij gelegenheid van dit feest waren vele mededingers; de volgende prijzen werden daarbij behaald:

Sabel.	Prijs.	van der Made.
	Premie.	Schelling.
Degen.	Prijs.	Elion.
	Premie.	F. L. K. Storm van 's Gravesande.
Korte Stok.	Prijs.	van der Made (afgestaan aan de Grancy).
	Premie.	Intveld (afgestaan aan Smit).
Lange Stok.	Prijs.	van der Made (afgestaan aan Westenberg).
Brug.	Prijs.	van Winsen (afgestaan aan J. S. van Veen).
	Premie.	Retgers (afgestaan aan C. E. Koch).
Rekstok.	Prijs.	van Winsen (afgestaan aan Retgers).
	Premie.	Retgers (afgestaan aan Israëls).
Ringen.	Prijs.	van Winsen (afgestaan aan Erkelens).
	Premie.	Erkelens (afgestaan aan C. C. M. Henny).
Ver springen.	Prijs.	W. L. Koch (afgestaan aan Jordens).
	Premie.	Jordens (afgestaan aan Rochussen).

Hoog springen.	Prijs.	W. A. Storm van 's Gravensande (afgestaan aan W. L. Koch).
	Premie.	W. L. Koch (afgestaan aan Thieme).
Gewichten.	Prijs.	Erkelens (afgestaan aan J. A. Stoop).

Verder was door het oud bestuur een prijs uitgeloofd voor dengene, die het netste gymnastiseerde; deze werd behaald door den Heer van Winsen, terwijl een prijs, door een onbekende beschikbaar gesteld voor hem, die het netste schermde, behaald werd door den Heer Bosch.

Het afstaan van prijzen stond in verband met de bepaling, dat niemand meer dan één prijs mocht ontvangen.

De avond werd verder gezellig op de societeit Phoenix doorgebracht, waarheen men als naar gewoonte met behoorlijke verlichting toog.

Vrije Studie doorleefde een jaar, zooals het er reeds vele doorleefde: een jaar van bloei. Als naar gewoonte werden de lezingen druk bezocht, zoo door leden, als door introducé's Bijzonder groot was het auditorium bij gelegenheid van de voordracht van Mevrouw Lina Schneider uit Keulen.

Debating Club. Dank zij de belangstelling

die de hooggeschatte Eerevoorzitter, Prof. Pekelharing, steeds voor dit gezelschap bleef koesteren, mocht de Debating Club zich ook dit jaar verheugen in eene zeer trouwe opkomst der leden. Dat mannen als van Houten en Kerdijk het niet beneden zich achtten, eene vergadering met hunne hooggewaardeerde tegenwoordigheid te vereeren, is ons voorzeker een waarborg, dat dit gezelschap aan het doel beantwoort, dat de oprichters beoogden, namelijk het bespreken van kwesties, die aan de orde van den dag zijn.

Laga. Hoewel de voortdurend slechte weersgesteldheid dit jaar dikwijls de oefeningen belette, gaat dit jeugdige gezelschap toch ongetwijfeld eene schoone toekomst te gemoet. Het aantal gieken werd vermeerderd en het ledental nam belangrijk toe.

Ook buiten Delft ondervond Laga veel sympathie, vooral te Leiden en te Rotterdam.

Baldur verkeert in bloeienden toestand

Van de disputen *O. K. W.*, *Snellius. Berzelius*, *D. W. L.* en *F. E. F.* vernam men weinig; *de Vijf Kolommen*, *Theorie en Praktijk*, *H*[3] en *rugman* hielden gezellige vergaderingen. Van *F. O. Q. D.* dat in jon-

gere handen overging, kan het zelfde gezegd worden.

De biergezelschappen gaven geen teeken van leven.

Kamermuziek Vereeniging. Dit gezelschap hield vele geanimeerde vergaderingen, en mocht zich verheugen in de medewerking van vele dilettanten buiten ons corps.

Nieuw Mazeppa. De aanstaande maskerade deed de lust, om zich in het paardrijden te oefenen zeer toenemen. Nieuw Mazeppa verrees, waarschijnlijk daardoor op nieuw, en ging in andere handen over.

Een ander rijgezelschap *Atilla* werd bovendien dit jaar opgericht. Beide gezelschappen hielden geregelde oefeningen.

Het zachte Territoor ging in jongere handen over en handhaafde zijn ouden roem.

W. en O. nam dit jaar verscheidene nieuwe leden op en hield vele vergaderingen.

Verschillende nieuwe gezelschappen verrezen dit jaar; het doel van de meeste was: gezellig verkeer.

Nog wijzen wij met genoegen op het toe-

nemend aantal leden der studenten afdeeling van het scherpschutterscorps *Frederik Hendrik.*

COLLEGES.

Van de colleges in mineralogie van Prof. Behrens wordt met veel lof gesproken. Wij kunnen echter niet nalaten te betreuren, dat hij de beschrijving der mineralen de kristallographie eenigszins op den achtergrond werd gedrongen door chemische en technische bijzonderheden. De colleges in microscopische petrographie en palœontologie waren zeer interessant, vooral in verband met de practische oefeningen in die vakken.

De prettige omgang van Z H. G. met de meesten onzer draagt veel bij om de studie in het kabinet te veraangenamen.

Door de benoeming van den heer Ravenek tot Leeraar in de Werktuigkunde kwam weder eene groote verbetering in het onderwijs aan onze inrichting tot stand; daardoor kregen de Werktuigkundige Ingenieurs de zoo lang gewenschte uitbreiding der Toegepaste Mechanica, terwijl de Civiel-Ingenieurs een college kregen in die gedeelten der Werktuigbouwkunde, die voor hen van belang zijn.

Het college Werktuigleer werd trouw bezocht, hoewel het slecht geventileerde collegelokaal en de droge stof niet medewerkten om het bepaald aantrekkelijk te maken. Het

college Werktuigbouwkunde voor den Civiel-Ingenieur werd minder druk bezocht.

Aangenaam in den omgang spaart de heer Ravenek zich tijd noch moeite, om ons behulpzaam te zijn in de studie der hem aangewezen vakken.

Vooral de Werktuigkundige Ingenieurskonden dit ondervinden. Wij zijn hem hoogst dankbaar voor de colleges Werktuigbouwkunde, gedurende de ziekte van den heer Huet gegeven, voor de vele extra uren besteed aan het college Werktuigleer en aan responsiën, en niet het minst voor het bezoeken van 's Rijks Constructie Werkplaatsen, waarbij hij ons in staat stelde, ons te oefenen in het afnemen van indicateur diagrammen. Moge, wat het laatste betreft, elk jaar gelegenheid gegeven worden zich daarin te oefenen: de oefeningen toch, zijn voor studeerende werktuigkundigen van groot belang. Wij gelooven verder niet, dat bezwaren zouden kunnen bestaan, daar verscheidene indicateurs op de P. S. aanwezig zijn en 's Rijks fabrieken hier ter stede allicht gelegenheid tot deze oefeningen zouden kunnen geven. Door connectiën van leeraren en leerlingen zouden misschien zelfs particulieren hiertoe overgehaald kunnen worden.

Gaarne zagen wij een weinig uitbreiding gegeven aan de colleges Chemische Technologie van den heer Levoir: werden verschil-

lende onderwerpen meer in detail behandeld, dan zouden daarbij de toehoorders zekerlijk veel profiteeren, terwijl thans de vluchtige behandeling zelfs als reden der minder trouwe opkomst wordt beschouwd.

Zeer te bejammeren is het, dat de verdeeling der lesuren het den Mijningenieurs nog steeds onmogelijk maakt, de voor hen onmisbare colleges Werktuigbouwkunde van den heer Huet te volgen.

De gebouwen der P. S. werden dit jaar weder belangrijk uitgebreid door het verbouwen van den zuidelijken vleugel aan het Oude Delft. De Civiel Ingenieurs C_1 en C_2 zijn daarmede vooral zeer gebaat, daar zij nu van behoorlijke teekenzalen en college lokalen voorzien zijn De façade kreeg tevens een beter aanzien, zoodat men zich nu niet meer over dezen gevel behoeft te schamen.

De Civiel Ingenieurs B_1 en B_2 hebben echter nog steeds reden tot klagen; ieder, die de zalen 11 en 12 kent, zal dit beamen. Reeds sedert eenige jaren zijn er niet genoeg plaatsen aan de teekentafels, en daar voor meer zulke meubels geene ruimte is, heeft men een soort van koffiehuistafeltjes in deze zalen geplaatst en tot teekentafels gepromoveerd. Men wachte zich echter plaats te nemen aan deze nieuwe producten van wansmaak, zoowel als aan elk meubel, dat niet vlak bij de vensters staat, daar men an

ders door gebrek aan licht spoedig genoodzaakt wordt alle pogingen tot teekenen op te geven. Was hiermede nu maar alles over plaatsgebrek in deze lokalen gezegd, dan zouden we niet te spreken hebben over het gedrang dat zou ontstaan, wanneer alle ingeschrevenen mochten opkomen, aan wie deze zalen voor de teekenoefeningen in Burgelijke Bouwkunde zijn toegewezen! Nu laten wij verder aan den lezer over, te bedenken, wat er gebeuren kan, als die zalen voor de oefeningen in Beschrijvende Meetkunst worden gebruikt: dan behooren daar alle Ingeneurs B_1 of B_2 te komen.

Deze toestand dient voorzeker niet tot aanmoediging van onzen lust in het teekenen en is dus in een woord onhoudbaar. Wij kunnen dan ook met grond verwachten dat spoedig hierin verandering zal worden gebracht.

Wanneer de Commissie voor examen B nog eenige uitbreiding kon geven aan de verbeteringen, die zij op ons verzoek reeds zoo welwillend in het mondelinge gedeelte gebracht heeft, zouden wij haar daarvoor zeer dankbaar zijn.

MENGELWERK.

IN MEMORIAM.

Kent ge de bloem, die door haar kleuren
De schoonste was der gaard'?
Kent gij ze niet, die door haar geuren,
Als nardus, was vermaard?

Ze stond daar niet op hoogen stengel
Uit trots of overmoed!
De Tuinman plantte haar, zijn engel,
Hoog, midden in zijn goed.

Kent ge de bloem, die door haar schoonheid
Steeds kenners om zich vond?
Kent gij ze niet, die door haar zachtheid
Genas zoo meen'ge wond?

Die bloeme van onschatb're waarde,
Een rukwind wierp ze neêr....
Zij was de parel van de gaarde!
Men vindt zoo'n bloem niet weêr.

3 Juni 1877. P. J.

DISPUTEN.

Niemand zal beweren, dat voor iemand, die 14 dagen groen geloopen heeft, een donderjool een ongewoon iets is. Op zulk een feest was ik voor den 16den September 187... geinviteerd. Ik had de uitnoodiging aangenomen. Daar ik na 't eten vrij was, ging ik precies op tijd naar de gedecoreerde zaal. De gastheeren met een paar intieme vrienden bevonden zich daar, omstuwd door een dertigtal groenen. Eén mijner lotgenooten vertelde me dat hij den langsten gastheer een buitengewonen, eeuwigen haat toe droeg; zijne vingers jeukten van verlangen om den student nu eens dat donderen af te leeren.... doch gestommel doet zich hooren op den trap en een tiental studenten stormt binnen. Het gunstige oogenblik is voor mijn vriend (in druk sluit men zoo spoedig vriendschap) voorbij; doch met woedende oogen mompelt hij bij zich zelven: uitstel is geen afstel. Vrees

echter niet, lezer; die eeuwige haat, door hem gezworen, verandert na de plechtige inauguratie in vriendschap bij een glas champagne. Langzamerhand komen meer studenten en meer groenen, totdat eindelijk de zaal zoo vol is, dat men door de menigte moet dringen. Het is duidelijk, dat het in de gegevene omstandigheden niet eene uitgezochte gelegenheid is om kennis te maken en toch moet men zich verbazen over de vele zelfs geleerde gesprekken, die dan gehouden worden. Zoo herinner ik me, dat ik dien avond zoowel Schiller als Newton, zoowel Shakespeare als Feith behandelde; we spraken over cosmographie en geschiedenis, tot ik half suf vas; ook bewees ik, dat 63 niet gelijk is aan 64.

Eindelijk zag ik een student naderen, die zich door zijne elegante kleeding eenigszins onderscheidde. Toen hij vóór me stond, keek hij me zoodanig aan, dat ik onmiddellijk begreep me te moeten voorstellen. Nadat dus aan de vormen voldaan was, kon een gesprek beginnen. „Hebt ge al een club, kereltje"? „Ja meneer', antwoordde ik verheugd en noemde snel mijne zes aanstaande intimi op. „Zoo, en hebt ge er al eens aangedacht om een dispuut over te nemen?" „Ja meneer, ten minste een paar studenten hebben er al eens meer over gesproken; maar we zijn nog niet vast besloten. We weten ook zoo weinig van 't doel of 't nut van zulk een gezel-

schap," voegde ik erbij, om nu eens een duidelijke definitie uit te lokken. De student krabde zich achter zijn linkeroor. „Ja, zie je, de disputen hebben groote verdiensten in ons corps. Vooreerst zijn ze uitmuntend geschikt voor de . . . werkzaamheden natuurlijk. Maar dat niet alleen, ze vormen een band tusschen verschillende jaren; ze verhoogen den „esprit de corps" en dan moet je vooral niet vergeten, dat je na de werkzaamheden, je gezelligste soupeetjes hebt." „Ja, juist meneer, dat heb ik ook van anderen gehoord. Sommigen zeggen dat een dispuut zéér duur is en dat men er weinig aan heeft, omdat ze hoogstens viermaal per jaar vergaderen en soms maar ééns Nu begrijp ik niet, hoe zulk een gezelschap invloed moet uitoefenen op de litterarische of sociale ontwikkeling der leden."

Eenige seconden keek hij me daarop strak in de oogen, zonder iets te zeggen. Een plan scheen bij hem op te komen. Plotseling zeide hij: „Je gaat wat met me loopen, 't is hier te dompig om lang te blijven." Zonder moeite kreeg hij vergunning van de gastheeren om me meê te nemen en weldra bevonden we ons op straat.

„Zoo even", zeide hij, „heb ik je de voordeelen opgenoemd van disputen, zooals ze tegenwoordig zijn. Ik wil je ook vertellen, hoe en wat ze vroeger waren, dan hoop ik

dat je me toe zult geven dat disputen uitstekende dingen zijn in ons corps, maar dat ze tegenwoordig niet goed geexploiteerd worden.

Het dispuut, waarvan ik de eer heb lid te zijn (zijn naam doet niets ter zake) bestaat zoo ongeveer 30 jaar. In de eerste jaren van zijn bestaan gaf het vele teekenen van leven. Het vergaderde geregeld om de 14 dagen; het telde een twintigtal leden, die zéér goede dikwijls wetenschappelijke kwesties behandelden; ik verzeker je, dat zulk eene verhandeling soms opwoog tegen drie colleges van sommige professoren. De contributie bedroeg *f* 4. per jaar. Het is waar, dat men niet lang na de oprichting eene meer litterarische wending aan de werkzaamheden gaf, doch de degelijkheid verloor daarbij niet, het aangename won erdoor.

Soupeetjes werden daarbij niet gegeven; de vergaderingen werden bij iemand gehouden, waar „ververschingen" te verkrijgen waren. Ook moet ik niet vergeten, je eene zeer goede, wettelijke bepaling mee te deelen, die helaas afgeschaft is. Deze was, dat jaarlijks eenigen nieuw aangekomenen het lidmaatschap aangeboden werd. Zie, mannetje, deze regel bevordert veel meer de goede verstandhouding der zoogenaamde jaren, dan een paar soupeetjes per winter, die men intusschen toch zou kunnen geven zonder dispuut.

Je ziet dus vooreerst, dat de disputen in het wetenschappelijke zéér sterk achteruit zijn gegaan, als je namelijk ook weet, dat de verhandelingen, kritieken en theses tegenwoordig gewoonlijk (ik zeg niet: altijd) weinig te beduiden hebben.

Vervolgens is het een groote fout, dat ze niet jaarlijks nieuwe leden opnemen. Hierdoor zou niet alleen nieuw leven in 't gezelschap gebracht, maar tevens voorkomen worden, dat de oude leden in hunnen ijver verflauwden.

En eindelijk kost 't zóóveel geld te kunnen zeggen: „ik ben lid van 't dispuut X.", dat de meesten het om deze reden laten, een dispuut over te nemen.

Ik zou je dus raden: neem een dispuut over en breek met hetgeen men noemt: „traditiën handhaven," wat feitelijk, beteekent: „met de traditiën gebroken te hebben," En ik sta je er voor borg, dat geen oud-lid het jelui kwalijk zal nemen, wanneer hij den bloei van zijn dispuut op 't oog heeft."

We waren kort bij den Phoenix gekomen. Mijn broeder in spe hield even stil en zei: „Je kunt nu naar huis gaan. Denk eens na over 't geen ik je gezegd heb. Ik heb in der tijd geene uitvoering aan deze plannen kunnen geven, omdat mij een geheel andere raad gegeven werd en de toestanden hier me onbekend waren.

Beproef of gij het kunt en wanneer gij slaagt, zult ge medegewerkt hebben tot den bloei van goede instellingen in ons corps, want andere disputen zullen uw voorbeeld volgen. Bonsoir."

Met een soort van eerbied nam ik mijn hoed af en snelde naar huis.

Ik heb over zijne raadgevingen nagedacht en mijn club gaat een dispuut overnemen. Met welk resultaat .... deel ik misschien een volgend jaar mede.

September '76. NOVI.

KINDEREN.

Ze gingen klein broertje begraven,
Daar buiten in „de Rust",
Ze hadden 'm gisteren avond,
Voor 't laatst „goeden nacht" nog gekust.

Ze zaten op 't zelfde bankje,
Naast hen stond de kleine kist,
En als ze heel vroolijk soms lachten,
Vroeg er een of nu broertje dat wist.

En bij het geopende grafje,
Daar hebben ze samen geweend,
De reden waarom ze dat deden....?
„Dat hoort zoo", heeft d'eene gemeend.

Toen zijn ze weer weggereden,
En een vroeg er wat is toch „dood"?
Hoe vreemd toch, zelfs moedertje wist het niet eens,
Ze schreide en lispelde „dood"!

SEMI.

VENDELLA.

EEN VERHAAL UIT DE ABRUZZEN.

Natuur spreidde over de ruwe, dorre landstreek der Abruzzen, den sluier der ruste uit. Traag daalde de zon achter de rotsen neder, en verlichtte nog slechts flauw den top van den Grand Sasso d'Italia. Geen koeltje bewoog de bladeren der statige eiken, geen vogel verstoorde de indrukwekkende stilte.

Op dezen kalmen avond zat aan den oever der Pescara, een man van vergevorderden leeftijd. Zijne grijze haren en zijn bijna witte baard gaven hem een eerbiedwaardig voorkomen. Somber staarde zijn blik op de kabbelende golfjes; nogtans scheen hij niets te zien. Nu en dan ontsnapte een diepe zucht aan de beklemde borst.

„Het leven," mompelde hij, „is een zeer lange strijd; wee den zwakke; hij moet vallen en wien de schuld? Hoe is het mogelijk

in deze wereld deugdzaam te zijn, waar vindt men een steunpunt? In den menschelijken wil? Neen de wil kan niet de eenige factor van den mensch zijn! Hartstochten, ziedaar de monsters, welke het geluk vernielen, welke de betrachting der deugd in den weg staan."

„Bestrijd ze mensch! Verstand, leid den wil en onderwerp deze vijanden. Nutteloze poging, de overwinning wordt nimmer behaald, de strijd blijft voortduren."

De grijsaard eindigde zijne alleenspraak en verviel weder in dof gepeins.

De nacht had den avond verdrongen, de tallooze sterren schitterden als diamanten aan den helderen hemel en spiegelden zich in de voortvlietende wateren der Pescara; zij schenen den somberen denker te willen noodzaken den blik naar boven te richten. De oude man gaf aan de stem der natuur geen gehoor.

„Mijn pelgrimstocht," klonk het uit zijnen mond, „door dit leven was vol beproeving en gevaren. Geen helm en schild konden mij beschermen tegen de aanslagen van mijne medemenschen, van hen, die mijne levensbloem hebben doen verwelken, En toch," vervolgde hij, „mensch, niet alleen aan u is de schuld. Natuur heeft in ieder menschelijk wezen een zaad gestrooid, dat slechts de gelegenheid behoeft om te ontkiemen en het leven te geven aan eene krachtige, giftige plant. Zelfzucht! is de naam van het woe-

kerkruid, dat in het menschelijk hart het gevoel onderdrukt."

„Vader! vader!" riep op eens eene lieve zachte stem; „„zit ge daar nog op den killen grond; kom ga met mij naar huis; de nacht is gekomen, de dauw maakt den grond vochtig. Overal heb ik u reeds gezocht, kom lieve vader, ga mede.""

„Vendelle, ik wist niet dat het reeds zoo laat was" zeide de grijsaard, terwijl hij opstond.

Het engelachtig wezen, dat door den ouden man met den naam Vendella aangesproken werd, was eene maagd van ongeveer 18 jaren. Zooals ze daar stond bij het flauwe schijnsel der sterren, zoude men gemeend hebben eene hemelsche verschijning te aanschouwen. Wie haar echter bij eene meer heldere lichtbron gezien had, zou een gelaat waargenomen hebben, met trekken zoo fijn, als waren ze door de hand eens kunstenaars uit zuiver marmer gebeiteld. De blauwe oogen, de dikke blonde haren, die over het lange, witte gewaad golfden, de heldere tint van haar gelaat, wezen er op, dat hare voorvaderen bewoners van het noorden waren.

De oude man en zijne dochter sloegen den weg in, die naar hun nederig verblijf leidde.

„Vader wat zijt ge heden somber," zeide Vendella, terwijl ze hem kuste, „kan ik u

niet troosten, vertel me uw leed, het zal u eene verlichting zijn iemand te hebben, die in uw leiden deelt."

„Neen, kind," antwoordde de grijsaard. „Het zoude uwe jeugd vergallen; ik mag u geen deelgenoot maken van mijn lijden. Neen! Vendella, gij zult niet dringen in de geheimen, die hier verborgen zijn." Bij de laatste woorden sloeg hij zich voor 't hoofd. Zijne oogen rolden koortsig; zijne oude gebogen gestalte nam eene houding aan, zoo fier en zoo recht, als men onmogelijk van hem had kunnen denken.

„Zwijg kind! zwijg hierover; zoolang mijn uitgeput lichaam zich op deze aarde bevindt, spreekt ge nimmer meer met mij over mijn lijden."

Zijne stem was zoo ruw en gestreng, dat Vendella, die den grijsaard nog nooit in zulk een' toestand gezien had, geheel verpletterd scheen en in een luid geween uitbarstte. De grijsaard herkreeg, toen hij Vendella hoorde weenen, plotseling zijne kalmte; met eene zachte, bewogen stem voegde hij haar toe: „Vendella, mijn kind! belooft ge het mij?"

„Ja vader!" Zeide zij en viel snikkend om zijnen hals. Lang zag hij haar aan met een blik, waaruit slechts teederheid en vaderlijke zorg spraken. „Arm kind!" fluisterde hij, „kom laat ons naar huis gaan."

Beiden traden zwijgend naast elkander voort, en bereikten weldra de deur van hun huisje. Het was een ruw houten gebouwtje, dat weinig meer gemakken aanbood, dan eene hermitage, doch de groote netheid getuigde van de aanwezigheid van vrouwenhanden. De voorgevel was geheel met klimop begroeid; de twee kleine venstertjes en de deur waren de eenige openingen in het dikke, groene tapijt, dat zich uitbreidde over het bemoste rieten dak.

De landstreek der Abruzzen was, in den tijd van ons verhaal, dat den lezer naar de middeleeuwen terugvoert, nog veel slechter bevolkt dan in onze eeuw. De woeste, rotsachtige gesteldheid van den bodem, die den arbeid van den ijverigsten landman weinig zou hebben beloond, maakte deze bergstreek onbewoonbaar, en slechts geschikt tot een verblijf van bandieten

De tegenwoordig bestaande, dun gezaaide stedekens, als: Aquila, Chiëli, Celano, Menola, waren in die tijden nog slechts kleine plekken of bestonden in 't geheel niet. De laatste der opgenoemde steden heeft haar ontstaan te danken aan een slot van dien naam. Dit slot, gelegen op den linkeroever der Pescara, was een der sterkste en hechtste burchten van geheel Umbrië. Gebouwd op

de steile helling van eene hooge puntige rots, was het bijna onbereikbaar voor menschen, die met den aanleg niet bekend waren. Het oude slot was in geen bepaalden stijl opgetrokken; de mensch, door wien deze burcht werd gebouwd, had geen oog gehad voor een sierlijken trant, maar was er slechts op bedacht geweest, het slot onneembaar te maken. De kolossale beeren, die de muren en torens schraagden, de weinige kleine met dikke ijzeren tralies voorziene vensters, het groot aantal schietgaten, wezen er op, dat dit kasteel niet tot eene woonplaats des vredes was ingericht.

De sombere oude burcht gaf den bewoners van Umbrië veel stof tot sprookjes en legenden, zonder dat iemand er eigenlijk de ware geschiedenis van kende. Sommigen hielden dit slot voor een verblijf van Giacomo di Potenza, een ridder, die als kruisvaarder naar het heilige land trok. De bekoorlijkheden eener Saraceensche hadden echter voor hem meer aantrekkelijkheden, dan de heilige kerk, zoodat hij zijn geloof verzaakte. Nadat hij eenige jaren in het Oosten geleefd had, was de gewetenswroeging hem te sterk geworden; hij rukte zich los van alles wat hem lief was en koos het slot Menola tot verblijf, waar hij zijn geweten door boete en gebeden hoopte tot zwijgen te brengen.

Volgens anderen was het slot Menola een

verblijfplaats van Adriatische piraten, die hier hunnen buit in veiligheid brachten.

Het huisje van den ouden man, die algemeen vader Piëtro genoemd werd, lag aan den rechter oever der Pescara half verscholen onder het lommer der eiken. Van uit het huisje zag men in 't verschiet den burcht Menola, welks wit bepleisterde muren en torens licht afstaken tegen den donkeren achtergrond, gevormd door eene bergreeks.

Vanwaar vader Piëtro kwam en wanneer hij zich hier vestigde, was niemand bekend. De weinige bewoners, de bandieten uitgezonderd, waren namelijk slechts houthakkers, die door veel werken en zwoegen in hun levensonderhoud voorzagen. Eens, toen een paar houthakkers ver voortgedrongen waren, om hout van voldoende dikte te zoeken, vonden zij op hunnen weg eene hut, waarin een man, van reeds gevorderden leeftijd, met een klein meisje woonde De kluizenaar had hun gastvrij onthaald en gezegd dat zijn naam Piëtro was. De eenvoudige lieden sloegen verder geen acht op den vromen vader, slechts deelden zij hunne lotgenooten mede, dat de wildernis twee menschen meer telde, namenlijk vader Piëtro en een klein kind.

Het kleine meisje was opgegroeid tot eene schoone maagd. Vendella was een natuurkind. Zij was afgezonderd van de wereld opgevoed, de ondeugd der menschen was haar vreemd

gebleven; zij had echter meer scherp vernuft en ontwikkeling, dan men verwacht zou hebben.

De wijze lessen van haren vader en de schoonheid der natuur, waren niet zonder invloed gebleven op het jeugdig hart. Van nature was ze reeds tot nadenken gestemd; de gemoedstoestand, waarin de oude Piëtro verkeerde, bracht veel tot hare verstandelijke ontwikkeling bij. Menige nacht ging voor haar slapeloos voorbij; de gedachte aan het lijden van haren vader, deed den slaap van hare sponde wijken, en toch, hoe zij haar hoofdje met gissingen en veronderstellingen pijnigde, de sluier, waarachter het geheim verborgen lag, werd niet in 't minst opgeheven. Voor Vendella zoude dit eenzame leven ondragelijk geweest zijn, indien zij niet hare bezigheden had gehad. Zij zorgde voor de kleine kudde geiten, zij voederde het gevogelte, zij dreef de huishouding, in één woord alles rustte op hare tengere schouders. Vendella's grootste genot was, het leven van haren ouden vader zoo aangenaam mogelijk te maken. Welk een reine vreugde straalde uit hare oogen, wanneer zij door haar gesnap of door eene kleine oplettendheid, een glimlach op het ingevallen gelaat van den grijsaard te voorschijn riep.

Vader Piëtro scheen zich ten doel gesteld te hebben, zijne dagen in ernstige overdenkingen te slijten. Reeds bij het eerste mor-

genlichten verliet hij zijne harde legerstede, bad lang en vurig en begaf zich vervolgens, hetzij het weder goed of slecht was, in het vrije rijk der natuur. Tegen het middaguur kwam hij thuis, om met Vendella het eenvoudige middagmaal te gebruiken, en keerde daarna weder naar de een of andere aangename zitplaats in het bosch of aan den oever der Pescara terug. Zeer dikwijls gebeurde het, dat Vendella te vergeefs den zetel van haren vader aan tafel schoof en gedwongen was de spijs in eenzaamheid te nuttigen. Meestal strekte de grijsaard, bij het vallen van den nacht, zijne stramme leden op de harde peluw uit, maar zijn slaap was onrustig en kortstondig.

Men zou haast geneigd zijn te beweren, dat vader Piëtro zich weinig bekommerde om het lieve kind; doch er zijn weinig vaders, die hunne kinderen meer liefhebben, dan hij zijne Vendella. De oogenblikken, waarin zijne teederheid zich openbaarde, waren zeldzaam, maar dán kende zijne teederheid geene grenzen. Reine vaderliefde heerschte in zijn hart. Hare opvoeding had hij geenszins verwaarloosd; het eenvoudige meisje kon lezen, schrijven en latijn, zeker, voor dien tijd een schat van kennis.

Eens was Vendella ziek geweest. De grijsaard had hare legerstede niet verlaten, dagen en nachten waakte hij bij haar. Hoe gelukkig was hij geweest, toen zij weder voor het

eerst naar buiten kon gaan; hoe zacht maande hij haar steeds tot rust aan en eerst, nadat hij volkomen van hare herstelling overtuigd was, had hij haar weder alleen gelaten.

Ongeveer eene maand, nadat wij bij het begin van ons verhaal den ouden Piëtro in sombere overpeinzingen aan den oever der Pescara, gevonden hebben, greep eene gebeurtenis plaats, die in het rustige leven van Vendella en van haren vader groote stoornis teweegbracht.

De zon was opgegaan, zonder dat een enkel wolkje aan den horizont haren luister voor een oogenblik verduisterd had. Als eene koninginne des lichts besteeg zij haren zetel en lachte het aardrijk vriendelijk toe. Elk bloempje, elk grashalmpje was gebogen onder een kostbaren last van frissche dauwdroppels, die in de zonnestralen als diamanten tusschen het groen schitterden.

Vader Piëtro had zijne sponde reeds verlaten en stond met een boek in zijn hand voor de deur van zijn nederig verblijf. De grijsaard scheen getroffen door de heerlijkheid der natuur, zijn gelaat anders zoo stroef en somber, helderde op bij het aanschouwen van al die pracht der bergen en velden, bij het hooren van de zachte klanken der in het dichte groen verscholen zangers.

„Hoe is 't mogelijk," riep de grijsaard uit, „dat de aarde zoo schoon en het menschdom zoo slecht is De oude man begaf zich, leunende op zijn staf, naar een zijner geliefkoosde plekjes in het woud, sloeg zijn boek open, en was weldra geheel in de studie verdiept.

Keeren we naar het huisje terug. Vendella was vroeger dan gewoonlijk opgestaan met het plan, om haar klein bloementuintje in orde te brengen. Nadat zij hare huishoudelijke bezigheden verricht had. ging zij in den tuin aan 't werk.

Ieder die op dezen morgen het huisje van den ouden Piëtro genaderd was, zou zeker in verrukking geweest zijn over het schoone schouwspel, dat zijne oogen aangeboden werd.

Vendella stond daar als eene fee te midden van het frissche groen. De tamme vogels verdrongen elkander om uit hare hand gevoederd te worden. Eene duif zette zich op haren schouder en drukte het fijne kopje tegen haren wang, als om haar tot liefkozen uit te lokken.

„Kom," sprak zij tot de diertjes. „Vendella moet zich haasten, anders komt het huisje niet klaar."

Terwijl zij dit zeide, nam zij de duif van haren schouder en ging aan het werk. Zij plantte en zaaide zoo ijverig, dat zij van het naderen van twee ruiters niets bemerkte. Het tweetal op den afstand van eenige schreden

gekomen, hield de paarden in en staarde onafgebroken op het lieve kind, dat plotseling zich in de nabijheid van twee vreemde mannen ziende, bloosde, en een gevoel van angst niet kon onderdrukken. Snel wilde zij zich verwijderen.

„Niet alzoo signora," zeide een der ruiters, „Ontneem ons de gelegenheid niet om uw schoon gelaat en uwe lieve gestalte te bewonderen."

Hij, die zoo sprak, scheen de hoogste in rang te zijn. Zijne kleeding was bevallig en eenvoudig, over een licht borstharnas hing een mantel van donker fluweel met goud geboord; op zijn hoofd prijkte een hoed met breeden rand en grooten vederbos. Zijn eenig wapen bestond in een langen ponjaard met kostbaar ingelegd gevest.

De gelaatstrekken van den man, die aldus uitgedost op een vurig zwart paard zat, waren bepaald schoon. De welgevormde neus, de kleine mond, het gitzwarte haar, de sierlijke knevels en de donkere diepliggende oogen, vormden een fraai en edel geheel. De kleeding van den anderen ruiter was veel minder sierlijk, doch kwam in hoofdzaak met die van zijnen meester overeen.

Vendella niet gewoon vleitaal te hooren, bloosde nog heviger.

„Woont gij hier alleen in die akelige hut?" vraagde hij.

„Neen signor, ik woon hier met mijnen ouden vader," was het schuchtere antwoord.

„Bij Sint Petrus, Guïdo!" Zeide hij, zich tot zijn bediende wendende, „het is jammer, dat dit lieve duifje bij een ouden paai huist. Wordt ge in deze woestenij niet geplaagd door verveling signora. Hetgeen ge van de wereld kent beperkt zich zeker tot deze woestenij, anders kan ik mij moeilijk voorstellen hoe zulk eene schoonheid hier leven kan."

„Behalve mijn vader, en Moresco, die ons ééns per week levensmiddelen brengt, heb ik nooit menschen gesproken, signor."

„Zoudt ge gaarne veel menschen zien en spreken?" vroeg de ruiter, terwijl hij zijn paard eenige stappen vooruit liet gaan.

„Neen, signor, ik blijf bij mijnen ouden vader."

„Kom, signora, dat kan geen woord uit uw hart zijn, gij haakt naar de gelegenheid om met uwe schoonheid te schitteren en ik bezweer het u, ik zal u die gelegenheid verschaffen!" Bij het uiten dezer laatste woorden, sprong hij van zijn paard en vatte het angstige meisje in zijn armen.

„Help! help! Vader!" riep het arme kind, „Help Vendella."

De angst veranderde de vrouwelijke zwakheid in reuzenkracht, de twee mannen konden haar ter nauwernood meester worden.

Eindelijk moest zij voor hen zwichten, hare kracht was gebroken en met den kreet: „Vader! vader! wat zal er van u worden!" viel zij in zwijm.

Voordat de dag, waarvan de morgenstond zoo schitterend schoon was geweest, zijn einde bereikt had, vertoonde Natuur zich in al hare wispelturigheid. De eens zoo heldere hemel nam tegen den middag, die vuilwitte tint aan, welke in de zuidelijke streken het voorteeken is van een naderenden storm. Tegen den avond was het geheele zwerk bedekt met donkere, onheilspellende wolken, het zachte gekweel der vogelen werd vervangen door het statig rollen van den donder; de liefelijke zonneschijn maakte plaats voor het flikkeren van den bliksem, terwijl de zephir van den morgen aangroeide tot een storm, die met ontzettende kracht, als een vorst der verschrikking, over het aardrijk toog.

Natuur spande al hare krachten in, om den mensch te verschrikken en toch het twintigtal mannen, dat in de groote ridderzaal van den burcht Menola om de lange tafel geschaard was, scheen weinig van het woeden der elementen te bespeuren.

De Cyprische wijn, die in de zilveren bokalen tintelde, had hunne tongen los gemaakt,

de oude, naakte wanden van de zaal weerklonken van het gedruisch hunner stemmen; scherts en gezang wisselden elkander af en hoewel beide uitermate ruw waren, toch scheen het gezelschap er groot behagen in te scheppen.

Aan het hoofd van de tafel zat de man, die wij 's morgens bij het huisje van den ouden Piëtro aantroffen.

Op zijn gelaat lag een koortsigen gloed, waarvan de oorzaak zeker in de werking van het edele druivensap moest gezocht worden. Zijne dischgenooten waren mannen van min of meer gevorderden leeftijd, op wier aangezichten ruwheid en losbandigheid te lezen stonden.

„Hoofdman Fialzio!" riep een der ruwe wezens, terwijl hij zich tot den man aan het hoofd der tafel wendde, „gij zijt Satan te slim af. Ik twijfel niet of gij zult ons, nadat wij afgemarcheerd zijn, in een goed blaadje brengen bij Belzebub!"

„Bij alle heiligen, uit de hel!" antwoordde Fialzio lachende, „Satan en ik hebben elkander niets te verwijten, zoodat wij zeker goede vrienden zullen worden; misschien zijn wij het reeds, want hij heeft veel verplichting aan mij, menig zieltje heb ik hem bezorgd!"

„Ha, ha!" riep een ander. „Aan den kerel, die door Gorero overhoop gestoken werd, heeft hij sinds gisteren een aardig boutje!"

De reuzengestalte, die den naam Gorero droeg, knikte goedkeurend en zeide: „Bij Sint Davius van Loma, die kerel was geen kind, hij vocht als een bezetene en alleen aan mijn goed zwaard en aan mijnen helm, heb ik het te danken, dat ik nog hier zit en lustig den beker kan ledigen! Gisteren voerden wij een zwaren strijd, ons getal liet veel wenschen over, maar als er wat te winnen valt, kunnen hel en duivel ons niet meer tegen houden. Zeg Maldoy! herinnert gij u nog het gevecht bij één der Fremiti met de Venetiaansche vloot? Toen spookte het nog erger, maar het einde van het lied was toch, dat wij goeden buit maakten."

„Ja vriendlief," antwoordde Maldoy, „de gouden dagen zijn voorbij; op onzen ouden dag moeten wij al onze krachten inspannen om iets te verdienen, boven het gewone rantsoen, terwijl in onze jeugd ons de gebraden vogels in den mond vlogen. Maar kom aan! als wij moed houden, zal nog menig schip ons naar de hel wenschen, voordat onze tijd gekomen is om er heen te trekken."

„Wie weet," zeide Fialzo, „of de storm, die thans woedt, ons nog niet een rijken buit oplevert. Zoodra het weder het toelaat, moeten eenigen van u naar het strand gaan. Gorero, zijn onze schepen in veiligheid gebracht?"

„Ja, hoofdman! Zij liggen in den bocht

der rivier, achter de hooge rots van Framino, zoodat de wind hen onmogelijk beschadigen kan."

Uit den aard van het gesprek, heeft de lezer zeker reeds begrepen, dat de bewoners van Menola zich slechts bezig hielden met rooven en moorden. Het eenzame slot was reeds sedert jaren een veilig toevluchtsoord geweest voer eene bende piraten, die de Adriatische zee onveilig maakte.

Venetië, de trotsche koopstad uit die dagen, kende nog geen mededingers in de vaart op het rijke Oosten; Genua was nog niet tot die hoogte gestegen, waarop het zich later ten koste van de stad der Doges verhief en de andere Italiaansche havensteden lagen nog in den slaap der machteloosheid verzonken.

De schepen, welke kostbare stoffen als parelen, goud, specerijen van de Levant naar Europa overbrachten, waren gereede buit voor de zeeroovers, die zich vooral in de woeste kuststreek van Apulië nestelden.

Venetië moest een zwaren cijns, aan die vrije zonen betalen; menige poging was in het werk gesteld om de kust van bandieten te zuiveren, maar te vergeefs, veilig in sterke burchten of in de rotsen, tartten deze woeste mannen elk gezag.

Maar keeren wij terug naar de zaal in het slot Menola.

De wijn had reeds menig brein verbijsterd en de luidruchtigheid ten top doen stijgen, toen Fialzio plotseling uitriep:

„Mannen, ik heb u nog iets te laten zien, maar weest bedaard, of gij krijgt het met mij te doen."

Nadat hij dit gezegd had, waggelde hij naar de deur der zaal, op den voet gevolgd door zijnen bediende Guido. Weldra verscheen hij weder op den drempel een beeldschoon meisje met zich sleurende. „Mannen! ziet hier! wie heeft ooit zulk een heerlijk wezen gezien!" riep hij uit, terwijl hij het arme meisje in de zaal duwde. „Kom, Signora, wees niet bevreesd, u zal geen leed geschieden, sla uwe oogen niet neder, die mannen zullen voortaan uwe vrienden en zoo ik het wil, uwe slaven zijn!"

Een kreet van verwondering was opgegaan, toen Vendella, want deze was het, de zaal binnengekomen was. Haar gelaat stond dof, de anders zoo rooskleurige wangen waren verbleekt, maar toch zij was schoon te midden der smarte. Den geheelen dag had zij in de grootste spanning doorgebracht, toen zij uit hare bezwijming ontwaakte, bevond zij zich in een ruw vertrek in gezelschap eener oude vrouw, die haar zonder omwegen vertelde, waar zij was en wat haar te wachten stond. De zorg voor haren ouden vader, de vrees voor het grijnzende oude wijf, had-

den haar den ganschen dag doen verkeeren in een angst, welke bij het vallen van den avond in volkomen verslagenheid was overgegaan.

Vendella stond daar te midden van de woeste, tierende mannen, als een beeld der onschuld. De neergeslagen oogen, de slaphangende armen, de knikkende knieën, het gebogen hoofd wezen er op, dat het lijden van één dag, waaronder zij gebukt ging, haar van al hare kracht beroofd had.

„Mijn engel, nu blijft gij voortaan bij mij, gij zult het beter hebben dan bij dien ouden sukkel. Gij zijt thans mijne bruid, mag ik van mijn recht als bruidegom gebruik maken?"

De door den wijn verhitte hoofdman boog zich tot de reine maagd om een kus op de bleeke wangen te drukken. Deze beweging deed Vendella plotseling uit hare dofheid ontwaken, met een gil, week zij terug en wilde naar de deur ijlen, doch door Guïdo tegengehouden wendde zij zich weder tot Fialzio en wierp zich aan zijne voeten neder.

„Bij alles wat u heilig is! Laat mij tot mijnen ouden vader gaan, hij kan niet leven zonder mij. O Signor, zoo hardvochtig kunt ge toch niet zijn, dat ge geen acht zoudt slaan op mijn smeeken," zeide Vendella, hare oogen tot den hoofdman opheffende.

„Kom, kind! houd op met dat geleuter,

het helpt u niets mijn, duifje! kom sta op en ledig een beker wijn met mij en met mijne mannen. Guïdo plaats een zetel bij de tafel naast den mijne, wij zullen heden bruiloft vieren. Kom bruidje sta op!....

Wat is dat! Bij God zij is dood! „riep hij uit, terwijl hij zich bukte en Vendella, die door, te groote afmatting der zenuwen in onmacht gevallen was, trachtte op te richten. Allen verdrongen zich om het arme kind. „Maakt plaats," brulde de hoofdman, „niemand nadere dezen engel" Hij zelf knielde naast Vendella neder, om naar hare ademhaling te luisteren. „De hemel zij geprezen, zij leeft," riep hij eindelijk vol vreugde uit.

Terwijl aller oogen op het in zwijm liggend meisje gericht waren, verscheen plotseling op den drempel eene gestalte, waarin men met moeite, die van den ouden Piëtro zoude herkend hebben. Alvorens de zaal binnen te treden wierp de grijsaard een doordringenden blik op de groep, welke zich om Vendella gevormd had.

Zooals de oude man daar stond met samengeperste lippen, met zijne lange, woest om de slapen hangende haren en eigenaardig vonkelende oogen, scheen hij ten prooi aan de hevigste gemoedsbewegingen. Doch deze toestand was van zeer korten duur. Met inspanning van al zijne krachten snelde hij naar den nog geknield liggenden hoofdman,

vatte hem bij zijne keel en wierp hem achterover. „Weg! Weg! ellendig gespuis. Gij bezoedelt met uwe onreine, met bloed bevlekte handen een onschuldig wezen."

Bij de plotselinge verschijning van den wanhopigen grijsaard, meenden de mannen, die zich om Vendella verdrongen, een spooksel te zien en vluchtten naar het andere einde der zaal. Noch hunne dronkenschap, noch hunne onverschrokkenheid konden hen weêrhouden; de bijgeloovigheid den bewoners der zuidelijke landen eigen, verlamde hun denkvermogen en hunnen moed.

Terwijl Fialzio zich oprichtte, wierp de oude Piëtro zich naast zijne dochter neder en streelde hare wangen.

„Monster gij hebt haar vermoord! Wee u, gij weet niet, welk eene snoode daad gij volvoerd hebt," riep hij uit.

„Wie zijt gij?" zeide Fialzio, die door den plotselingen schrik tamelijk ontnuchterd was, „dat gij mij in mijn slot durft beleedigen? Weet grijskop, dat uw leven in mijne hand is en al kwamen al de duivels uit de hel u ter hulp, gij zoudt mij niet ontsnappen. Nog eens wie zijt gij?"

„Wie ik ben," riep de grijsaard, „ik ben Edmonde Mezzari, graaf di Lucastes en....

„Lucastes! Lucastes!" viel Fialzio den opgewonden grijsaard in de rede, op een toon, waaruit de grootste verbazing sprak. „Lucas-

tes! herkent gij den jongen ridder Monetti niet?"

„Neen! Monetti was geen roover," mompelde de oude man.

„Lucastes! schenk mij vergiffenis, bij de zaligheid mijner moeder bezweer ik het u, ik beleedigde een Lucastes, buiten mijn weten . . . .

„Uwe dochter, graaf, is niet dood; zij ligt in onmacht, ik draag daarvan de schuld; ik heb haar onedel behandeld. Bij de vriendschap, welke gij voor mijnen vader gevoeldet, smeek ik u om vergeving."

„Ludolpho", zeide de grijsaard, terwijl hij Fialzio de hand reikte, „ter wille van de nagedachtenis van uwen vader vergeef ik u den smaad en de smart, welke gij mij heden aangedaan hebt."

Nauwelijks had de oude man Fialzio de hand gedrukt, of Vendella herkreeg haar bewustzijn.

„God! waar ben ik, waar is mijn vader?" waren hare eerste woorden.

„Stil mijn kind", zeide de grijsaard, terwijl hij haar oprichtte. De mannen, die verschrikt de wijk hadden genomen, waren langzamerhand genaderd. Fialzio gaf hun bevel de zaal te verlaten.

„Vendella", zeide Piëtro tot het nu kalme, doch afgematte meisje, „wonderlijk zijn de wegen der Voorzienigheid; in den man, die

u heden morgen hier bracht, heb ik den zoon van een vriend mijner jeugd herkend. Wilt gij hem de hand reiken?"

»Signora", zeide Fialzio, de knie voor Vendella buigende, „uw edele en eerbiedwaardige vader heeft mij vergiffenis geschonken. O! volg zijn voorbeeld. Van veel lijden ben ik de oorzaak geweest, veel heb ik tegen u misdreven en niets heb ik om tot mijne verontschuldiging aan te voeren. O! edele jonkvrouw, op uw goed hart beroep ik mij. Vergeld geen kwaad met kwaad!"

»Signor, ik vergeef het u," zeide Vendella, terwijl zij Fialzio de hand reikte.

De nacht, welke op dezen vreeselijken dag volgde brachten de oude Piëtro en Vendella in het slot Menola door. Zonder lang dralen had de oude man het aanbod om van Monetti's gastvrijheid gebruik te maken, aangenomen.

Terwijl de grijsaard en Vendella uitrusten van de afmatting naar ziel en lichaam, vinden wij gelegenheid den lezer mede te deelen op welke wijze de oude Piëtro de verblijfplaats van het meisje vond.

De grijsaard legde tegen den middag zijnen foliant ter zijde en begaf zich op weg naar zijne woning om met Vendella het middagmaal te gebruiken. Bij het huisje gekomen, zag hij iets dat hem zeer bevreemdde, Vendella kwam namelijk niet als gewoonlijk hem

vroolijk zingende tegemoet om een zoen op zijn gerimpelde wangen te drukken.

„God! zij zal ziek zijn," mompelde hij en haastte zich naar de openstaande deur. Met een van onrust kloppend hart, betrad hij het kleine zindelijke vertrek. „Vendella! mijn kind, waar zijt gij?" riep hij; maar geen antwoord volgde op deze klanken, waarin zooveel zorg en teederheid opgesloten lagen.

„God! heb ik nog niet genoeg geleden, moet het wezen waarop al mijne hoop gevestigd was mij ook nog ontvallen? Vader, uwe hand drukt te zwaar op mij!" zuchtte de grijsaard; zijn hoofd zonk op de hijgende borst neder. Plotseling deed eene invallende gedachte hem verschrikt het hoofd oprichten.

„Jezus, Maria! zou zij het geheim ontdekt hebben? God verhoedde het!" Met deze woorden spoedde hij zich naar een klein zijvertrekje, waar zich behalve zijne legerstede een groote eikenhouten met ijzer beslagen kist bevond. Deze opende hij met een sleutel, die hij op zijne borst bewaarde. In de kist lagen kleedingstukken, wapens, documenten en bonte sieraden in de grootste wanorde door elkaar. De grijsaard behoefde niet lang te zoeken in dien chaos van kunst, weelde en geleerdheid, weldra haalde hij uit de kist een kunstig met juweelen ingelegd kistje te voorschijn.

„Onmogelijk", fluisterde hij, terwijl hij zijne hand aan het, door zorg diep gerimpelde voorhoofd bracht, „onmogelijk, Vendella heeft het geheim harer geboorte niet kunnen ontdekken."

Nadat hij de kist weder zorgvuldig gesloten had, begaf de bijna wanhopende grijsaard zich naar buiten.

„Zij zal verdwaald zijn in de bergen. Hemel! kom mijne zwakheid te hulp, ik zal haar zoeken tot mijne laatste krachten mij zullen hebben begeven. Zoo ik haar niet terug vind, heb ik te vergeefs gestreden en geleden."

Door Vendella's bloementuintje gaande, bemerkte de grijsaard de plek, waar Vendella door de ruiters overvallen was. Sporen van paardenhoeven doormengd met indrukken van zware voetstappen en van het kleine voetje zijner dochter, zeiden den grijsaard maar al te duidelijk welk drama hier gespeeld was.

„Mijne Vendella! Geroofd! Sidder eerlooze verleiders voor de wraak des Hemels. Vendella ik zweer bij de ziel uwer moeder, dat ik u zal verlossen uit de handen der woestelingen. De hemel zal mij bijstaan; de taak welke ik volbrengen moet, voor ik mijn vermoeid hoofd tot den eeuwige slaap kan nederleggen, is mij door God opgelegd."

Geheel in gedachten verzonken volgde de oude man onvermoeid het spoor, dat naar

de verblijfplaats van het voorwerp zijner zorg leidde. Het opkomen van het onweder had hij niet bespeurd, voor dat de storm hem het voortgaan moeielijk maakte en de donder hem dreigend in de ooren klonk.

De donkere wolken hielden de zonnestralen tegen, zoodat het heldere daglicht door eene sombere schemering vervangen werd. De oude man ging in diep gebogen houding voort; zijne door ouderdom verzwakte oogen waren hem een zeer onzekere gids, dikwijls moest hij den grond betasten om het spoor weder te vinden. Tegen het vallen van den avond bereikte de grijsaard de plaats, waar de ruiters met hunnen kostbaren buit over de Pescara getrokken waren. De grijsaard bleef aan den oever staan.

De anders zoo rustig voortvlietende wateren, werden door den storm voortgezweept en vertoonden zich in de heerschende duisternis slechts als eene groote, witte, schuimende massa, waarvan het gebrul zich bij het loeien van den storm voegde. Telkens wanneer een bliksemschicht het hemelruim doorsneed, werd dit woeste tooneel kortstondig verlicht.

Op de rots waartegen de witgekuifde golven spattend uiteengeslagen werden, kon men dan duidelijk den burcht Menola onderscheiden. Trots weerstond hij het woeden der natuur en tartte met zijne tinnen en hooge muren, storm en bliksemstraal. De grijsaard

zag den burcht en het was hem alsof zijn hart zeide, „ginds bevindt zich uwe lievelinge".

Deze gedachte gaf den ouden man nieuwe kracht en nieuwen moed. Zonder acht te slaan op de gevaren, waaraan hij zich ging blootstellen, verliet hij den oever en wierp zich in den bruischenden vloed. Na eene lange worsteling, waarin de oude Piëtro ieder oogenblik dreigde te bezwijken, bereikte hij den anderen oever. Afgemat door den strijd tegen den wilden stroom, wierp hij zich neder en dankte den hemel voor de hem verleende hulp.

Terwijl de bewoners van den burcht hunne opgewondenheid in woest getier lucht gaven, sleepte de oude kluizenaar zijn uitgeput lichaam voort over den steilen hobbeligen slotweg.

Een gevoel van zorg had zich van zijne ziel meester gemaakt. Zoude het hem mogelijk zijn in het slot door te dringen? Zouden de bewoners zijne Vendella gewillig af staan? De oude man sidderde bij de gedachte, dat dit wellicht niet het geval zou zijn. Bij de poort gekomen zijnde, vond hij deze tot zijne groote verbazing en vreugde open, een wachter lag naast eene groote aarden kruik te slapen; de wijn was hier ook niet zonder invloed gebleven. Het geschreeuw der feestvierende piraten, diende den grijsaard tot

gids door de smalle, donkere gangen, zoodat hij weldra de groote zaal bereikte. Het tooneel dat thans volgde, is aan onze lezers bekend.

Hoe vermoeiend de dag ook geweest was, toch gunde de grijsaard zijn afgemat lichaam geen lange rust. Nauwelijks was de zon aan de ooster kim zichtbaar, toen hij zijne schreden naar de ridderzaal richtte. Ook thans, nu hij ten tweeden male den drempel moest overschrijden, bleef hij een oogenblik staan en beschouwde de gestalte, die gezeten aan den disch, waaraan den vorigen avond zoo woest feest gevierd was, in diep nadenken scheen verzonken.

De gebogen houding, de gefronste wenkbrauwen, de diepe rimpels in het voorhoofd wezen er op dat de ziel van dezen man geteisterd werd door den storm der hartstochten. Deze man was de trotsche en dappere aanvoerder der Menolaansche piraten, het was Monetti. Hij, die den gevaren aan zijn beroep verbonden en zelfs den dood moedig te gemoet ging, zat daar nu ter neder gebogen door den zwaren last des levens. Lucastes naderde den hoofdman en terwijl hij zijne hand vertrouwelijk op den breeden schouder van den jongeling liet rusten, zeide hij:

„Monetti wees man, heeft de tijd, waarin „wij leven u nog niet geleerd de lasten des „levens onvermoeid te dragen, waarom zit gij

„dan neder om u aan moedeloosheid en smar-
„telijke overpeinzingen over te geven? Door-
„grondt gij thans den smaad, welken gij uwen
„naam aangedaan hebt, door het kiezen van
„een beroep, waarbij roof en moord de hoofd-
„rol vervullen?"

„Lucastes," zeide Monetti, opspringende en hartstochtelijk den grijsaard de hand drukkende, „beschuldig mij niet. Mijn stoffelijk
„omhulsel is nog jong en krachtig, maar hier
„in mijn binnenste knaagt de worm der smarte.
„De vrolijke levenszon bestraalde nimmer mijn
„pad; mijne jeugd, gij weet het, sleet ik aan
„de zijde eener onteerde moeder, die haren
„val met heete tranen beweende..... Ja, Lu-
„castes, mijne moeder, de hemel zij mijn ge-
„tuige, is onschuldig. Mijn vader! O, slechts
„een vaag en akelig beeld verschijnt voor
„mijnen geest; zie hij sterft door de hand van
„den beul...."

Monetti liet de hand van den grijsaard los en hief de zijne dreigend omhoog.

„En hij, die het geslacht Monetti ten
„gronde heeft gericht, zie hij rust nog op de
„zachte kussens der weelde en beroemt zich
„op zijne misdaden. O, Lucastes! de beker
„der smarte was voor mij nog niet tot
„den rand gevuld. Het woeste leven,
„waarin ik mij geworpen heb om de wonden
„mijner ziel te heelen, is mij tot een vloek
„geworden.....

De jonge man zweeg en liep onstuimig door de zaal, eindelijk wendde hij zich weder tot Lucastes. Zijne lippen trilden van aandoening.

„Graaf!" zeide hij op een smartelijken toon. „Uwe edele dochter heeft mij uit den roes „der ondeugd en uitspatting wakker geschud. „Dit ontwaken was vreeselijk.... Mijn hart, „waarin de gedachten aan reine liefde en deugd „reeds lang onderdrukt waren, is thans ten „prooi aan wroeging en zelfverwijt. Moeder, „ik had u vergeten. De beloften aan u ge„daan, o, God! ik heb ze met voeten getre„den.... Uwe dochter, graaf, nimmer kan „zij de mijne zijn. Mijn losbandig leven is „eene onoverkomelijke kloof tusschen het voor„werp mijner liefde en mij. Geen reine maagd „zal ooit aan mijne borst rusten!"

Toen Monetti zijne kalmte terug bekomen had, wendde hij zich tot Lucastes met de woorden:

„Edele graaf, beschuldigt gij mij nog?"

„Monetti," zeide de grijsaard, terwijl hij een blik, waaruit teederheid en medelijden spraken, op den jongen man liet rusten „Uw „leven was als het mijne, eene aaneenschakeling „van lijden, ik beklaag u Monetti. Gij zijt „oud genoeg om zelf te oordeelen, maar noch„tans hoop ik, dat gij den raad van iemand, „die weldra voor Gods rechterstoel zal ver„schijnen, wilt aannemen. Gij zoekt troost,

„uw lichtzinnig gedrag ontzegt u den troost „der liefde, doch de godsdienst zal u schen- „ken, wat u ontbreekt. Wijdt uwe overige „dagen aan den dienst der heilige kerk en „gij zult ruste vinden."

„Graaf Lucastes." riep Monetti. „Gedenk „de vendetta! Eer mijn arm verlamt, moet hij, „die mijn vaderland in de ketenen der slavernij „klonk, die mij mijne ouders ontrukte, weten, „dat ook hier op aarde de misdaad gestraft „wordt.... Ik heb als bandiet geleefd, ik zal „als moordenaar sterven!"

„Monetti!" hernam de grijsaard. „Gedenk „uwen naam, verlaat uw beroep. Leef en sterf „als eerlijk man, als een zoon uwen vader „waardig.

„Lucastes! mijn besluit is onherroepelijk; „het noodlot wil het. Het is te laat!"

„Graaf Ludolpho de Monetti, graaf Lu- „castes groet u," zeide de grijsaard, terwijl hij zich fier oprichtte. „Er bestaat tusschen „ons voortaan geen toegenegenheid meer, mijn „geslacht is te hoog in rang, dan dat het „zich inlaat met een bandiet. Vaarwel!" De oude graaf keerde Monetti den rug toe en verliet ijlings de zaal.

Weldra verlieten de grijsaard en het jonge meisje het slot. Indien Vendella bij het afgaan der berghelling nog een laatsten blik op het somberen slot geworpen had, zoude zij zeker opgemerkt hebben, dat tegen de

ijzeren traliën van een der slotvensters een door wanhoop verwrongen gelaat werd gedrukt. Het was Monetti, die het schoone meisje voor de laatste maal aanschouwde.

De verhaalde gebeurtenis bracht in het leven van den grijsaard en van Vendella eene groote verandering te weeg. Vader Piëtro liet de folianten geheel onaangeroerd; het bosch, de bergen, de Pascara, vroeger zijne beste vrienden, werden door hem niet meer bezocht; den geheelen dag bracht hij door aan de zijde van zijn kind. Vendella beleefde gelukkige dagen, het scheen haar toe alsof de toegenegenheid van haren grijzen vader iederen dag grooter werd. Steeds zag hij haar aan met een blik waarin de grootste vaderliefde en tevredenheid opgesloten lagen. Hoewel dan meestal een sombere wolk volgde op den zonneschijn, toch voelde zij zich gelukkig.

Eens op een nacht meende zij paardengetrappel te hooren; zij richtte zich op en luisterde: „Adio!" klonk het door den stillen nacht.

Deze voor Vendella zoo schoone tijd was echter slechts van korten duur. Op zekeren dag kreeg Maresco van den grijsaard bevel, om twee gezadelde paarden voor te brengen.

Voordat Vendella zich dien dag ter ruste begaf, geleidde de grijsaard haar naar buiten.

De sterrenhemel breidde zich als een met diamanten ingelegd gewelf boven hunne hoofden uit.

Vader Piëtro, zeide: „Vendella, richt uwe „blikken omhoog, aanschouw die tallooze ster„ren; zie hoe zij flonkeren! Even als de ster„ren daar schitteren aan het donkere firma„ment, zult gij schitteren in de donkere tijden, „welke ons arm vaderland beleeft! Gij zult „de uitverkorene zijn, die de netten der on„deugd, waarin thans ons volk verstrikt is, „moet verscheuren. Vendella, gij zijt geboren „om een zware taak te vervullen. Een ruwe „scepter, zwaar als lood, zult gij moeten „zwaaien; de kroon, die op uwe slapen zal „gedrukt worden, verandert misschien voor „u in een doornen kroon, doch houd moed „te midden der levensstormen en God geve, „mijn kind, dat uw hart even rein blijve als „toen het nog klopte aan de boorden der „Pescara."

De woorden van den ouden man, verbaasden Vendella zeer; het kind der natuur begreep de profetie niet en toch maakte zij er uit op, dat weldra eene groote verandering in haar leven zou plaats grijpen.

„Vader, vader! Ik begrijp u niet," fluisterde zij, terwijl zij zich aan zijne borst wierp. „Wij zijn zoo gelukkig, waarom „zouden wij van hier gaan"?

„Kind!" hernam de grijsaard met diep be-

wogen stem. „Vraag geen opheldering; weldra „zal u alles duidelijk worden ... Vendella, „morgen gaan wij van hier."

Vader Piëtro drukte het kind zijner teederste zorgen aan zijne borst

Smeekend richtte hij zijne blikken naar den schitterenden sterrenhemel. Het was voor de laatste maal, dat de grijsaard Vendella omhelsde.

Bij het aanbreken van den morgenstond wekte de grijsaard, die den nacht in ernstige overpeinzingen en gebeden had doorgebracht, Vendella uit eene onrustige sluimering. „Het „is tijd om uwe legerstede te verlaten; zie- „hier de kleederen, welke gij moet aantrekken." Dit zeggende, legde hij een prachtig met goud en edelgesteenten afgezet gewaad op de tafel neder en verliet het vertrek. Vendella wist niet of zij waakte of droomde; den ruwen pels van den kluizenaar had haar vader verwisseld met een eenvoudig zwart, doch kostbaar kostuum; de koord, waaraan de rozenkrans hing, was vervangen door een zwaarddrager. Voor haar zelf lag gereed een fijn, schoon gewaad. Toen Vendella gekleed was, trad de oude graaf binnen en zeide: „Maresco wacht met de paarden voor de deur, kom laten wij henengaan."

De grijsaard geleidde haar naar een der paarden, een prachtigen telganger; hij zelf besteeg het andere, na nog eenige oogenblik-

ken in de kleine woning te hebben vertoefd. Deze oogenblikken gebruikte Lucastes om een net met juweelen ingelegd kistje zorgvuldig in zijne gordeltasch te verbergen. Het afscheid van de plek, waar zij hare jeugd doorgebracht had, waar zij steeds gelukkig was, viel Vendella uiterst zwaar. Snikkend wendde zij haar paard naar de liefelijke woning en plukte een takje van den klimop, die als een reuzenpolyp zijne dunne armen over den voorgevel slingerde. „Voorwaarts!" zeide Lucastes en beiden reden in gestrekten draf naar het zuiden.

In den tijd van ons verhaal heerschte in Zuid-Italië een man, die berucht is geworden door zijne ijzeren volharding, onstuimige eerzucht, niet te doorgronden geslepenheid en karakterloosheid. Die man verhief Napels en Sicilië in 1130 tot een koningrijk. In de hand van Roger II, den nakomeling van den dapperen en vromen Robert Guiscard, was de gouden schepter een ware geesel. Napels en Sicilië, hoewel uiterlijk machtig, gingen gebogen onder het juk eener regeering, die noch willekeur, noch grove ondeugd ontzag om de minste gedachte aan persoonlijk vrijheid uit de harten van het volk te bannen. Roger II kende geen onderscheid tusschen adel en lijfeigenen, beiden moesten onverbid-

delijk aan zijnen wil gehoorzamen. Menigmaal kwam hij dierdoor in botsing met den fieren ridderstand, maar steeds trad hij als overwinnaar te voorschijn, terwijl het bloed van zijne slachtoffers den grond doorweekte. De groote rijkdommen, die de schraapzuchtige tiran zich op onrechtvaardige wijze verworven had, stelden hem in staat aan al zijne lusten bot te vieren. De groote weelde en ontucht, waarin het hof leefde, werkten uiterst nadeelig op den zedelijken toestand van het volk, dat, behebt met den gloed van het zuiden van nature reeds tot een weelderig leven geneigd was. Vele edelen uit den lande hadden alles aangewend om in dien slechten toestand veranderingen te brengen. Maar te vergeefs, zij vielen door de hand van den beul, voor dat iets door hen tot stand was gebracht. Ondersteund door een heir van spionnen en bravo's was het den gewetenloozen vorst mogelijk de kroon op zijne slapen te houden tot de haren door ouderdom vergrijsd waren.

Op den schoonen avond van den 30 Juli 1154 zat Roger, Siciliës grijze vorst op den troon in het koninklijk slot te Napels. Door de openstaande ramen drongen tegelijk met de zacht gekleurde stralen der avondzon, de liefelijke geuren der bloemen, de rijk versierde zaal binnen. Ieder, die deze woonplaats der

weelde aanschouwd had, zoude zich zeker in een waar tooverland gewaand hebben, indien niet op den reusachtigen meesterlijk gebeeldhouwden troon, een gestalte gezeten had, die een scherp contrast vormde met de geheele omgeving.

In die gestalte zou men niet licht Roger II den onrechtvaardige, den wreedaard den tiran herkend hebben. Was dat schijnbaar zoo nietig en zinneloos wezen in staat de woede van een zwaar onderdrukt volk te beteugelen? En toch, in dat hoekige verwrongen lichaam leefde een ziel, krachtig en stout, doch helaas, tevens laag en zwak. Roger II was voor zijnen medemensch een verzegeld boek; niemand kon hem doorgronden. Hij echter, wiens donkere oogen loerend en altijd onrustig in beweging waren, scheen met een enkelen blik zijnen naaste te ontmaskeren. Hij kende de kracht zijner oogen; menig slachtoffer was voor zijnen doordringenden blik ineengekrompen en .... op dien grond veroordeeld.

„Benevido! zeide Roger zich tot een zijner hovelingen wendende, „zeg die vrouw, dat „haar dansen mij heden mishaagt; ik beveel „haar te zingen."

Benevido verliet de eereplaats naast den troon, trad op de schoone Napolitaansche toe en gaf haar het verlangen van zijnen vorst te kennen.

De jonge vrouw richte eenigszins spijtig hare blikken op den prachtigen troonhemel. Een traan glinsterde in het donkere oog. Zij was miskend.

„Silvio! breng mij mijne harp," zeide zij Een knaapje kwam te voorschijn schier zwoegende onder eene groote vergulde harp. Nauwelijks had zij het speeltuig aangevat of de treurige uitdrukking, verdween van haar gelaat. Een heilig vuur scheen haar te bezielen en terwijl zij opzag tot den vorst vloden de volgende woorden van hare lippen,

Verheft de krijgsvaan,
Ridders en edelen!
De wreedheid woedt fel,
Steeds moet gij beven,
Uw eer en uw leven,
Staan beiden op 't spel.

Verheft de krijgsvaan,
Ridders en edelen!
Verpletter zijn macht.
Weldra genake
Het uur der wrake,
Waar ieder naar smacht.

Verheft de krijgsvaan,
Ridders en edelen!
Duldt geen slavernij!
Dit zij uw streven,
Het doel van uw leven;
Maakt 't Vaderland vrij.

De Napolitaansche hield op en zag den getergden monarch aan met een blik waaruit triomf sprak, Zij had zich gewroken.

„Vrouw!" zeide Roger terwijl een grijnslach op het ingevallen gelaat zweefde, „vrouw, „uwe tong was scherp, doch het ga u als de „wesp die sterft, nadat zij eene zeer onschul„dige wond heeft toegebracht. Catirero aan „uwe zorg draag ik deze vrouw op". Catirero, de bevelhebber der lijfwacht richtte zich tot de schoone. „Volg mij," was zijn kort bevel.

Nog eens wendde de Napolitaansche zich tot den troon, dreigend hief zij hare hand omhoog. „Tiran, gij zijt nu door eene wesp „gestoken, doch weldra zal de scorpioen zijnen „giftigen angel in uw vuig lichaam slaan!"

De bevelhebber der lijfwacht wilde de hem opgelegde taak vervullen, toen plotseling het knaapje zich krampachtig aan het kleed der jonge vrouw vastklemde. Benevido fluisterde in het oor van Paniotte, den hofnar:

„Van wien is dat kind?" Paniotte grinnikte van genoegen en antwoordde snel „Domme eend! Weet gij dan nog niet, dat men „in onze dagen niet naar zulke zaken vraagt."

Nauwelijks had de ongelukkige vrouw den drempel overschreden of eene bekoorlijke jonge maagd vergezeld van een ouden man werden door een page binnen geleid.

„Waarde vorst en Heer" sprak de page, terwijl hij de knie voor den troon boog.

„Deze edele jonkvrouw en deze eerbiedwaardige ridder wenschen tot u gebracht te worden."

„Roger van Normandië," zoo begon de grijsaard, die den troon genaderd was zonder eenig teeken van hulde aan den koning te bewijzen,"

„Gij kent mij niet meer! Mijne haren zijn vergrijsd, mijne ledematen zijn verstijfd, maar toch is geen enkel der beleedigingen en wreedheden door u mijn geslacht en mij aangedaan bij het klimmen der jaren uit mijn geheugen weggevaagd. Roger de onrechtvaardige, gij kent mij niet meer? De grijsaard zag eenige oogenblikken den grijzen vorst aan. „Ik ben graaf Lucastes, de edelman, wien gij alles ontnomen hebt, wiens hoopvol leven door u in een aanhoudend lijden herschapen is, doch wiens kracht, Gode zij dank, door u niet kon gebroken worden.... In de dagen mijner jeugd beminde ik de schoone dochter van den edelen Hertog van Zwaben. Zij was mijne bruid, doch gij monster, gij misgundet mij mijn geluk en voor zij de mijne kon worden, was tegen haren wil, door den priester een band tusschen haar en u gelegd, dien de dood slechts verbreken kon. Gij hebt mij niets gelaten: mijne verwanten en vrienden mijne bezittingen, alles hebt gij mij ontnomen, doch God voor wiens rechterstoel gij eenmaal zult moeten verschijnen, gaf mij het

middel om een goed werk te verrichten. Het kind, de vrucht van het heilloos huwelijk, heb ik u ontroofd om het op te voeden tot een deugdzaam mensch! — Gij hebt Sicilië's troon ontwijd! Misdaad en ondeugd waren de steunpilaren uwer macht, trouw en rechtvaardigheid, gij kendet ze niet. Vorst, uwe grijze haren verkondigen den volke, dat uwe dagen geteld zijn, doch wanneer het graf zich voor u geopend heeft, zal Sicilië juichen; dagen van vrede en geluk zullen volgen op de donkere tijden. Vroolijk zal de zon zich verheffen onder de regeering eener deugdzame vorstin! Wat de vader vernield heeft zal de dochter opbouwen en vergrooten. . . . Roger aanschouw uwe dochter!" Lucastes wendde zich tot Vendella. „Constantia, Prinses van Napels en Sicilië, ziedaar uwen vader!"

De jonge schoone ging eene siddering door de leden, hartstochtelijk sloeg zij hare armen om den hals van den grijzen edelman.

„Gij liegt oude dwaas," brulde de vertoornde vorst, die bleek van woede van zijne troon was opgestaan. „Gij liegt, mijne kleine „Constantia is vermoord!" Lucastes maakte zich los uit de armen van de verschrikte maagd.

„Zie hier het bewijs harer hooge geboorte," riep hij, terwijl hij den koning het kistje overreikte. „Logenstraf mijne woorden indien „het u mogelijk is."

Roger doorliep eenige der in het kistje beslotene perkamenten en riep toen plotseling uit: „Ja waarlijk zij is mijne Constan-„tia! Zij is mijn kind!"

Wanhoop maakte zich van het meisje meester; in vertwijfeling wierp zij zich aan de voeten van den grijsaard neder en omvattezijne knieën. „Vader, vader, verlaat Vendella niet!" riep zij uit.

De oogen van den vorst schoten bliksemstralen, „Adder!" schreeuwde hij, gij hebt mij de liefde van mijn eenig kind ontroofd! Doch zwaar zult gij hiervoor boeten."

„Vorst!" zeide de oude man, terwijl hij den monarch kalm aanzag. „Mijn leven heb ik gewijd aan het welzijn van mijn vaderland. Mijn taak is thans ten einde. Eene deugdzame vorstin zal den troon bestijgen, waarop dertig jaren lang ondeugd en willekeur geheerscht hebben. Het volk zal ontslagen zijn van de ketenen der slavernij en onder eene milde regeering de geeselingen uwer tirannie vergeten!... Neem mijn lichaam, mijne krachten zijn uitgeput en mijne ziel verlangt naar de eeuwige rust."

Caterero ontving van den vertoornden vorst het bevel om den grijzen ridder streng te bewaken en aan den scherprechter over te leveren. Vendella was bewusteloos aan den voet van den troon nedergezegen.

In den morgenstond van den laatsten Juli 1154, viel de regen bij stroomen neder. De wegen waren in modderpoelen veranderd en bijna onbegaanbaar voor de fijne satijnen puntschoenen der jeugdige edelen. En toch, in spijt van slijk en regen, heerschte er een ongewone drukte op de hoogte van St. Elma di Napoli. Ridders en lijfknechten verdrongen elkander om getuigen te zijn van een treurig schouwspel. Een schavot was op den heuvel geplaatst. De beul hield de bijl reeds in de ruwe vuist en scheen slechts het teeken af te wachten om zijn gruwelijk bedrijf uit te oefenen.

De man, wiens terechtstelling zooveel nieuwsgierigen op de been had gebracht, was de oude graaf di Lucastes. Kalm staarde hij op de joelende en woelende menigte; een waas van tevredenheid en zelfvoldoening was op zijn edel gelaat te lezen. Men wachtte op de komst van den koning, die als opperste rechter de terechtstelling zoude bijwonen, maar te vergeefs; eindelijk werd een ruiter naar het koninklijk slot gezonden. De bode kwam terug; groote ontsteltenis stond op zijn gelaat.

„De koning is vermoord!" riep hij. „De moordenaar is gevat en afgemaakt,"

Deze woorden brachten schrik onder de omstanders teweeg, alleen Lucastes bleef voor zich staren en mompelde:

Ik had het voorzien, Monetti, arme dweeper! . . . .

De bevelhebber der lijfwacht gelastte den beul zijnen plicht te doen; de laatste wensch van den vorst moest vervuld worden . . . . Eenige oogenblikken later had Sicilië een man verloren, die vrij van eigenbaat en zelfzucht, zijn vaderland van harte diende en liefhad.

Besluit.

Keeren wij nog eenige oogenblikken terug tot Vendella, van nu af Constantia, koningin van Napels en Sicilië. De groote en smartelijke verliezen, welke zij geleden had, versterkten haar nog meer in het voornemen om deugdzaam en rechtvaardig te zijn. De woorden van den ouden Piëtro waren haar heilig en dienden haar tot richtsnoer. In 1160 trad zij in den echt met den rechtschapenen hertog Willem van Calabrië; doch niet lang mocht zij gelukkig met hem zijn, reeds in 1166 ontviel hij haar. Lang betreurde zij haren gemaal. Eerst in 1177 nam zij de hand aan van den keizer van Duitschland, Hendrik VI, die in 1194 (na den dood van de drie zonen, Willem II Tancred en Willem III, gesproten uit haar eerste huwelijk) den troon van Napels en Sicilië beklom.

Constantia, de edele en milde beheersche-

resse moest in haar huwelijksleven veel smart ondervinden, doch zij verloor den moed niet. Getrouw aan de woorden van den leidsman harer jeugd, wist zij te midden der stormen van het leven haar land op te heffen uit de diepe ellende, waarin het gezonken was. In 1197 daalde deze vorstin ten grave, beweend door een volk, dat bijna alles te danken had aan hare deugd en aan haar edel hart.

L D. G.

AVE CÉSAR. 1)

Vóór eeuwen heeft die kreet in 't cirkus doods weerklonken,
Dáár kondde zij 't begin der worstelspelen aan;
Wien heeft er niet een traan in 't peinzend oog geblonken
Bij 't „César weest gegroet, door hen, die sterven gaan!"

Toen eens de Perzer in den pas der Termopylen
Stiet op Léonidas, d'onwrikbaren Spartaan,
Steeg 't fier omhoog, waar de driehonderd vielen:
„O Sparta weest gegroet, door hen, die sterven gaan!"

Toen 't slot te Loevenstein door Geuzen was genomen
En Alva's heir 't in d'ijzren band ging slaan,
Trotsch droeg de wind het voort, tot de Overmaassche zoomen:
„Oranje weest gegroet, door hen, die sterven gaan!"

---

1) Morituri te salutant.

Toen 's heerschers zegezon te Waterloo ging dalen,
Zijn stem gebood: „de garde rukke aan!"
Toen klonk het, de historie kan 't verhalen:
„O César weest gegroet, door hen, die sterven gaan!",

Komt eens de strijd, die tusschen 't licht en 't duister
Eens komen moet vóór 't licht zich breekt een baan,
Dan stijgt die kreet, buig wereld dan en luister:
„O Vrijheid, weest gegroet, door hen, die sterven gaan!"

F.

NATUUR EN MENSCH.

't Is nacht, stikdonkere herfstnacht. Slechts flauw teekenen zich de sombere, wilde omtrekken der ontbladerde boomen tegen den grauwen hemel af.

De stormwind giert over de velden.

Hij minacht de schepping van den mensch: huilend vaart hij heen over de liefelijkste boschjes, brullend zweept hij het oppervlak der vreedzaamste vijvers, met razend geweld rukt hij de bloemstruiken op de perken van een, en woedend slingert hij de teedere larixen en Italiaansche populieren heen en weer, als wilde hij het weinige overgebleven groen nog wegvagen en het aardrijk geheel hullen in het sombere doodskleed. — Daar wordt hij gestuit in zijn woesten ren. — Wie is het die hem durft weêrstaan, hem, den geweldigen dwingeland der herfstnachten? — 't Is een bevallige villa, aan de helling van een heuvel gelegen. — Weg met

dat gewrocht van menschenhand! weg met het schoone, het liefelijke! Somber moet de aarde zijn, nu het rijk van den wintervorst aanbreekt!

Zij moet gebukt gaan en treuren onder den druk van de heerschappij der woeste elementen!

En gillend en gierend omvat hij het aanvallige gebouwtje met zijne ruwe, ijskoude armen. Hij tracht het met zijn killen adem te doorboren, hij schudt het op zijne grondvesten, hij vat het aan bij al zijne uitsteeksels: — De zonneblinden — hij wringt ze uit de scharnieren, hij slaat ze heen en weer en rammeit er mee tegen de vensterruiten. De schoorsteenen, hij doet ze wankelen op het dak, hij duwt ze en slingert ze, hij blaast er in en er tegen.

Triomf! triomf! het gehate menschengewrocht is niet bestand tegen zijne woede — — een dakpan stort naar beneden en ploft met een doffen slag op het voetpad neer. Dit is 't begin der overwinning! Ha, eindelijk dan zal de natuur zegepralen over den mensch!

En met verdubbelde woede valt hij op zijn offer aan; hij schudt en rukt en knaagt rondom de pas gemaakte bres, en loeiend en gierend in 't bewustzijn zijner overmacht, dwingt hij 't omringend geboomte met hem mede te juichen over zijne toekomstige zege.

Woest slingert hij de ranke populieren heen en weer — het is alsof de zwarte wolkgevaarten hunne toppen hebben vastgegrepen en ze mee willen voeren door het luchtruim.

Maar het zegelied was te vroeg aangeheven, de schijnbaar zoo teere vormen van 't gebouwtje weerstaan zijne hevigste pogingen — wat aanvankelijk 't begin scheen der overwinning, bleek de grens te zijn van zijne macht.

Nog eene laatste, vruchtelooze poging — en voort stuift hij met honend gebrul — voort van het tooneel zijner nederlaag — voort over boomen en heesters, over weiden en bosschages — voort over de vale heide, die zich als een onmetelijk lijkkleed daarachter over de slapende aarde uitbreidt.

En dubbel moet al wat hij op zijn weg ontmoet boeten voor de smadelijke nederlaag van daareven! Daar op het onafzienbare heideveld heeft hij vrij spel, daar tiert hij en loeit hij naar hartelust, daar is niets wat hem durft en kan tegenhouden in zijn dolle vaart. Niets? — En wat is dan dat zwarte gevaarte dat als eene reusachtige slang met roode, schitterende oogen, met blinkende ribben en vurigen staart, stampend en brieschend over de heide voortkruipt? Gelijkmatig beweegt het monster zich voort langs eene baan, die eene heldere streep schijnt,

dwars over de heide getrokken. Gloeiende vonken spuwt het uit, gloeiende adem dringt uit zijne neusgaten; zijn geraas gelijkt in de verte op het gerommel van den donder, maar overstemt weldra het loeien van den stormwind; de grond dreunt onder zijne forsche en regelmatige stooten.

Voor een oogenblik deinst de orkaan ontzet terug voor zijn schrikkelijken vijand — doch voor een oogenblik slechts!

Zal hij zich nogmaals laten honen door een ellendig gewrocht des menschen, zal hij zich laten bespotten daar, waar hij onbeperkt heerscher is! — Neen! dat nooit! — Weg met dien indringer! Terug, terug moet hij, zoo hij niet te vernietigen is, terug naar het gebied van den mensch, waar hij uitgebroed is, waar hij thuis behoort!....

Maar met ijskoude kalmte vervolgt de spoortrein zijn tocht, wèl zuchtend, wèl hijgend, maar toch met dezelfde gelijkmatige snelheid. Hij bekreunt zich niet om de dolle drift der woeste natuurkrachten. Hij spot met hun brullen, hun tieren. Hij stoort zich niet aan het gegil van zijn tot wanhoop gebrachten aanvaller.

Maar kalm, regelmatig, in rechte lijn, spoed hij zich naar de plaats zijner bestemming.

En even ongedeerd en geen oogenblik later bereikt hij zijn doel, dan wanneer een zacht

lentewindje gewaaid had in plaats van den woedenden orkaan.

Den volgenden morgen waren de wolken verdwenen, de winden getemd. En toen de vriendelijke morgenzon weer over den heuveltop gluurde, vond zij langs de helling veel verwoest, wat zij jong en groen en fleurig gekend had, maar het bekoorlijke villaatje stond daar nog, lachend als te voren, in al zijne schoonheid in al zijne liefelijkheid.

Natuur had slechts zich zelve kunnen benadeelen.

DZOELKARNAIN.

DE EERSTE REIS.

De 1e Juli van 't jaar 1868 was een belangrijke dag voor Zeeland. Het was de dag, waarop het, vastgeklonken met ijzer aan 't vasteland, de vruchten zou beginnen te oogsten van jaren langen arbeid. Het was de eerste dag, waarop het niet meer zou zijn een geïsoleerd land, dat slechts met schepen bereikbaar was; het zou voortaan deel gaan nemen aan den wereldhandel.

Velen beredeneerden dat het eene schitterende toekomst tegemoet ging; maar eerst moest het eene beproevingsperiode doorleven. Een der eerste gevolgen toch van de aansluiting aan 't spoorwegnet was eene algemeene stijging der levensmiddelen, die het land in overgroote hoeveelheid oplevert. Het is dus niet te verwonderen, dat velen met leede oogen de eerste trein door hunne rustige akkers zagen stoomen. Met verbazing

werd het monster aangegaapt, dat daar voortschoof, als zat de duivel het op de hielen.

Men ging eenige schreden terug, als de trein passeerde: het is zoo ijzingwekkend iets te zien bewegen, waarvan de drijfkracht onbekend is.

Het duurde eenigen tijd, voor de boeren het waagden, zich aan dat „ding" toe te vertrouwen; doch langzamerhand overwon de nieuwsgierigheid de vrees en reizen werden gemaakt naar Brabant en België.

Het is van ééne dier tochten door een clubje boeren en boerinnen ondernomen, dat ik den lezer ga verhalen, zooals mij dat door een der reizigers verteld werd.

Nie varre van stad leit de Groote 'Oeve bie de butenplekke van meneer Uvers. Je komt er in 'n menuut of vuuftiene, as je mae de siengel oudt, die langs de Brakke Veste loopt. 't Is een van de mooiste 'oeven van 't land, zooas ze dae leit achter d'olmeboamen, die-d-er maer 'eel weinig van te zien ge'en. 1)

's Zeumers weunt den baes in de keete en dae kû-je aoltied d'ouwe vrouwe vinden, die-d-er kousen zit te breien en te maezen. Z'aen-d-er maer één meid, mae Lena, de

1) Geven.

dochter van den baes is 'n flenk vrommes 1); die weet der 'anden te roeren as 't er op an komt. Je mot ze maer is doende zien mit de koeien te molken en in 't drokke van den 'oest, dan staet ze op den tas mit de vurke in der 'and an te smakken 2) en as dan de waegen leeg is, dan rolt ze deur de schoven mit de joengers, tot den baes zeit, dat 't genogt is.

't Is 'n mooie meid, Lena, en z'eit er ok â verscheie 't 'ood op 'ol 'ebrocht; mae 't veugeltje laet zich nie zoo makkelijk vangen; ze weet ok wê, dâ-ze-d-er aan ielken vienger één kan kriegen.

Z'is noe mit Sint Jan negentien 'eworren, glôk, en sins dien tied is ze mit Jaocob van Strien an 't verkeeren; mae 'k gloave nie, dat er ooit ies van kommen zâ: zie is 'n 'eele, vrooilijke meid, die nog â van grapjes 'oudt en ie is de bedaerd'eid in persoon; mae den baes eit er achter 'ezeten, want die vertrouwt Pieter van de Meule nie biester, daer z'aors meer zenieïg'eid in ao.

Maer ik zou je vertellen van de reize ae-n-'k'ezeid. Noe, 't plan was â lank 'angende gewist, om is nae Bruussels te gaen. Me n-aon mit z'n achten of'esproken 3) om

1) Vrouw.

2) Schoven met de hooivork aangeven.

3) In werkwoorden met „af" samengesteld, wordt dit voorvoegsel als „of" uitgesproken,

's Saeterdags mit 't ee'ste spoor of te reizen en noe most ik nog nae Lena, want die zou ok van de pertie wezen. Ik stapte de keete binnen en dae voeng ik drie vliegen in één klap, den baes en Lena waeren-d-er ok.

„g'Middag, saem", zee 'k, „bel, dat doe me plaizier, dâ 'k jullie daer aolle drie treffe. D-er is iet of wat 'aeste bie, want merge morge 1) zouen me graeg gaen. Me binnen noe mit z'n achten: Wullem van den Akker, Jaocob van Strien, ikke-n- en Pieter van de Meule, aollemaele mit der misjes, dâ verstae je."

„Zoo", zee den baes, „mot dien Pieter ok mee? 'k ae-d-er toch, rondunt 'ezeid, maer 'n zwaer 'ood in. Je weet wê, dâ 'k 'm nie bestig lieën kan."

„Lena, Lena, je mot mae weten, wâ je begunt, oor! 't Is toch wê wat astrant, om zoo mae daeken 2) mit dat dienk te gaen rieën; as 't is van die iezere staeven vliegt, dan bin je vort, vin je ok nie Kees?" vroog moeder an den baes.

„Och, Nele, je weet, 'oe de joengeluu tegenwoordig bin. Ze zien nie tevree, vóór z' overaol der neuze in'estoken aen. In onzen tied was dat 'eel wat aors.

'k Ao n ik er nie graeg mee an'ekommen

---

1) Merge = volgenden dag, morge = ochtend.

2) dadelijk.

bie m'n vaoder, dâ kû je gloaven, 'oor! Mae dien Pieter, zie je, dâ 's bie mien de pop in de terve." 1).

„'Oor is, baes," zee 'k, „as dat noe je groo'ste zwaerig'eid is, dan wî 'k je wê belooven, dâ-'k 'm 'n bitje in 't vezier zal ouwen. Wees dae mae gerust van".

't Goeng nog lang zoo glad nie, om der vaoders permissie te kriegen. 'k Leek ik wê 'n âvekaet, die vor Lena stoeng te parlevenken. Maer op 't lange leste kreeg 'k dan toch vergunnienge om der 's anderen daegs mit d' 'uufwaegen van vaoder te kommen 'aelen.

'k Docht bie m'n eigen: zie zoo, meer ae-n- 'k nie noodig en toen 'k vortgoeng, keek Lena me mit der mooie, brune kiekers zoo vrindelijk an, dâ 'k er in segeel geen spiet van ao, dâ 'k voor 'eur de kerstanjes uut 't vier g'aeld ao.

Den volgenden morge was 'k â vóór de zunne op en drok in de weer. Om 'alf zevene kwam Kee, m'n misje, die schuuns te'enover ons weunde. Z'is noe m'n wuuf en 'n best wuuf ok' oor, dae vaol nie van! 2)

Ee'st reën me-n-om Jaocob en toen, recht-

---

1) Het moederkoren in de tarwe.
2) Daar valt niets op aan te merken.

uut, rechtan om Lena. Me-n-aon d'uufwaegen ontdaen van d'uve, mae d'oepels stoengend-er op om j'an vast t'ouwen. Ze waeren mit groen mooi gemaekt; 't leek wê of me-n-uut spelerieën goengen. Noe, zoo 'eel vee schilde 't nie.

Wilder zaeten mit z'n drieën achterin. De knecht liet 'k maer rieën, want die kon 'k toch nie naest Kee zetten. Z'ao biester vee leute, Kee; der lief wezen bloenk d-ervan. Mae Jaocob, die zat net te kieken, of ie naer 't schevot ree. 't Was 'n raore veint, aoltied even stille en zoo sikkeneurig as 'n oud wuuf.

En toen ie Lena dansende van de leute in de gaeten kreeg, mit der nieuwe keuze an en mit der prachtige gouwe knoppen, die glansden van de nieuwig'eid, toen mô-je nie gloaven, dat ie uut de waegen vloog en z'is fiksch beetpakte, zooas ik en 'n aor zou gedaen ae — nee, ie stapte-n-'eel permantig van de tree en toen bleef ie staen, as de vrouwe van Lot indertied; ie scheen één verbaezienge aol over zoo'n verschienienge van z'n misje.

Jae, 't was 'n raoren, dien Jaocob!

Affien, je begriept me-n-aon geen tied te verliezen. Naedat Lena der ouwers nog is 'ekost ao-d-en in de waegen 'eklommen was, lee Gerrit, de knecht, er de zweepe over en in tien menuten waeren me-n-an 't stasjion. Pieter van de Meule was-t-er â mit z'n

vracht en me-n-aon nog mae net tied om kaertjes te nemen en in de waegens te klouteren, toen de lokkemetief begon te fluten en te blaezen as 'n raezende en-d-er van deur goeng.

Noe, me zaeten-d-er werm genogt, dae mekeerde 't nie an. Me leken wê gepakten aerink in 'n tunnetje. Daer ao-je Piete, Pieter z'n misje, die was ommenebie zoo dikke as 'n verke op 't mes'kot. Pieter ao-ze dan ok mê meegenomen, om nie aolleenig te motten gaen; ie beschouwde ze meer as de vuufde wiek an 'n meule.

En dan zat dae lienks in den 'oek van de ruumte nog Wallem te'enover Pieter. Dâ's 'n petente veint; mae je mot aoltied mae zurgen, dâ-je nie in onmin mit 'm komt, want ie kan je wê maeken en breken en dubbeld in z'n zak steken.

't Was toch wê zoovee' vremd, aol die veuroaden 1) zoo te zien vorbiesnorren vlak onder je, en 'n bitje varder aol die blokken en 'oeven; 't was net, of-t-er 'n gerdien voor 'oeng, dat 'eel gauw voruut'eschoven wier.

'k Gloave, dat 't van de verbouwereerd'eid was, dâ-me nae nie spraeken; mae des t'arder zaeten me te smoken, tot op 't leste de

1) Uiteinden van lange, door greppels gescheidene, blokken of akkers bouwland.

waegen zoo vol mit rook was, as de bakkeete van den baes, as de Noordewind op de schouwe staet. Me wouen zoo'n glas openzetten, mae dat dienk wou nie.

Toe me-n-an 't naeste stasjion kwaemen, lieten me dan ok Kee te'en de raemen dunderen, tot er eindelienge zoo'n kaerteknipper kwam. Ie scheen biester veel 'aeste t'aen, temis 1) nae de keele, die-n-ie opzette, t'oordeelen.

„Kom, meisje haast je wat," zee-d-ie en mit trok-ie Kee deruut. 't Goeje schespel liet 'm mae begaen en wilder begrepen-d-er niks van.

„Waar reizen de heeren naar toe?" vroog de veint. As uut één mond schreeuwden me: nae Bruussels. 't Pertier wier dicht 'eslogen en-d-er wier 'efloten.

Dâ goeng aolles zoo gauw in z'n werk, dâ-me geen tied aon, om te roepen, dâ Kee der nie uut moch, vóór 't spoor â vort ree. Mae noe begon zie der eigen ok te weeren, en eindelienge wier ze mae perjuus in den achtersten waegen 'edouwd. Pieter van de Meule, der vrieër, zee noe dat 't geen kwaed kos, as z'in de beestewaegen 'estopt was bie de verkens.

Laeter bleek 't, dâ-ze bie de kaerteknippers 'ezeten ao.

---

1) Ten minste.

Nae zoo wat een uur sporens kwaemen me-n-in Braobant. 't Joenge, wat 'n verschil van land is dat mit 'ier. Je ziet er niks as van die kleine sparretjes en boekweit. Nee, dae zou 'k nie kunnen aerden op die luchte grond; en die is nooit goed te maeken, zie je: je bint dae te kort bie den 'emel.

Te'en ellef uur arreveerden me-n-in Brauussels. 't Joenge joenge, wat 'n bewegienge was 't daer an 't stasjion. Ze smeten mit manden en baelen of ze kepot mochten, en ielkend'een liep te'en ons lief an. Zoo noe en dan pakten ze dikke Kee is an der ermen, mae dan kregen ze van Pieter wê zoo'n lik, dâ ze varder mit der flodders-d-erof bleven: ze zaegen wê, dâ Pieter 'n gerîseleveerde veint was.

Me-n-aon of'esproken om mae subiet 'n gi's te nemen, die je, naer men van den deumenie g'oord aon, dae zoo mae vor 't opscheppen eit. Pieter pakte dan ok â daenig gauw 'n veint bie z'n rok, mae die scheen-d-er geen zin in t' aen, want ie streek z'n veeren op as 'n pauwe en zee niks as: perdon messeu.

„Ik verstae joe gewauwel nie", zee Pieter en draoide-n-'m z'n rik toe. Deur de menigte wieren me varder gedroengen, toe me n-in eens vóór ons 'n troep schumers gewaer wieren, die mit der flodders op ons wezen. Pieter stapte-d-er koelant op los en één-d ervan zou ons noe de weg wiezen.

Ee'st goengen me-n-as ganzen achter mekaore de stad in om 'n 'erreberge te zoeken, want me n-aon jemeniesen 'oenger 'ekregen. Me lieten 't de gi's mae bestellen, want van dat koeterwaelsch van de kastelein kossen me-n-in segeel niks verstaen.

Eindelienge stapten me-n-op en slogen 'n breeë straete in mit beelderige wienkels. Me keken onze oogen uut ons 'ood, zoo mooi waeren ze. Jaocob wou vor Lena wat koopen om is te toonen, 'oeveel ie wê van 'eur 'ieuw. Ze zaegen 'n mooie ris kraelen liggen, mae toen ie-d erom vroog, begrepen z' 'm nie in de wienkel.

De gi's wier-d-erbie g'aeld, die voruut liep mit Pieter en Kee. Die lee aolles uut; mae toen Jaocob 'oorde, dat dat dienk tien gulden kosten mocht, bekoelde z'n liefde wê 'n bitje. Mae Pieter was-t-er ok biegekommen en die zee daoken, dat ie 't nam.

Ie liet 't in 'n pampiertje wikkelen en gaf 't toen an Lena. Mae noe ao je de wezens van Jaocob en Kee is motten zien; ze keken as oorwurmen. Noe-d-er was niks meer an te doen. Lena nam 't an en me goengen de wienkel uut. Mae noe wou Kee nie meer mit Pieter loopen en Jaocob nie meer mit Lena.

„Affien", zee Wullem, „dâ besan nie; dan verrulen jullie mae van misjes."

Kee vond 't 'n smerige streek en zee,

dâ Pieter nae de duvel kos loopen vor 'eur part; mae Lena, gloav' ik, dat 'eel blieë was, dâ-ze van dien droogen Jaocob of was.

De gi's liet ons noe 't raed'uus zien; dae kan 't Middelburgsche nog wel in ronddansen. Wullem zee, dat ie onze burgemeister daerin wel is raedsvergaoderienge zou willen zien ouwen, en dat die dan temis reden zou aen om z'n 'erte zoo 'ooge te draegen. Me bleven-d-er nie lank: 'n gebouw bluuft toch maer 'n gebouw.

Veel aoriger vonnen me dat veintje van steen, dat achter 't raed'uus staet en dat de gi's „Manneken pis" noemde in z'n Vlaemsche taole. Ie vertelde-n-'oe dat man'tje bie feesten gekroond wier en dat 't ok mit de rîvelutie zoo'n bleeuwe poepekiel 1) ang'aod ao.

Toen brocht ie ons in 'n 'eele groote roomsche kerke; 'k gloave, dat ie ze de sinte-sedule noemde. Der stoeng 'n 'eele lange veint op wacht mit 'n soort van lans in z'n 'anden; wae'voor dat diende, begrepen me-n-ee-st nie. Mae toen de misse begon, keerde Pieter z'n rik nae 't altaer, waerop ie van dien agent 'n nutbrander kreeg, maer ok weer in 't koeterwaelsch. Pieter wou nog nie toege'en, mae toen

---

1) De Zeeuwsche boeren noemen degenen, die ten Zuiden van de Westerschelde wonen: poepen.

kwam de gi's en zee, dâ-me-n-'eel stille mochten wezen, want ze waeren mit wierook doende.

Wilder begrepen-d-er niks van. Bovendien oengen-d-er rommetom zukke schilderieën, as-t-er in geen kerke op de waereld maggen wezen.

„Nee," zee Jaocob op 't lange leste, „ik kan zukke afgoderieë nie langer zien, aors wor' 'k ok nog 'n beeldsturmer."

Ie ao d-er nie 'eel vee' van, mae me goengen-d-er toch maer uut.

Noe kwaemen me-n-â gauw an 'n groot busch, nog vee' mooier as dat van meneer Uvers. 't Leit vlak bie 't peleis van de keunink, die daer ok 'n 'uusje, van wat bin je me-n-eit. Wat of zukke klanten mit zoovee' kaemers uutrichten, begriep 'k nie. De gi's zee, dat er in 't peleis zoo ommenebie twee 'onderd zien, en dat 'n keunink 'n 'eel mooi dienk is, mae dat ie aol die groote peleizen betaelt uut jan en alleman's zak.

't Liep â diep in de middag. Dus as me den dierentuun nog mochten zien, dan mochten me-n-ons 'aesten, zee de gi's. Je begriept, dâ-me nie uut Bruussels konnen zonder die gezien t'aen, aol'oewel Jaocob en Kee mae subiet naer 'uus wouen.

Noe, as je zoo'n dikte mee te slepen eit as Kee of zoo'n vracht sjagrien as Jaocob, dan mot zoo'n wandelienge ok geen kerk-

gang wezen. Mae me konnen ons an ulder bei'en nie steuren en buten en b'alve dat, konnen me, volgens de gi's, in den dierentuun zitten en wat eten.

Op 'n grooten afstand van den Dierentuun 'oorden me-n-â 'n lawaoi en 'n gekras, asof aolle raeven en kraoien dae bie mekaore waeren. 't Bleek, dâ ze net eten kregen. J'ao dat leelijke, vaolsche goed is mit der groote snaevels motten zien; ze verscheurden aolles wâ ze griepen kossen. En varder ao-je aollerleie soorten van wolven en beeren en 'k weet â nie wat vor wilde beesten, die vraeten, asof z'in geen drie daegen ie's g'aod aon. Een-d-ervan slokte-n-'n mooi kernientje mit 'uud en 'aer op.

't Was ieselijk om te zien! Nee, vee' meer leute aon me mit de aopen, die aollerleie kunstjes deeën, as me-n-ze'n paer neuten gaeven.

'Eel lange kossen me-n-'ier nie bluven. De zunne begon â zoetjes an zukke lange schae'wen te gooien, dat 't bliekbaer nae den aevend liep. Me lieten de gi's mae voruutloopen en wilder-d-er achteran. Mae Jaocob en Kee waeren zoo moei, dâ-ze maer 'eel langsaem avenceerden, en Pieter aod 't mit Lena zoo drok, dat die 'n 'eel ende achterbleven.

Zòó goengen me nae 't stasjion; mae toe me-n-daer ankwaemen, bleek 't in eens, dâ

Pieter en Lena vort waeren. 't Joenge, dâ was 'n leelijk geval. Me-n-schreeuwden zoo 'ard as me kossen, mae geen Pieter kwam opdaegen.

Noe zaeten me-n-d-ermee; wat mochten me begunnen? En ikke ao nog â beloofd Lena in 't ooge te zullen 'ouwen! 't Was of-t-er 'n zak terve op m'n 'erte viel.

Mae de gi's raoide n-ons an om mae vast in de waegens te krupen, omdat 't 't leste spoor was. De burgers zouen ze wê terechte wiezen; wellicht zouen ze dan nog wê kommen, want in Bruussels bluven, goeng toch ok nie. — Jaocob en Kee stapten 't ee'st in de waegen en van lieverleê klommen wilder-d-er ok in; d-er 'ielp geen moedertje an.

Eindelienge goeng 't spoor vort, zonder dâ me-n-ie's van ulder 'emerkt aon.

Je begriept, dâ me-n-alles b'alve vrooilijk waeren. Aollerleie gissiengen wieren-d-er gemaekt. Wullen docht dâ Pieter z'n eigen wê zou weten te redden en dâ-ze 's anderen daegs 'eel bedaerd an zouen kommen rieën.

Ik zat mae te bedienken, wâ 'k an Lena's vaoder zou zeggen, want die zou an 't stasjion z'of kommen 'aelen. 'k Ao-d-er aolle gelegent'eid toe, want 'eel de kooie 1) zat â

---

1) De beteekenis van dit woord komt in dezen zin gewijzigd voor. Hetzelfde vindt men terug bij „tuin", dat eertijds „omheining" beteekende.

gauw te roenken, daer 't â zachtjes an doenker wier. 'k Besloot eindelienge, om maer aolles te vertellen, zooas 't 'ebeurd was. Goed beschouwd, kon 'k er toch niks an doen.

Eên van d'ee'ste, die 'k an ons stasjion gewaer wier, was Lena's vaoder. „Zie zoo," zee 'k te'en me-n-eigen, „noe gaen de poppen an 't dansen."

'k Goeng mae regelrecht nae den baes toe en vertelde-n-'m de zaeke. De goeje man was bikans raedeloos; mit aolle geweld woud-ie trok 1) nae Bruussels om z'op te sporen, mae-d-er ree geen spoor meer.

Aol z'n raezen op Jaocob 'ielp niks; de veint ao-d-â sjagrien genogt g'aod; ie poe'ste mae gauw de plaete.

'k Ao vee' mit den baes te doen; 'k mocht 'm gaerne en noe kon 'k niks doen of zeggen om 'm te troosten. 'Eel den weg lank, van 't stasjion tot an 'uus toe, speulden me dan ok mae stommetje: kwaeje menschen mot j'aoltied mae zelf uut laeten drulen.

's Anderen daegs kwaemen de verlore schaepen â vroeg werom. Ik goeng 's aevens nae de Groote 'Oeve en daer 'oorde-n-'k van Lena, 'oe der reize of'eloopen was.

Z'aon vor 'n groote wienkel 'n stuitje

1) Direct.

bluven staen en toen ze varder liepen, zaegen z'ons nie meer, mae Pieter zee, dat ie de weg wê wist. Maer ie vergiste z'n eigen daenig, en ze kwamen wee' bie 't peleis.

Noe vrogen z'an ielkend'een naer 't stasjion; mae den eenen 'elt verstoeng ulder nie en den aoren ao geen tied. Eindelienge vonnen ze weer 'n soort van gi's.

„Waor moe-de-ge hènen?" vroog de veint.

„Naer Zeeland," bromde Pieter.

„Ah, ik wil oe rasch bringen naor de staosie; gao-de-ge maor mit!"

En as aezen liepen ze deur aol 't volk 'een. Z'arreveerden net 'n kertier te laet. Toen was goeje raed diere. 2)

„Noe," zee Pieter, „dan zit er niks op, as dâ me-n-'ier mae lozeeren. Dan mô-je ons maer 'n goed lozement wiezen."

„Wil oe in 't Kaizershotel?" 1)

„Jaeme, as 't mae nie te varre is, want ik voele m'n beenen van belank."

Noe, 't was nie varre en mooi ok, 'aor! vertelde Lena.

Ze stapten mae koelant de gank in en daoken kwaemen-d-er drie veinters, in zwarte rokken en mit witte stropdassen an, naer ulder toeschieten. Die keken net of ze 't vremd vonnen, dat 'n mensch nie op straete lozeerde. Mae de gi's vertelde ze 't een

1) In 't Vlaamsch klinkt *ei* als *ai*.
2) Duur.

en 't aore en toe mochten ze mae den trap op.

't Leek wê of 't 'n toren was in plae's van 'n lozement en van dat duvekotersche trappenklummen wieren ze zoo moei, dâ-ze buten aesem op der kaemers ankwaemen.

Dae zaeten ze noe; mae ze rammelden van den 'oenger, dus Lena zee an Pieter, dat ie maer is wat bestellen moch. Dien gerokten aop scheen dat â te begriepen, want ie vroog, wâ-z'aen wouen en toen begon ie in dat onverstaenbaere koeterwaelsch te rammelen as den omroeper uut stad.

Z'oorden 'm bedaerd an, mae toen-d-er geen end an scheen te kommen, zee Pieter, dat ie noe z'n rammeltote 1) wê kos ouwen en dat ie nie zoo'n schien'eilig bakkes te trokken ao, want dat ie in segeel geen deumenie was.

Eindelienge vroog Pieter kort en goed, of-t ie ok gortepap of zoo ie's ao.

't Uulskuken scheen dae nooit van g'oord 't aen.

„Noe," zee Pieter, want ie begon kwaed te worren, „brieng dan mae gauw wat brood mit 'amme, as je dat eit."

Dat goeng beter en 't smaekte-n-over'eerelijk. Toen stapte Lena nae der kaemer, die kort bie Pieter's kaemer was. 't Zag er

---

1) *Tote* beteekent: *mond.*

aolles wel 'n bitje vremd uut, mae z' ao zoo'n slaep, dâ-ze dae mae weinig over dienken kos.

Den aoren morge waeren ze vroeg op en naedâ-ze 'n rekenienge betaeld aon, waevan Pieter laeter zee, dat 't 'n schandael was, dâ-ze boereluu zoo do'sten plonderen, lieten ze der eigen mae nae 't stasjion briengen om wee' nie bekaoid 1) te loopen.

Die reize eit in zoovarre nog 'n staertje g'aod, dat 'eel de vrieazie 2) tusschen Jaocob en Lena uut was.

Z' is noe Pieter's wuuf en ze leven 'eel gelokkig.

November 1877. P. J.

---

1) Verkeerd.
2) Vrijage.

HOORT GIJ DE STEM?

Hoort gij de stem,
die zachtkens uit de verte,
En fluistrend tot u komt
in 't ruischen van de blaan,
Die u van vrienden spreekt,
van lieven, leven, hopen,
Die u een glimlach vraagt
maar dikwijls ook een traan?

Hoort gij de stem,
die spreekt van toekomst en verleden,
Die u van lente zingt
van onschuld en van vreugd.
De stem, die vriendlijk vraagt:
waar zijn uw rijke droomen,
Die zachtkens tot u roept:
herinnert g'u uw jeugd?

Hoort gij de stem,
die spreekt van onverbreekbre eeden,
Van liefde en van trouw,
van twijfling en van strijd,
De stem, die tranen wekt
en weemoed ook, bij 't luistren
Naar 't schoone lied,
dat aan uw lente is gewijd?

Hoort gij de stem,
die fluistrend uit de verte
U van uw dorpje spreekt
of van uw groote stad,
Die u van bloemen zingt
en van 't eenvoudig huisje,
Die alles tot u brengt,
Wat g' eens hebt liefgehad?

SEMI.

UIT DEN VUILNISBAK.

„Ik ben maar een nietig bloempje", zei een verdord sneeuwklokje, toen het in den vuilnisbak was terecht gekomen, tegen zijn buurman, een rotten appel, die nog al veel verbeelding had, omdat hij zoo hoog aan den boom had gezeten. „Ik ben maar een nietig bloempje, maar ik heb toch vèèl gezien." „Zoo", bromde de appel „dat wist ik ook wel, dat je nietig waart en verschrompeld, en dat je veel gezien hebt, kan misschien ook wel waar wezen, maar dat je zooveel gezien hebt als ik, geloof ik toch niet, want ik ben al vrij wat hooger geweest in de wereld dan jij. Maar 't is hier vervelend, dus vertel maar eens wat."

„'t Is al een heel langen tijd geleden," dus ving het sneeuwklokje aan, „dat ik mijn hoofd uit de zwarte aarde heb gestoken, al heel lang; maar toch herinner ik mij als den dag van gisteren, hoe ik rondzag en hoe ver-

wonderd ik was over de zon, die mij zoo warm en vriendelijk aankeek." „Je wordt nou al vervelend", zei de appel. „De zon heb ik lang genoeg gezien, dus daar hoef je mij niets meer van te vertellen".

„Nu dan" zei het klokje, »de plaats, waar ik geboren werd, was een kleine tuin; ik dacht toen wel dat hij heel groot was, maar mijn vriend de vlinder heeft mij gezegd dat hij heel klein was en de vlinder is zoo mooi, dus die zal het wel weten".

Ik groeide aan den voet van een ouden pereboom, den eenigen boom, die in dat tuintje stond; als ik rond keek, zag ik aan drie kanten muren en aan den vierde de twee ramen en de deur van een armoedig huisje".

„Elken morgen kwam er een oud vrouwtje naar buiten om te zien of de boom nog niet wat verder was uitgeloopen en dan schudde zij het hoofd en mompelde: Och! ik wou maar dat de boom ging bloeien, want dan komt hij thuis. Eindelijk bloeide de boom, maar hij kwam niet. Toen kwam op een morgen het goede oudje met een brief naar buiten en ging onder den boom op een stoel zitten. Ze zette haar schildpadden bril op en las. Zij las lang en toen ze opgehouden had, keek ze met haar goedige oude oogen op naar de blauwe lucht en zei ze zachtkens: „de Heer heeft genomen." Toen ging ze naar mij toe, plukte mij en legde mij in een boekje

dat ze ook nu al naar buiten had gebracht".
„Het was zijn laatste liedje", zei ze, „het sneeuwklokje"

„Ze heeft later nog dikwijls in dat boekje gelezen, dan vielen haar tranen vaak op de bladen en als ik dan die verzen hoorde, dacht ik midden in den winter weer aan de zon en de vogeltjes en ook aan mijn vriend den vlinder".

„Gisteren las ze ook weer, maar toen is het boek uit hare handen gegleden en heeft ze haar moede oogen toe gedaan; er is een buurvrouw gekomen, die zei: „'t is maar goed, dat de oude ziel uit haar lijden is". Ze heeft het boekje opgeraapt er in gekeken en mij gezien."

„Ze heeft toen gezegd, dat ik het blad heelemaal geel had gemaakt en heeft mij in den vuilnisbak gegooid".

„Dat is je verdiende loon", zei de appel, „wat doe je dat boek ook vuil te maken en wat doet die jongen ook verzen te maken, 't was vrij wat beter geweest als hij zijn talent had gebruikt om iets te schrijven, bijv., „Over de veredeling van de Bellefleur", want, ik ben er een, weet je!"
„N'est pas monstre qui veut", zou het sneeuwklokje gezegd hebben, als het Fransch gekend had.

IN 'T NACHTELIJK UUR.

ZANG MET VERANDERLIJKE MAAT.

(*In den trant van de gedichten van Rutger van Heydenbergh* 1718.)

Spiegelglad is 't watervlak van 't meer,
Waar stil een roeiboot voortgaat langs het riet.
Het water geeft het heldre maanlicht weer
Dat alles met fantastisch schijnsel overgiet.

Natuur is ingeslapen; alles rust.
Het vog'lenkoor, dat heel den dag door heeft geklonken,
Het zwijgt. En 't vee, dat daags met zooveel lust
De weiden scheerde, 't rust, in diepen slaap verzonken.

Geen boomblad ritselt: stil is 't bosch,
Dat zich zoo statig uitstrekt langs de kant van 't water.
Slechts 't klagend roepen van den roerdomp maakt zich
uit die stilte los.
Een snelle beek spoedt voort met zoet geklater.

Hoe maakt dat kalme rusten der natuur
Ons hart gevoelig voor de teederste gedachten!
Wat stemt ons hooger dan 't middernachtlijk uur,
Zijn imposante rust in heldre zomernachten!

Hem wien het lot geluk mocht geven.
Een danklied juicht hem uit den borst,
Van sombre smarten vrij gebleven.
't Stijgt opwaarts tot den hemelvorst.

Maar in die rust van 't nachtlijk nur
Voelt de rampzal'ge meer zijn wee.
Zijn oog schiet onheilspellend vuur
Zijn' bleeken mond ontsnapt geen beê

Wat vreemd contrast toch, vormt voor hem het leven,
Dat hem vijandig was, en deze kalme tijd.
De hoop op beter toekomst zal hem haast begeven,
En wanhoop sluipt in 't hart, tot zelfmoord vast bereid.

— — — — —

Spiegelglad is 't watervlak van 't meer,
Waar stil een roeiboot voortgaat langs het riet.
Het water geeft het heldre maanlicht weer,
Dat alles met fantastisch schijnsel overgiet.

Maar wie is 't, die dat vaartuig daar bestuurt,
Dat zachtkens voortschiet langs het riet,
Die jonkman, die met sombre blikken tuurt
In 't heldre water, dat zijn hulk omvliet?

Geen zorg besteed aan zijn gewaad;
Gescheurd de muts, die hem 't gerimpeld voorhoofd dekt,
En donker afsteekt tegen 't bleek van zijn gelaat.
Zijn handen zijn met bloed bevlekt.

En immer tuurt hij onder 't roeien voort
In 't water, dat zijn boot omgeeft.
Een zucht wordt uit zijn borst gehoord,
Terwijl zijn lip krampachtig beeft.

Straks legt hij beî de riemen neer
En stil ligt nu zijn boot.
Weer 't zelfde zuchten, keer op keer;
Van zijn gelaat week 't rood.

Daar wordt zijn droeve stem gehoord
En onheil spellen zijn gebaren;
Hij is met 't allereerste woord
Reeds van zijn zitplaats opgevaren:

„O, menschen, wereld, maatschappij!
„Ellendig loont gij mijn bedrijf.
„O, Was ik machtig, rijk en vrij,
„Ik zou niet doen wat 'k nu misdrijf!"

„Want zondig is 't, wat ik ga wagen.
„Maar slechts dit water kan mij geven,
„Wat mij het werk van vele dagen
„Niet gaf; de daad is ras bedreven!"

„Kalme stroom, gij bergt in uw onpeilbre schoot
„Een schat, waar ik naar haak:
„Rust heerscht nu op het land, rust heerscht hier om mijn boot,
„Wat let mij nog, dat ik er mij van meester maak!"

Spiegelglad is 't watervlak van 't meer;
Nog ligt die roeiboot daar bij 't riet.
Het water geeft het heldre maanlicht weer,
Dat alles met fantastisch schijnsel overgiet.

Maar stil! Daar wordt een plomp gehoord;
In breede kringen rimpelt zich het watervlak.
De klank plant zich naar iedre richting voort,
Tot weer de stilte keert, die straks 't geluid verbrak,

Een wolk verduistert voor een oogenblik de maan
En maakt onzichtbaar wat er plaats grijpt op de steê.
Was het een misdaad, die daar werd begaan?
Een zelfmoord van een man, te zwak voor 's levens wee?

Niet langer meer de zaak verheeld:
Het is een schippersknecht,
Dit listig-palingfuiken steelt.
Daar door een ander neergelegd.

SOFTA.

EEN AVOND AAN DE STUDIE GEWIJD.

(*De spreker spreekt*)

.... Ja, hoe of er die integralen in moeten, God weet het; en dan nog die analytitische, en beschrijvende, en hoogere algebra .... ja, hoogere .... enfin, verder maar: de integraal van —; wacht, we zullen eens zien, of we hem niet op een andere, slinksche methode kunnen verschalken: als we dat nu eens gelijk z stellen, vooruit dan: de integraal van .... Marie is toch een aardige meid; wel een beetje coquet, maar enfin, dat zal er wel afgaan mettertijd. Bromveld zei me gisteren, dat haar oudere zuster Lotje zoo ook geweest was, voor ze met dien — ja, wat doet haar man ook weer, sigarenplanter, nu ja tabaksdito, of koffiezaaijer, neen, dat goed groeit geloof ik aan boomen; dat kunnen we trouwens morgen wel eens informeeren bij Kaars, die zegt zelf, dat hij zoo knap is in mohamedaansch recht.

Kerel! wat zit ik weer te lummelen: de

integraal van den wortel uit — juist, en dan z substitueeren; .... dat bier van dien boef daarover smaakt niet kwaad, ik zal het de jufvrouw voortaan maar altijd laten halen. Dat bier bij Koolsop gisteren avond, sakkerloot hoe lekker! Het kwam uit het Haagje, geloof ik: dat's nu wel een beetje omslachtig. Als het met B meeloopt en de oude is een beetje gepacifieerd, dan zal ik maar heelemaal naar het Haagje verkassen, want jongens, alles is er toch veel beter, dan hier in dit nest. Daar heb je nu bij voorbeeld Gemelman wat heeft zoo'n kerel een prettig leven: 's ochtends op zijn gemak met den trein, dan een partij biljart, koffie, whist, bitter, 's avonds altijd in het Haagje, en bij kroegjolen bij Celkammer of een ander slapen.

Mijn hemel, die vervloekte integraal: de wortel uit één plus, ... duivels, wat zouden we immers weer gelijk z stellen? Ja, dat's waar: Marie vertelde, dat ze met de familie van haar oom in Augustus in Scheveningen ging logeeren. 't Zou nog zoo kwaad niet zijn, als ik in de vacantie hier bleef, want daar bij Pa in den achterhoek, menschlief, drie dagreizen van Scheveningen. En als ik door B kom .... neen, heusch .... wel een beetje coquet, maar almachtig lief; en Bromveld zei .... Ik ben geloof ik waarachtig nu al verkikkerd; dat gaat snel in zijn werk, dunkt me.

Neen; niet verkikkerd: de integraal van .... ja, daar gaat geen syllabe van af, dat heele risje vraagstukken moet van avond klaar. Als we nu eens van achter af aan probeeren, maar dan die substitutie: net eender als Eduard laatst, toen hij er niet uit kon komen; maar hij sprak toch kranig, dat moet je zeggen; en de eerste van ons jaar, die het waagt, en dan met vier oude boeven te gelijk discussieeren en de grijnslach op de kaken van de oudere jaren! Toekomende jaar een goed candidaat voor het een of ander, jongens uit ons dispuut! Dan zullen we die lui van Q. Q. eens leelijk te.... jakkes, die lui met dat lor van een van Raag, dien ze zoo ophemelen; ha, ha, een mooi spektakel! Ze noemden hem het mispunt op de Burgerschool, dat heeft Horve me zelf verteld. Als het erg loopt, zou die Horve goed kunnen meehelpen. Jammer, dat hij niet bij ons in de club zit, 't is zoo'n geschikte boef.

Duivels, waar waren we ook weer? O ja! $z^2 + 2p$, neen, dat is een minteeken, plus maal plus, en daar min.... Daar heb je waarachtig nog een z^3, bliksems, die valt niet weg; nu zijn we nog even ver. Wacht eens, nu kunnen we dat nog gelijk z stellen; probeeren maar, zooals George laatst zei, toen met dat oude retourkaartje.... plus tweemaal px maal den wortel uit... maar hij liep er

toch leelijk in.... $p^2 + ax$.... ik dacht dat hij dien conducteur wou aanvliegen.... gedeeld door r^2.... maar de man was in zijn recht.... $+ x^2 dx$ ...; 't is dan ook een duivelsche brutale baas, die George! He ja, die bordjesmoerderij, hoe of het toch met die affaire zou staan? Als hij van avond op de kroeg is, zal ik hem er eens op aanklampen; och neen, dat's waar, hij zou van avond naar Rotterdam gaan; ja, die engelsche, hij heeft waarachtig geen ongelijk; het is een allemachtig aardig ensemblestukje. Ik hoop, dat ze de volgende kroegjool.... jawel baas, den heelen avond lijntjes trekken zooals laatst, neen, dat nooit, Mary for ever! Ik ben een beest als ik er den volgenden keer naar toe ga, als dat engelsche kind mee komt, namelijk

Ziezoo, nu zijn we zoover, nu nog een beetje rangschikken: kijk dat zal jandoppie gaan .... p^2r gedeeld door .... Oh! Engel van een Marie, ik kan niet verder! Laat eens denken, ... die japon was .... grijs, meen ik, neen, bruin, neen toch niet; .... maar dat elegante strikje — o. o. o. oh!! Neen, niet aan denken: gedeeld door $r^2 + n^2$ dx, of $n^2 + r^2$, dat's beter. Wat heeft ze toch een net figuurtje!

Neen baasje, integreeren, hoor! Juist. Maar hoe moet het nu ook verder? Neen, geen Sturm er bij halen, zelf vinden ....

laat eens kijken .... die ellendige derde term!

Weet je wat, we zullen het antwoord eens in Frenet zoeken, als het er in staat, wel te verstaan.

Jakkes! wat ziet er dat boek smerig uit, daar heeft zeker Willem eergisteren zijn pijp weer in omgekeerd. We zullen ons toch eens pijpendoppen aanschaffen.

„M. Liouville en a donné, dans le tome VII de son journal une solution géométrique forte-élégante": lollig voor Monsieur Liouville!

Wat zit er toch eene onhandige volgorde in dat boek. Als ik eens een Frenet schrijf, dan ....

Daar hebben we nog wat moois:

„Cum autem ob proprietatem tam" .... een mooie taal, dat Latijn, jammer maar dat ik er geen lor van versta; neen, laten we niet liegen: „Inspice et cautus eris", spiegel u, etcetera. En niet te vergeten: dit is de beker der vriendschap, het tegengif der smarte, neen wacht eens .... geen vriendschap, liefde, amorus, of amorum, de duivel mag het weten; het beste is maar: „hùh, hùh, hùh" te zingen, als ze aan die passage zijn, dan schiet je geen bokken.

Bromveld moet hier toch al lang gestudeerd hebben; hij heeft Marie nog gekend in de korte rokken. Ik vind eigenlijk,

dat hij veel te familiaar met haar is. He! ik wou, dat ik er zoo intiem was .... „Integration par substitution", nu zoeken maar: 28 .... 30 .... 331, dat .... dat ...., neen, hij is er niet onder. Dan moeten we Sturm maar bij den kop pakken, daar staat hij in.

Daar is me de jufvrouw zeker weer aan 't boenen geweest; wacht .... daaronder; neen, ook niet. Kijk! heeft Piet hem verleden week niet als projectiel gebruikt? Dan is het zeker dat boek, dat onder het bed gevlogen is. Ik ben te lui om het er onder uit te halen. Ai! wat is toch een lui mensch! Heere mijn tijd, het is al elf uur:

„Het kroeguur heeft reeds lang geslagen'! Ik heb van avond weer collossaal gelummeld!

(Exit: Spreker).

VESUVIUS.

EEN STUDENT.

Een waar student, anders gezegd: un vrai étudiant,
Ziet een *fatsoenlijk burger* (1ste naamval),
zelden of nooit voor een *bezopen orgeldraaier* an.

Daarbij dient men dan nog wel te memo reeren-

Dat, mocht zoo iets voorvallen, de student in
kwestie, de burger dito stijf zou gaan, ne-
geeren,
En daar de burger, bijgenaamd ploert, onze
held moeilijk kan missen,
Zou de eerste liever driemaal verdrinken dan
zich tusschen den laatste en meergemelden
orgeldraaier vergissen,
Dus goed beschouwd is een student een heel
heer,
Zegt een lezer die niet goed op de hoogte is
van studenten en wat dies meer
Zij, want voor hij student en dus eigenlijk
pas in zijn schik is,
Passeert hij een tijd waarin ie niet weet of ie
te Bloemfontein of in Reikiavik is,
De groentijd komt hem al spoedig als een
schrikbeeld tegen,
Als hij de stad zijner inwoning verlaat in ge-
zelschap van vaders, moeders of beider zegen,
Om in Delft te studeeren,
En timm'ren te leeren,
Want nauw, anders pas, betreedt hij de Binnen-
watersloot,
Of hij ziet een echten *student* geaccompag-
neerd door een erg groot

Dier, dat hij Nero betiteld,
En nu en dan achter zijn hangooren kitelt,
En hem, niet den hond maar den bevenden groen,
Heel näief vraagt, hé Kereltje wat kom jij hier doen,
„Studeeren, meneer, voor 't vak ingenieur" is,'
Zijn antwoord, maar zie daarginder die deur is al open,
En „meneer" met den hond roept „je moest harder loopen,
En nou naar m'n Kast en daar drink je voor vier,

't Kan me niets schelen of je boven je thee-
water komt of boven je bier.
Voor een groen heeft de groentijd geen aan-
gename zijde,
Tenzij ie 't geen niet onmogelijk is zich tracht
te vermeiden,
In 't vak van bediende of indien ie mocht
genieten onder 't voorstellen van een
tachtig jarigen *Turk*,

Zooals deze zich zou vertoonen met een oude
jurk,
Als tulband, en een queue als sigaar,
Zittende op de imperiale als zat ie piano te
spelen,

Terwijl hij daarbij een gezicht trekt als zou
hem dat eerst na 18 weken en 3 dagen
gaan vervelen.
Daarbij wordt hem door eenigen het zingen
van „Wien Neerlandschbloed" aanbevolen,
Terwijl anderen zijn *vier extremiteiten* gaarne
zagen bewegen als de wieken van een molen,

Wat ons groentje gevoelt is niet te definieeren,
Dan door u voor te stellen dat 7 *water-*
chineezen probeeren,
Een spoortrein een halfuur lang bij te
houwen,

Wat hun 29 minuten gelukt, waarop zij
dan met vertrouwen.
Op de overwinning in de 30ste minuut
Hun dierbare 7 levens moeten zeggen:
saluut.
Naardien zij hun 7 voorste voeten in een
afgrond zetten,
Iets, waarop zij niet dan eenige meters on-
der den grond pas letten,
Terwijl de spoortrein op dergelijke dingen
beter gestyleerd
Kalm en zonder tranenstorten een brugje
passeert;
Wat deze 7 China-bewoners met hun allen
voelen moeten,
Voelt ons groentje 7maal sterker en dan nog
pas alleen in zijn voeten.
Is de groentijd voorbij,
Dan is ie het heertje,
Heeft een *hoed met een veertje,*

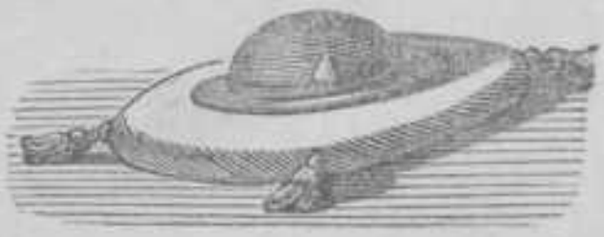

Op de Phoenix *een beertje*,

En als een oud student hem iets vraagt of
zijn glas omgooit,
Dan trakteert ie
En geneert ie
Zich, iets anders te schenken dan Champagne.
Een baantje maakt hem even blij als weleer
van Cocanje
De inwoners *een strikje*, terwijl

Op studentenfeesten de jonge student
Zich aanstelt als eene 6 jaren in de woestijn
gelegen hebbende *dweil*.

Hij drinkt bij die gelegenheid zooveel, de vent,
Dat degenen, die 't zien en 't niet zien, hem
aankijken als *schelvisschen*,

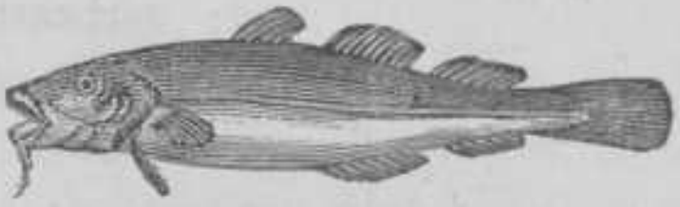

Die van hun' trouwdag af hun' dierbre ga-
den missen,
Terwijl de niet aanwezige *zuigelingen*
Van verbazing uit hun respectievelijke *tafel-
stoelen* springen.

En met een hollandsch accent pogen te roepen:
„C'est bien dommage de cette bonne troupe."
Waarop de president hen natuurlijk om stilte
en stoelvastheid verzoekt,

Daar gebrek aan die twee tegen alle fatsoen-
lijkheid vloekt.
Dit verzoek helpt natuurlijk niet en onder
een verbazend leven,
Zoodat alle vastgezette voorwerpen en dus ook
de stoelvaste zuigelingen beginnen te beven,
Staat met het geduld van een *paard zonder*
beenen,

Een dame met de stem van een verzameling
sirenen,
„Good bye Charly" uit te bazuinen;
Waarop natuurlijk alle Charly's met een schuinen
Oogopslag de schoonheid dier vrouw willen
constateeren,
Iets, wat hun zoo erbarmelijk tegenvalt, dat
ze 't voor den 2den keer niet probeeren.
Dit is vrij wel een kroegjool met ap- en
dependentiën,
Zonder de knechts en de zoogenaamde per-
manentiën.
Overigens houdt een student niet veel van
studeeren,

En denkt hij er niet aan een *bankje,* laat
staan een gulden, een halve keer om te keeren,

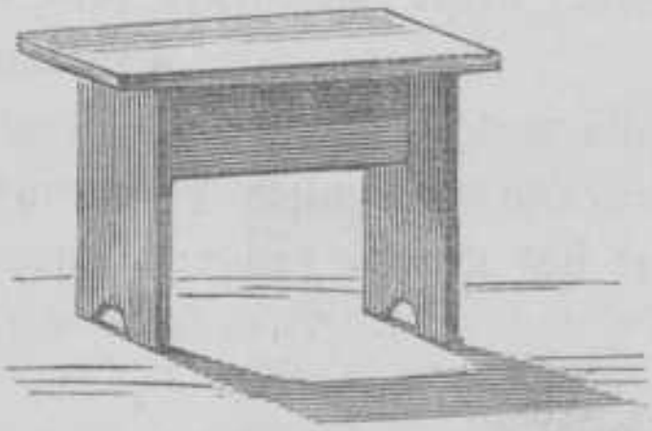

Voor hij het uitgeeft. Men begint te begrijpen,
Dat ouders en voogden zich dikwijls ver-
knijpen,
Als zoonlief na zijn examen B,
Op de vraag: „ben j' er door?" kortweg
antwoordt „nee!"
Terwijl op de fatsoenlijke vraag van papa:
„Heb je schulden?" geantwoord moet wor-
den: „Ja!"
In één woord het gevolg van dat leven
Wordt hier als *moraal* voor u nederge-
schreven:

Een *Student*

Is een vent,

Die op 't end,

Omdat er niets aan te doen valt, maar wordt gesjeesd ; waarop de patient 't Tweewielige rijtuig beklimt met een gezicht alsof ie nooit in Delft is geweest,

En als of ie wou zeggen: „zie je dan niet,
dat ik met pa ga *spelevaren*."

Dat de hemel u voor dergelijke voorvallen
beware!

Delft, 10 October 1877.

B. C. VAN B.

EINE BRAUT.

Ganz einsam war ich im Walde,
Und still', mit trübem Sinn,
Ich meinte mich liebte Keine,
Weil doch so bös' ich bin.

Da flog ein Vöglein vom Himmel,
Von Göttern wohl gesandt;
Ein schönes Blümchen mir reicht' es,
Bis dann mir unbekannt.

„Die Meisterinn dir schicket mich,
Sei jetzt nicht mehr betrübt,
Du kanntest Sie schon lange,
Hast lange Sie geliebt!"

Nun konnte ich Hochzeit feiern,
Ich jauchzte hell und laut,
Ich wuszte dass sie mich liebte;
Die Poësie, die Braut

SEMI.

EEN BURCHT.

Toen ik den 10den Augustus van één der laatste vier jaren ontwaakte en me herinnerde, waar ik was, sprak ik uit den grond mijns harten: Goddank, eindelijk dan toch!

Misschien zult gij, waarde lezer, nieuwsgierig zijn te hooren, wat me in zoo'n vrome, tevredene stemming bracht. Welnu, ik zal 't u mededeelen, maar vooraf voel ik me verplicht u op eene teleurstelling voor te bereiden. Misschien toch meent ge, dat deze woorden doelen op eene merkwaardige of zelfs op eene piquante gebeurtenis, terwijl ze niets waren dan eene uiting van mijn gevoel, dat voldaan was, nu het van de verwezenlijking van een ideaal mijner jeugd ging genieten. En dat ideaal.... bestond eenvoudig in 't zien van een gebouw.

„Wat?" hoor ik iemand vragen, „houdt ge er zulke idealen op na?" Ja, lezer en ik schaam me daarover niet. Dat gebouw is eene levende herinnering aan 't verleden; het

staat daar als getuigene van moed, van geloof, van liefde, van karakter. Zij, die daar vroeger leefden, maakten mijne belangstelling gaande; ja, meer dan dit, ik bewonderde ze, ik vereerde ze en reeds sedert lang wenschte ik de plek te kunnen aanschouwen, waar zooveel gebeurd was. En daarom begroette ik met vreugde den dag, die mij de vervulling van dien wensch bracht.

Wat al vreemde voorstellingen had ik me van dat gebouw gemaakt! Ik wist, dat het een kasteel, een burcht was. Ik dacht, dat het eruit moest zien als het oude klooster, dat bij mijne geboorteplaats staat. Die groote hoeveelheid kleine ruitjes, die zoo'n schemerachtig licht doorlaten, deden me eene zekere geheimzinnigheid aan dat klooster toeschrijven. Zoo iets, dacht me, moest ook mijn burcht hebben, die ook voor de buitenwereld geheimzinnig geweest was, en die zijn' beschermeling geplaatst had achter een' sluier, zóó dicht, dat de wereld met hare, bijna alziende oogen daar niet doorheen had kunnen zien.

Die burcht gaf ik in mijne verbeelding een' toren met een klokje, dat door zijn geluid deed denken aan 't naburige dorpsklokje, dat 's Zondags de menschen tot zich roept en dat geregeld iederen avond aan de nijvere bevolking verkondigt, dat 't tevreden is over haren arbeid. Want *zij* had daar gewoond, die weldaden en geluk met

kwistige hand onder hare onderdanen ronddeelde; zij moest daar een middel gehad hebben om de omwonenden tot zich te roepen, hetzij dan om ze tot eene godsdienstoefening te vereenigen of om ze te beloonen.

Ook moest dat slot eene groote zaal bezitten; want dáárin moest die bijeenkomst gehouden zijn, waar geprotesteerd werd tegen verdrukking en tyrannie; dáár moest de stem der vrijheid gesproken hebben.

Maar wanneer ik dan dacht aan de vele eeuwen, die dat slot oud moest zijn, dan begon ik te vreezen, dat het zou gelijken op de ruïne op den Drachenfels, waarvan eene afbeelding boven de piano in de speelkamer hing. Dan zag ik ze al vóór me, de naakte muren, die 'savonds als spookgestalten in de grilligste vormen zich vertoonen en dan was ik er bang voor en zou voor niets ter wereld me erin gewaagd hebben.

En dat gebouw.... de dag van heden zou het voor mijne nieuwsgierige oogen tooveren.

In vollen draf reden we 't stadje uit, dat kort bij den burcht ligt en waarvan niets merkwaardigs valt meê te deelen: het is eene oude, echt Duitsche stad.

Met 't oog op de zon bepaalden we, dat we ongeveer naar 't zuiden reden. Doch plotseling sloegen we rechtsaf en kwamen op een' weg, die kronkelend naar boven loopt en

niet kan bogen op boomen, die de voor ons liggende bergen zoozeer versieren. Heel in de verte zag ik op een' dergelijken berg een slot liggen. De zon scheen er op; het was, alsof de burcht reeds te oud was om zich nog in de stralen der zon te verheugen, ten minste hij zond ze terug. Zou dat misschien het voorwerp mijner nieuwsgierigheid zijn?

Doch stil, de Kutscher vertelt ons, dat die eene villa rechts, aan de helling van den bergrug gebouwd, de woonplaats is van Fritz Reuter. Met verbazing verneemt de man, dat we den volksdichter van Duitschland kennen, dat we hem liefhebben, dat we hem eeren; hij gelooft niet en met recht, dat wij, vreemdelingen, zijnen weldoener gesproken hebben.

Na nog een kwartier gereden te hebben, komen we aan den berg, waarop de burcht staat. Vóór dat we den zigzagsgewijze stijgenden weg inslaan, die naar den top voert, houdt onze Kutscher stil en wijst ons een verrukkelijk uitzicht achter ons. Daar beneden in de diepte ziet men op de welige weiden het vee grazen. Het had al lang door zijne klokjes onze opmerkzaamheid getrokken; het was of we in de verte een speeldoos hoorden, die een ons onbekend lied speelde.

Deze grasvelden zijn links en rechts ingesloten door met prachtig geboomte begroeide bergen. Alleen in noord-oostelijke richting

heeft men een vergezicht en daar zagen we dan ook heel flauw den omtrek van een' berg. Zou dat de Br.....

Boem! ik val neer in 't rijtuig; we gaan verder. Na eenige minuten moeten we uitstijgen en den weg verder te voet afleggen. Zóó komen we boven op een terras, dat naar alle kanten vergezichten oplevert. Niet lang echter toeven we hier. We gaan een poort door, waar een Pickelhaube op wacht staat en treden eindelijk 't gebouw binnen.

Lezer, laat me u niet rondleiden door den burcht, zooals onze Führer het ons deed; maar laat me u kort mededeelen, wat ik daar vond, dat me aan 't verleden deed denken.

We zouden wreed zijn, als we niet 't eerst dachten aan haar, die hier eenmaal woonde, en die aan den naam van den burcht de macht wist te geven om bij ons steeds de liefelijke gedachte van barmhartigheid op te wekken. Ja, Elisabeth! vol bewondering staren we op de frescoos, die de herinnering aan u levendig moeten houden. Ze zullen steeds nog om iets anders dan om de kunstwaarde bezocht worden, die afbeeldingen, die u daar voorstellen als de weldoenster van 't volk. Zoo ooit, dan heeft de Roomsche kerk goed geoordeeld, toen ze u tot heilige verklaarde! Uw naam zal door 't dankbare volk niet vergeten worden. Het zal uw roem en uw lof blijven zingen in liederen, die schoon

klinken, want ze komen uit 't hart. En wanneer die toonen worden gehoord in den burcht, dan denkt deze terug aan de zangen, die vóór eeuwen weerklonken in de zaal, die zich boven al 't aardsche gedrang verheft.

Dáár gevoelden de banierdragers der poëzie zich vrij onder de hoede van een' vorst, die de kunst wist te waardeeren en de macht bezat, om ze tegen 't ruwe geweld in bescherming te nemen.

Die zaal zag ook 't jonge Duitschland binnen hare muren, dat zich zes eeuwen later nog te beklagen had over 't gemis aan vrijheid van spreken.

Toen deed die burcht zich kennen als vrijhaven voor de waarheid. Hier werd een verbond gesloten tegen de „vaderlijke" zorg der vorsten en der kanseliers, en wanneer later één der vrijheidsmannen smaad en verdrukking moest ondervinden voor 't uitspreken zijner overtuiging, dan was 't hem zoet te weten, dat de anderen medeleden.

Nog één vertrek van den burcht trekt de bijzondere opmerkzaamheid der reizigers. De steile, smalle trap er heen doet vermoeden, dat het geen schitterende zaal zal zijn, die zich aan ons oog gaat vertoonen. Neen, een houten tafel, een dito stoel en een ruwe kast vormen 't eenige ameublement, dat de sombere kamer bezit, welker deur onze gids met een gevoel van eerbied opent. En ook

op de reizigers maakt dit vertrek een' diepen indruk: de scherts verstomt op de lippen, de glimlach om den mond verdwijnt. Maar hoe kan 't ook anders? Wie zou niet met ontzag denken aan den man, die hier een jaar van zijn werkzaam leven sleet? En wanneer we dan zijne werkkamer binnen treden, dan stellen we hem ons voor als den kampioen voor de vrijheid des gewetens. Hij toch had den zedelijken moed zijne overtuiging uit te spreken in eene hem vijandige wereld, voor iedereen. Ja, hij zou voor den keizer op den rijksdag verschenen zijn, al waren er zoovele duivelen op den weg, dien hij gaan moest, als pannen op de daken. Want hij geloofde in hetgeen hij verkondigde; hij kon niet anders. Zulk een karakter boezemt eerbied in en verdient bescherming.

En als we dan denken aan dezen strijder voor de waarheid, dan herinneren we ons ook den burcht, die door hem zijnen naam in alle geschiedboeken vermeld ziet en die ook hier weêr toonde, steeds bereid te wezen, om een toevluchtsoord voor verdrukten te zijn.

Die burcht, hij staat daar nog steeds te wachten op de gelegenheid dat hij wederom zijne diensten zal kunnen aanbieden.

Die wachtende burcht, lezer, heet: Wartburg.

Aug. '77. P. J.

NOTRE VIE.

Quand comme la rose
A peine éclose,
Un coeur d'enfant,
Jeune et volage,
Comme un nuage,
Est innocent;
Un très beau rêve serein et pur
Lui fera dire: „Tardif Futur".

Quand, plus agée,
Plus occupée,
Moins innocente,
Cette âme va vivre,
Dont elle s'enivre,
Une vie charmante;
Cette belle vie, qui trompe et ment,
Lui fera dire: „Heureux Présent".

Quand, non plus forte
Et presque morte
Et fatiguée,
Cette âme passante,
Vieille et fuyante
Et épuisée,
Nous va sourire ; même passionnée,
Elle va nous dire: «Charmant Passé".

SEMI.

DE POPEL EN DE DEN.

Een liefelijk murmelend beekje baande zich een weg tusschen de groene, met bloemen bezaaide oevers. Het heldere water gaf onbesmet het beeld weer van den hemel, en van de kleine heesters, die langs den kant groeiden.

En als het wat verder weer dartel over de steenen huppelde, die in zijn schoot lagen, en dan tot spattend schuim opstoof, dan flonkerden de druppels in het zonlicht als de reinste diamanten en bedekten die steenblokken met een schitterend kleed,

Hoog geboomte tooide de helling aan de bergzijde. Maar lager en lager werd dat woud, tot het aan den oever van den rivier een grazige vlakte open liet.

Tusschen de lagere struiken dan, stroomde het beekje voort, rustig en lief, terwijl het frischheid en leven wekte op de boorden, die het besproeide,

Slechts twee slanke stammen verhieven zich

boven al die heesters. Met grillige hand had natuur ze daar, verre van huns gelijken, als vorsten tusschen al dat lagere volk geplaatst.

Aan den eenen oever verrees een ranke populier met zijn spitse kruin. Als de avondkoelte in zijn, door de jeugd, nog buigzame takken blies, dan ritselde zijn witte bladen, en dan lag in dat zacht gefluister o zooveel geheimzinnigs. En daags als de zon zijn zilveren loover deed scbitteren en zijn schaduw zoo rank op den grond afteekende, dan bewonderde ieder wandelaar zijn schoone vormen en noemde hem een sieraad voor den landstreek.

Want hoeveel schooner was niet die populier dan die spichtige den, die aan den anderen oever verrees, zoo geheel misplaatst op dien vruchtbaren bodem!

Somber staken diens bruine stam en knoestige twijgen af tegen het frissche groen onder hem, en spaarzaam waren de scherpe naalden er aan verspreid. Slechts een paar kraaien hadden er zich in genesteld en voedden er hun jongen in op.

En daarentegen verborgen zich een paar tortels zoo dikwijls in 't ritselende loover van den popel en koosden er met zoet gekir, terwijl de dalende zon alles met een rozig rood tintte.

Die kraaien vlogen uit om veldmuizen en

allerlei ongedierte op te zoeken. En de duiven pikten van die frissche bessen, die overal om hen groeiden, of snoepten van het rijpe zaad, dat zooveel stengels buigen deed. Maar de kraaien waren zwart en ze krasten zoo ruw; en de duifjes waren fijn gevormd en hun kleed was zoo keurig gekleurd en hun stemmetjes waren zoo zacht en lief en sympathiek!

Beide stammen waren jong en veerkrachtig. Den felsten storm boden zij weerstand; en als de zon, na een heftig onweder, weer door de wolken brak, dan vond zij hen beiden nog even gezond en krachtig, als voor zij door de nevelen verduisterd werd.

Maar niet enkel naalden bezetten de takken van den den. Hier en daar vertoonde zich ook een harde appel, die met zijn huid 't zaad beschermde, dat hij in zich bevatte. En toen dat zaad rijp geworden was, openden de appels zich en 't zaad viel er uit. Sommige korrels vlogen, door den wind gedreven, verre weg, de wereld in; maar vele vielen op den grond om den stam. En het duurde niet heel lang, of daar schoten uit den bodem verscheidene kleine boompjes op, die vlug opgroeiden en een klein denneboschje vormden.

Toen lachte de populier spottend.

Dat de den niet zoo mooi was, als hij zelf, dat was diens schuld niet: Natuur had

hem nu eenmaal zoo gemaakt. Maar dat hij de domheid had gehad nu nog andere boompjes aan zijn zij te laten opschieten, daarover maakte hij zich vroolijk.

Neen, hij zelf stond daar nog alleen, verheven boven al dat kreupelhout, als een vorst boven zijn onderdanen, Hij zou geen mededingers naast zich dulden!

En hij hield woord. Jaren gingen voorbij en steeds stond hij daar nog alleen, hoog verheven boven alles wat hem omringde.

En men zag het hem niet aan dat hij oud was geworden; wel was zijn stam dikker geworden en zijn schors ruwer, maar men kon niet zien hoe innerlijk 't merg verhard was en de vroeger zoo taaie en veerkrachtige vezels verstijfden.

Met den den was het niet beter gegaan. De kracht van zijn jeugd was langzamerhand geweken en nu stond hij als een grijsaard te midden van de jeugd, die hem omringde.

Daar betrok eens de lucht. De wolken pakten zich samen, en bliksemstralen doorkliefden 't luchtruim. Een felle storm steekt op, die huilend over de aarde giert.

Daar bereikt hij ook de vlakte waar de populier en de dennen staan. Met haast onweerstaanbare kracht beukt hij de boomen en vreeselijk teistert hij ze. Lang biedt de populier weerstand; nog bouwt hij op zijn vroegere kracht: hij heeft niet gevoeld hoe

die hem bij den dag ontvlood. Wel kraken zijn takken, wel buigt zich zijn stam maar dat gebeurde zoo dikwijls reeds, en steeds liet hem de wind eindelijk ongedeerd met rust.

Maar nu zal 't anders gaan.

Een rukwind, en de boom kraakt; een tweede stormvlaag.... en 't gevaarte zinkt ontzield neer; en zijn verbrokkelde takken waaien in de beek, die de stukken wegvoert naar de rivier, naar den oceaan!

De storm jaagt verder en bereikt den grijzen den. Versterkt in 't vertrouwen op zijn kracht door zijn laatste overwinning, waagt hij ook hier den aanval. De den vreest voor zich het ergste; hij ziet zich reeds verpletterd neerzinken, zooals het de populier deed.

Maar onverwachte redding, de slagen van den storm kunnen hem niet bereiken. De jonge dennen om hem verdedigen zich tegen den aanval en strekken hem tot schild. Wat hij zelf, de afgeleefde stam niet meer vermag, doen nu voor hem zijne zonen; zij beschutten hem met hun jeugdige krachten.

De storm ziet het hopelooze van zijn pogingen in en ijlt verder, elders nieuwe slachtoffers zoekende.

Toen de zon weer door de wolken brak, bescheen zij aan de eene zijde van de beek slechts een eenzamen tronk, 't overblijfsel van den eens zoo schoonen popel. Aan de

andere zijde stonden nog de dennen genoeg zaam onbeschadigd.

Wat den populier belachelijk was voorgekomen, had juist den den gered.

't Had hem geen trotsch aanzien gegeven, dat hij zoo omringd was door boomen van zijn soort, bijna van zijne grootte.

Maar de weerstand, dien zij aan den vijand geboden hadden met de veerkracht der jeugd, had den grijzaard, die hen gevormd had, gered.

SOFTA.

---

* * * * * * *

Ein kleines Bächlein fällt herab,
Es wiederspiegelt klar das Licht;
Ganz sorglos geht es seinen Weg
Und denkt an seine Herkunft nicht.

Doch immer will es weiter gehn,
Und sieht es Bächlein, die ganz leis'
Mit Vorsicht rinnen durch das Thal,
Es spricht: „Sei Mann, mach' mit die Reis'!"

Und nach und nach wird es ein Flusz,
Der in den festen Boden wühlt,
Der durch Abgründe schnell sich drängt,
Der Bäume fällt und „Herr" sich fühlt.

Dann flieszt er lachend, stolz vorbei,
Tränkt Alles gern mit milder Hand;
Er nährt die Fischlein, schützt sie kühn,
Und schmückt mit Korn das Ackerland.

Der Menschen Diener war er nie!
Jetzt soll er Schiffe tragen? nein!
Und Brücken dulden über sich?
Es kränkt die Ehre eines Frei'n.

D'rum weiter, denn: ganz frei zu sein,
Hat er zur Loosung sich erwählt,
Und Wehe dem, der widersteht:
Zu lang hat ihn der Mensch gequält.

Mit grösz'rer Wuth, in blindem Zorn
Verfolgt der Stolze seinen Weg
Und achtet nicht der Menschen Wehr.
Ihm überrascht zu schnell der Tod,
Der Freiheit giebt, allein... im Meer.

23 December '76. QUER.

DE ZONDERLING VAN PORTEROS.

Op 43° N.Br. en 24° O.L. van Ferrol, is het eilandje Porteros gelegen, het middelste der eilanden van de Hyères groep.

Aan de zuidkust bespoelen de eeuwige, rustloze golven eene kleine heuvelrij, die landwaarts in langzamerhand in hoogte toeneemt en aan de zeezijde zachtkens glooiend in 't water afloopt.

Hier en daar liggen op de toppen der heuvelen een paar kleine woningen, die tot schuilplaats dienen aan de visschers, welke zich in den omtrek van het eiland bezig houden met de sardinenvangst.

De bevolking is gering, of liever was gering, want ik spreek van dat eiland zooals 't was in 1849.

Behalve de visschers, die er hun bestaan vonden, woonden er in het jaar van ons verhaal slechts een twaalftal huisgezinnen. De mannen hielpen de bevolking bij de visscherij en maakten tevens de bemanning uit van de

reddingsboot, die, zonderling genoeg, hier aanwezig was en geborgen lag op 't strand aan het einde van een kreek, in de Z.O. zijde van het eiland. De reddingsboot kon als 't noodig was spoedig bij de hand zijn, en had al menigmaal uitstekende diensten bewezen als de booten van Toulon de plaats des onheils nog niet hadden kunnen bereiken. Verder woonde er nog een Engelsch geneesheer van middelbaren leeftijd, die voorheen gedetacheerd was geweest bij het vreemden legioen in Algerië, en daarna z'n ontslag genomen had uit de dienst, met het plan zich in Frankrijk te vestigen. Hij sprak de Fransche taal vloeiend en kon buitengewoon goed omgaan met de verschillende personen, die zich op het eiland bevonden. Zijne woning onderscheidde zich van de andere door meerdere fraaiheid en grootte.

Dichtbij de reddingsboot stond eene kleine verlaten hut, waarin de stuurman en eigenaar der boot zijn verblijf hield. De man was ongehuwd en bestuurde z'n kleine huishouden zelf. Een paar jaar geleden was hij op Porteros gekomen met z'n twaalf gezellen en had de boot medegebracht.

Uiterlijk was zijn hut geheel gelijk aan de visschershutten op Porteros. Ik zeg uiterlijk, want daar binnen was 't geheel anders gesteld. De netten, die bij de andere bewoners van het eiland aan stokken hingen in het achterste

gedeelte van 't vertrek, ontbraken hier; de vischmandjes waren niet aanwezig.

't Huisraad bestond uit een tafel van gladgeschaafd hout en twee stoelen, een kastje in een der hoeken van 't vertrek naast de bedstede geplaatst, en een grooten koffer met koperen banden.

Boven de tafel, die aan de eene zijde van 't kamertje tegen den wand geplaatst was, hingen vreemdsoortige zaken. Omgeven door struisveeren hing er een klein zwart lijstje, waarin, op wit papier, een geteekend vrouwenkopje gevat. Daarnaast hingen nog twee teekeningen, die den beschouwer troffen door schoonheid van uitvoering en ongetwijfeld plaatsen buiten Europa voorstelden.

Boven dit alles zag men een zonderling wapen met een zilveren band aan de muur bevestigd. 't Lemmet was bizonder blank en de greep een gewoon dolkgevest zonder stootplaat en even als de scheede van zilver.

Daar weder boven hingen aan groote spijkers, twee geweeren, waarvan 't eene van Europeesch maaksel was, terwijl 't andere z'n Arabischen oorsprong verried.

Ziedaar alles wat het vertrek bevatte.

De eigenaar van het hutje was een jonge man van nagenoeg dertig jaar. Zijne trekken en zijne houding deden dit echter niet vermoeden. Wel was z'n geheele voorkomen indrukwekkend en flink, doch er liepen diepe

voren over 't voorhoofd en een droeve trek had zich om den schoon gevormden mond geteekend.

Wel was zijn gang vast en gelijkmatig, maar als hij liep hing 't hoofd neer op de borst en waren de handen meestal over den rug gekruist, als ware hij in gedachten verzonken.

't Gelaat was niet schoon, maar innemend en verried eene goede geboorte, evenals iedere beweging van den eigenaar der reddingboot van Porteros.

In 't jaar 1849 nu, had deze man reeds nagenoeg twee jaren op 't eiland gewoond en nog wisten zijne medebewoners niet wie hij was. Nimmer sprak de zonderlinge mensch één woord meer dan noodig was, nooit had hij 's avonds vertrouwelijk gepraat aan de deur eener visscherswoning, nimmer had iemand een enkelen glimlach op dat belangwekkende gelaat gezien. Maar allen eerden hem, want waar hulp noodig was hielp hij, waar gevaar dreigde was hij de eerste om 't onder de oogen te zien.

Toch was de uitdrukking van z'n gelaat somber, zijne houding gebogen.

Ziet, daar komt hij aan; de breedgerande zuidwester achter op 't hoofd en een lifepreserver over den rechterschouder. Naast hem loopt de geneesheer van 't eiland. Ze gaan regelrecht op de woning van den stuurman

af. De dokter gaat na een vriendelijk „bon soir" verder en de zonderling van 't eiland treedt z'n huisje binnen.

Daar gekomen neemt hij uit den grooten koffer een boek en schrijft daarin:

„le 15 Octobre 1849".

„Rien sauvé. Allâh ne l'a pas voulu!"

Im süssen Traum!

In de oostelijke provincie van Algerië ligt de voormalig groote en aanzienlijke stad Tlemcen, ongeveer 5 dagmarschen van Oran verwijderd. Van de vroegere schoonheid dezer stad is nagenoeg niets meer overgebleven; de Moorsche lusthoven zijn verwoest, de schoone gebouwen gesloopt, 't paleis van Abd al-Qadir in militair hospitaal herschapen, en de vestingwerken voor een deel vernield.

Men vindt er heden ten dage nog een kerk en eene kazerne, eenige koffiehuizen en een théater.

De straten zijn nauw en slecht onderhouden, de bewoners over 't algemeen traag en vuil.

Wel is 't te betreuren, dat de oude zetel der koningen van Tlemcen zoo achteruit is gegaan; wel is 't te betreuren, dat de residentie van den grooten Emir niets meer bezit, dat van luister en grootheid spreekt, dan de trotsche overblijfselen van nog trot-

scher gebouwen, dan de verminkte getuigen van Moorsch vernuft en gevoel.

De omstreken van de stad zijn zeer schoon, aan twee zijden is ze omgeven door hooge bergen, die de verschroeiende winden tegenouden, die de woestijn overzendt naar 't noorden.

Aan de andere zijden merken we schoone, bebouwde, vruchtbare velden op.

De natuur spreekt in die omstreken van Tlemcen van majesteit en woestheid, van nederigheid en kalmte.'

Aan de zuidzijde der stad geeft de poort van Mascara toegang tot den schoonen weg, die naar de plaats van dien naam leidt. Groote, zware boomen beschutten daar den reiziger voor de gloeiende zonnestralen. Door de poort van Issy, in 't noordelijke gedeelte der stad, gaande, komt men op den weg naar Oran, die door eene vlakke, weinig begroeide landstreek loopt.

Ziedaar Tlemcen en zijne omstreken.

In deze stad nu bevond zich in den winter van 't jaar 1845 de staf van het in Algerië aanwezige deel der Eransche troepen, onder bevel van den Luitenant-Generaal de la Moricière.

Tot de officieren van 't gevolg van den generaal behoorde een jonge rijzige man, uit Italiaansche ouders te Lyon geboren. In 1840 was hij op twintigjarigen leeftijd op

zijn verzoek voor vijf jaren bij het leger gedetacheerd, dat tegen de Kabylen te velde trekken zou, en had daar kort na zijne aankomst de dood zijner ouders vernomen Reeds meer dan vier jaren was hij in Algerië geweest en dus zou de tijd van zijn vertrek spoedig aanbreken. De Fransche troepen zouden optrekken naar Oran om daar scheep te gaan naar Algiers, waar een deel in garnizoen achterblijven zou, terwijl een ander deel, dat, waartoe onze held behoorde, de thuisreis zou aanvaarden. Nauwlijks waren de troepen eenige dagen in Tlemcen, of Henri de Bornèse, zoo heette de jonge officier, werd aangetast door eene vrij ernstige ziekte, die hem noodzaakte in 't hospitaal achter te blijven, toen zijne krijgsmakkers de poort van Issy uit- en naar Oran optrokken.

Zijne ziekte duurde drie lange maanden

Toen hij voor 't eerst weder uit mocht gaan, werd hem door den kommandant van de stad een brief ter hand gesteld, waarin hem bericht werd, dat zijn diensttijd in Afrika verstreken was en dat hij dus naar 't vaderland vertrekken moest. Op zijn verzoek werd hem door tusschenkomst van een Engelsch dokter, die in 't hospitaal aanwezig was, drie maanden verlof toegestaan, na verloop van welken tijd hij Afrika zou moeten hebben verlaten.

De tijd, die hem zoo tot herstel zijner

gezondheid restte, besloot hij door te gaan brengen in een dorpje Habbed, een half uur Z. O. waarts van Tlemcen gelegen in eene bekoorlijke streek.

Daar woonde, zooals Henri van den dokter vernomen had, een oude Franschman, die er een logement-herberg op nahield en bij de bevolking zeer gewild was om zijne vroolijkheid en hulpvaardigheid.

Naar dien man zou hij gaan en bij hem voor eenigen tijd zijn intrek nemen, hopende daar veilig te zijn voor de kogels en dolken der vijanden.

In 't begin van de maand April ging hij derwaarts, gekleed met 't eenvoudige onaanzienlijke gewaad der Arabieren van die streken. Zijn eenigszins gebogen neus en licht gebruinde gelaatskleur maakte de herkenning zeer moeilijk.

't Was even na zonsondergang dat hij 't begin van 't dorpje bereikte.

't Was het uur, waarop de bewoners water gaan scheppen uit de putten, gelegen aan den smallen weg, die van Habbed leidt naar den grooten weg naar Oran.

Van verschillende kanten naderden waterdraagsters met de kannen op de schouders of aan de armen, om water te gaan putten en dan weer huiswaarts te keeren.

Opmerkelijk is 't dat in die streken in plaats van mannen zeer leelijke oude vrou-

wen tot het halen van water gebruikt worden, terwijl elders dat werk meest door mannen wordt verricht.

Onder al die draagsters merkte Henri echter een zeer jong schoon meisje op, dat, volgens de gewoonte van dat land, zich ongesluierd op weg had begeven tot het verrichten van den dagelijkschen arbeid

Schoon was hare houding, licht en veerkrachtig haar tred.

Haar gelaat was onbeschrijflijk lieflijk; donkere oogen schitterden onder zware lange wimpers, even zwart als de dikke wenkbrauwen daarboven; de neus was klein en fijn gebogen, de lippen fraai gevormd en schoon gekleurd, de kin fijn en toch gevuld.

De kleur van 't gezicht was niet bruin en niet blank; 't had die eigenaardige zacht bruine tint, die eigen is aan vele kinderen van meer zuidelijke streken.

Prachtige zwarte vlechten vielen langs den rug tot bijna op den grond neer; 't haar was op 't voorhoofd gescheiden, een enkele witte bloem was kunstig bevestigd aan de zijde van het hoofd.

Vroolijk liep ze daar langs den weg, minzaam iedered voorbijganger met het hoofd groetend, terwijl ze zachtkens en slepend, zooals in die streken meer gebeurt, een „Weest gegroet" uitte.

Zooals zij daar liep, met den schoon gevormden arm de kan vasthoudende, die rustte op den schouder, geleek ze meer op eene fee, dan op eene dochter uit een der stammen van Bemi-Hammer.

Toen ze voorbij de plaats kwam, waar Henri was blijven staan om naar 't waterscheppen te zien, sloeg ze even de oogen op en uitte ook tegen hem dien vriendelijken groet, die op de wijze van het land door hem werd beantwoord.

In gedachten verdiept liep hij verder. Wat was daar in dien blik van dat kind geweest, dat hem zoo ontroerd had; wat was dat vreemde gevoel, dat in hem levendig werd, toen zij haar groote oogen tot hem opsloeg en zacht dat „weest gegroet" uitsprak. — Wat was dat geweest?

Spoedig had hij het huisje van den Franschman bereikt en onmiddellijk ging hij er binnen. Niemand was er in de gelagkamer dan de waard zelf, die op den gast toetrad en hem vraagde, wat z'n begeeren was.

Ga mee naar buiten oude, dan zult ge hooren wat ik te zeggen heb aan den man, die uit een ander land komt dan 't onze.

De kastelein ging de deur uit, gevolgd door den vreemdeling.

Buiten gekomen, hield deze hem staande en fluisterde hem in 't oor: „Jeanon, un officier français vous demande l'hospitalité"

Nauwlijks had de Franschman die woorden gehoord of zijn gelaat helderde op, en zenuwachtig de hand van den vreemdeling grijpende, zeide hij; „ga mede mijnheer, zeg gerust wat ge wilt".

Langzaam wandelden ze den weg op en neer, en eindelijk ging ze naar binnen.

Henri had in dien tijd aan Jeanon al z'n plannen blootgelegd en van dezen de verzekering ontvangen, dat hij veilig zou zijn in zijn huis. Tevens had Jeanon hem geraden zich alleen des avonds, als de zon ondergegaan zou zijn, buiten te vertoonen, daar dan niemand in hem iets anders zien zou dan den persoon waarvoor hij zich uitgaf, dan een Arabier. Zoo gezegd, zoo gedaan.

Dagelijks, als de tijd van 't waterhalen gekomen was, verliet Henri de woning van den herbergier. Dan wandelde hij met gebogen hoofd, als ware hij in gedachten verzonken, den weg op naar de plaats, waar zich de putten bevonden. Een onweerstaanbare kracht bracht hem daarheen; hij kon er niet van daan blijven.

't Was hem, alsof hij met geweld voortgedreven werd naar die plek.

Elken avond ontmoette hij daar 't schoone meisje, dat hij had gezien op den dag van zijne komst.

Weer was hij den weg opgegaan naar de putten. Daar stond ze weer; ze sprak met

eene der vrouwen. Deze had haar naam daareven genoemd; „Goeraja" had ze gezegd, „als de zon weer opgegaan zijn zal, zal 't reeds voor de 300ste maal zijn, sedert uw vader stierf door de kogels der vijanden."

„Goeraja, vergeet toch nooit de woorden, die hij, stervende uitte: Vloek de Christenen van de overzijde der zee!

Zachtkens had zij geantwoord: „Goeraja, vergeet de woorden haars vaders niet!"

De oude vrouw was heengegaan en zij alleen was achtergebleven om water te scheppen uit den put.

't Werk viel haar wat zwaar dien avond en 't was natuurlijk, dat de jonge man, die juist voorbij kwam, tot haar zeide: „Wilt ge dat ik de kan vul, die zwaar is voor uwe hand?"

Ze had niet geantwoord, maar hij had de kan genomen en water voor haar geschept en haar gezegd: „Uw vriend zal de kan dragen, want Goeraja is vermoeid en de kan is zwaar."

Zoo waren ze stilzwijgend verder gegaan tot ze aan 't begin van 't dorp waren gekomen, waar Goeraja een zijpad in moest slaan, dat leidde naar 't huisje, waar ze woonde met de vrouw, die als eene moeder voor haar was.

Ze had daar hare vriendelijke oogen tot hem opgeslagen en gezegd, dat Allâh hem zegenen zou.

Toen was ze 't pad ingeslagen, dat naar hare woning leidde.

Na dien avond groette ze hem niet meer, maar als hij haar naderde, kleurde ze merkbaar en dan was haar gang minder zacht, haar houding minder opgeheven. Doch telkens kwam hij weer tot haar, en telkens schepte hij voor haar 't water uit de put.

In de eerste dagen was zij stil geweest en had weinig gesproken, maar toen hij haar eens op een avond vraagde of haar moeder nog leefde, had ze de schoone oogen tot hem opgeslagen en gezegd, dat die reeds in 't Paradijs was, evenals haar vader, die gestorven was door de kogels der Christenen.

Tranen waren haar toen in de oogen gekomen en hij had haar getroost; en kind als ze was, had ze hem haar kleine levensgeschiedenis verhaald. Ze was dan, zoo vertelde ze, geboren twee jaren voordat de Christenen gekomen waren van de overzijde der zee en ongeluk gebracht hadden over haar land. Zeventien malen reeds had ze de vogeltjes zien terugkomen uit het noorden, en zeventienmaal hadden de verschillende planten en boomen zich met nieuwe knoppen en bloemen getooid.

Haar moeder had ze niet gekend; toen ze slechts één jaar oud was, was ze door haar vader gebracht naar eene oude vrouw, die alléén woonde te Habbed en met niemand

omgang had. Dikwijls was haar vader dan bij haar gekomen en altijd had hij haar gezegd, dat er maar één Allâh was en dat die Allâh de Christenen haatte.

Toen ze zestien jaren telde, was haar vader gevallen, vlak bij 't dorp, door de vijanden gewond. Ze had zich naar den stervende gespoed en hem nog levend gevonden en z'n wonden gewasschen met het water van de beek, die langs 't gebergte stroomt.

Nog eenmaal had z'n mond zich geopend en somber gezegd: „Vloek over de Christenen van de overzijde der zee;" kort daarna had ze nog een paar klanken opgevangen van de stervende lippen: „lâ ilâha illâ' Allâh". 1) en toen had die mond zich gesloten. Allâh had 't zoo gewild.

Voor de tweedemaal was Henri sedert z'n aankomst teruggeschrikt voor die woorden: „Vloek de Christenen", en eenmaal reeds, heden avond, had hij gewenscht geen Christen te zijn.

Want nu moest dat kind ook hem haten, ook op hem rustte nu de vloek, door de stervende lippen geuit.

---

1) „Er is geen God behalve Allâh." Deze woorden, gevolgd door „dan Mohamada rasoel Allâh" zijn gewoonlijk de eenige, die de Mohamedanen van die streken uit den Qorân kennen. Daarom heb ik ze in 't Arabisch aangehaald. S.

Iederen avond kwamen ze weer bij de put als de anderen huiswaarts keerden en iederen avond droeg Henri de waterkan voor Goeraja.

Eenmaal reeds had hij hare hand genomen en toen ze haar niet terugtrok, deze aan z'n lippen gedrukt. Toen had ze geweend, en hij had haar hoofd in z'n armen genomen en 't gevlijd tegen zijn borst; hij had hare tranen gedroogd en een kus haar gedrukt op 't voorhoofd.

Ze had hem aangezien, lang, zeer lang; en hare schoone oogen hadden hem gezegd, dat ze niet weende van smart, maar van geluk.

Na dien dag hadden ze elkaar telkens gezien, en telkens had hij haar gezegd, dat hij haar lief had.

Zoo waren twee maanden voorbijgegaan!

De zon was juist ondergegaan en de lucht was nog in 't westen purperrood gekleurd, toen Henri wederom Goeraja's kan vulde met water. Reeds nam hij deze als naar gewoonte weder op, en wilde juist den put verlaten, toen hij zich eensklaps scheen te bedenken.

„Goeraja," zeide hij, „wilt ge uw vriend volgen op 't pad, dat van hier leidt naar de beek, waarbij uw vader gestorven is?"

„Ja, Goeraja wil dat," antwoordde zij zacht.

Tezamen gingen zij nu op weg, Henri met de kan op den schouder, zij verlegen

spelende met de lange haarvlechten, die ze in de handen genomen had.

Bij de beek gekomen, zette hij de kan neer, nam hare beide handen in de zijne en sprak:

„Weet Goeraja wel, dat haar vriend niet „gekomen is om lang te vertoeven in het „dorp Habbed; weet zij wel, dat eene macht „grooter dan de zijne hem elders roept?"

Goeraja keek verschrikt op, maar zeide niets.

Hij vervolgde: „Voordat de zon tweemaal „na heden is ondergegaan, zal uw vriend „reeds vertrokken zijn uit uw dorp."

Haastig trok Goeraja hare handen uit de zijne, en sloeg ze om zijn hals „Neen, mijn „vriend zal niet heengaan, hij blijft bij Goe-„raja; want de valschheid van den Christen „is vreemd aan zijn hart."

Ze had de armen op zijne schouders laten neervallen, als wilde zij hem beletten zich te bewegen, en ze had haar lieve hoofd tegen zijn borst gelegd, wijl ze meende, dat ze dan te dicht was bij zijn hart dan dat dit haar zou kunnen verlaten.

Een traan kwam in de oogen van den ongelukkigen man, die weldra alleen zou zijn met z'n smart.

Toch zeide hij: „Goeraja, uw vriend moet gehoorzamen aan de vijanden van uw land!"

Ze schrikte terug, ze trok haar handen weg van de schouders.

Diep keek ze hem in de oogen en zachtkens fluisterde ze: „Neen, mijn vriend is geen verrader, hij is geen Christen."

Vriendlijk ging ze naar hem toe en wilde zijne hand grijpen, toen hij eensklaps uitriep „Ik ben een Christen!"

Dat was te veel! Ontsteld trad ze achteruit en eensklaps nam ze, zoo 't scheen vertoornd, de vlucht.

Toen de laatste sporen van den vertrekkenden dag waren weggevaagd en de nacht een zacht liefelijk licht over de schoone aarde had uitgegoten en de sterren vriendlijk flikkerden aan den hemel, ging er een jonge vrouw naar 't graf, dat eenmaal gedolven was onder den grooten palm, dicht bij de beek, die langs den voet stroomt van 't gebergte.

Daar gekomen knielde ze neer en weende.

„Vader, vergeef 't aan Goeraja, ... dat „ze ontrouw wordt aan haar eed .... dat „ze een Christen niet vloekt. 't Was wreed .... „vader .... dien eed te vragen van uw „kind."

„En die Christen heeft gezegd .... dat „hij haar liefheeft, vader .... vergeef .... „Allâh kan zoo wreed ... niet zijn, neen „dat niet Allâh! En als 't zoo ware! Welnu „dan .... O vader .... ze heeft 'm zoo lief....

„dien christen . . . Allâh vergeef 't Goeraja,
„haar liefde is sterker dan haar trouw."

Nog lang bleef ze daar op 't graf onder den palm. Eindelijk ging ze heen! Maar morgen zou ze terugkomen, en als dan 't bloempje daar op 't graf bloeit, dan zal ze gelukkig zijn, omdat Allâh wil dat ze iemand bemint van een ander geloof.

Zou Allâh 't schoone gebed verhooren van eene reine ziel?

De waterdraagsters zijn reeds lang weer in het dorp terug.

Wederom is de maan opgekomen en wederom hebben de sterren haar vergezeld.

't Is een van die schoone nachten, alleen bekend aan kinderen van zuidelijker streken; de hemel zuiver blauw en overgoten met 't schoone, zachte licht der maan, de sterren schitterend aan dien hemel als paarlen op een rein kleed.

't Beekje, dat langs 't gebergte loopt, murmelt een loflied, dat herhaald wordt in 't ruischen der boomen en eindelijk overgenomen door den wind.

Ziet, daar aan den voet van de beek staat een jonge man met z'n armen om eene meisjesgestalte geslagen.

Z'n hoofd is neergebogen, omdat hij ziet in de lieve oogen van het kind, dat daar

rust aan z'n borst. Zooeven heeft dat meisje hem gezegd, dat ze niet wegblijven kon van de plaats, waar ze hem reeds zoo dikwijls ontmoette. Zooeven heeft ze hem gezegd, dat Allâh wilde, dat ze hem beminde, want 't bloempje had gebloeid daar onder dien boom, en dat maakte haar zoo gelukkig, heeft ze hem gezegd; dat was de oorzaak van haar vreugd. Haar vriend moest Allâh nu ook liefhebben, want Allâh was goed! Ja, Henri zou nu Allâh zeker liefhebben om harent wil.

Nu was ze op die plaats gekomen, wijl ze voelde aan haar hart, dat ook hij komen zou; en een hart, dat liefheeft, bedriegt zich niet, had ze eens gehoord van de vrouw, die als eene moeder voor haar was.

Met de schoone armen om z'n hals geslagen en 't hoofd geleund tegen z'n borst, stond ze daar als eene schoone, bekoorlijke priesteresse der liefde, stond ze daar aan 't begin van den schoonen weg, die ten hemel leidt, of .....

Lang, zeer lang hebben ze daar gestaan en geen woord gesproken.

Hunne zielen hebben zich daar uitgestort in elkander, geheel en al, en de schoone knoppen, die daar sluimerden in die beide harten, hadden hunne windselen verbroken en waren bloemen geworden, witte, schoone bloemen, beelden van reinheid en onschuld.

Eindelijk had Henri getoond, dat hij de

sterkste was, en hij had haar gezegd, dat ze huiswaarts moesten keeren, om in 't dorp te komen, vóór dat de dag aangebroken zou zijn.

Hoe onbeschrijflijk zwaar zou hun afscheid zijn! Dat voelden ze beiden. Doch hij had haar gezegd, dat hij terugkeeren zou naar z'n land en daar wachten op haar, omdat hij haar nu niet medenemen kon, wijl ze beloofd had bij de oude vrouw te blijven, totdat deze ook rusten zou onder de palmen, daar bij de beek. Maar als de goede oude gestorven zou zijn, zou Goeraja bij hem kowen en wonen met hem aan de oevers van een schoon meer, onder een prachtigen hemel.

In Algerië wilde hij niet blijven, daar 't volk daar niet wil, dat een christen een kind tot zich neemt van een Mohamedaan; 't zou spoedig genoeg bekend worden, dat hij een der vijanden was van het land.

Daarenboven waren zijne dienstjaren nog niet om. De Franschman uit de herberg zou voor alles zorgen, hij zou voor Goeraja schrijven aan den verren vriend; hij zou haar brengen op 't vaartuig, dat haar naar Frankrijk overbrengen zou.

O, hoe verlangden ze beiden reeds naar dien dag, waarop ze elkaar weder zouden zien, om bij elkaar te blijven, zoolang als Allâh dat wilde.

Zoo pratende waren ze gekomen bij Goeraja's woning. Eensklaps ging ze naar 't

huisje toe, en kwam onmiddellijk terug met een vreemdsoortigen dolk, die veel in Algerië wordt gebruikt.

„Belooft mijn vriend aan Goeraja, dat hij „met dezen dolk, die behoorde aan haren „vader, de vrouw dooden zal, die zich mocht „willen plaatsen tusschen hem en haar; zij zal „de man doen sterven, die 't beeld van den „geliefde zal trachten te wisschen uit haar „hart. — Haar vriend behoort haar, maar „ook haar alleen! . . . ."

Daarop had ze hem dien vreemdsoortigen dolk gegeven aan een zilveren band.

Henri antwoordde niet. Maar toen ze haar lief gelaat tot hem ophief, had hij haar in z'n armen genomen.

En toen lezer . . . . ach vraag me niet wat er toen geschiedde, stel 't u zelf voor dat afscheid; luister zelf naar dat snikken, maak zelf die schoone handen los van dien schoonen hals, snijd zelf die prachtige vlechten door, die Goeraja om den arm heeft gewonden van haar vriend; scheur zelf die beide harten van één en . . . . neen genoeg lezer!

Toen de dag aanbrak, vertrok uit 't dorpje Habbed, Henri de Bornèse, vergezeld door de heilbeden van den Franschman, die hem zijn hulpe had toegezegd.

't Is een vreeslijke Novembernacht van 't jaar 1849.

Een zwarte sluier is over 't aardrijk geworpen en hangt in dikke plooien langs de helling der bergen en der heuvelen af; zijne randen raken de zee.

De woedende golven beuken den voet van de heuvelrij, die zich verheft in 't zuiden van 't eiland Porteros.

Bruischend en brullend komen ze aanzetten uit zee en slaan meedoogenloos de weinige boomen en struiken weg op de heuvels.

Als een vreeslijk monster komt 't water telkens en telkens weer op 't land losstormen en sleept alles mede in z'n vaart, wat 't ontmoet.

Bliksemstraal op bliksemstraal doorklieft de lucht en verlicht voor een oogenblik spookachtig 't tooneel.

Nu eens woest dan weer somber rolt de donder.

De wind huilt langs 't strand en zet 't vreeslijk woeden der golven en 't ratelen van den donder, nog meer verschrikking bij.

Voor een enkel oogenblik wordt 't kalmer; een kanonschot dreunt over de golven, 't geluid wordt voortgedragen door den wind. Een vuurpijl flikkert door de lucht en roept om hulp.

Daar snellen twaalf mannen langs het

strand, ze houden elkander vast, om niet te bukken voor de macht van den wind. Ze spoeden zich naar de kreek, naar de plaats waar de reddingsboot ligt. De stuurman staat er reeds, even kalm als altoos, hen aansporende tot spoed; dat zien ze bij het licht van den bliksem. Zwijgend gaan ze in de boot en brengen de riemen uit.

Zoolang ze in de kreek zijn, kunnen ze met wat inspanning voortkomen, omdat daar de golven gebroken worden door een vooruitstekende punt in zee, en wijl de wind tegengehouden wordt door de heuvelen.

Maar als ze daar zijn gekomen in 't ruime water, vangt een vreeselijke strijd aan. Nu eens worden ze opgetild als een veertje door de bruischende golven, die hun schuim den moedigen mannen in 't gezicht werpen, dan weer worden ze in de diepte geworpen; de boot wordt ten deele gevuld met 't spattende water. Ze kunnen nauwelijks verder, — ze moeten toch, — ze spannen zich in en weer valt de boot een weinig vooruit.

Wederom bedaart de wind voor een oogenblik. Wat ziet een der roeiers daar bij het licht van den bliksem?.... z'n jongen in de boot, z'n kind, z'n lieveling? Waarom dat?....

Omdat de jongen aan moeder, die dood is, beloofd had, vader niet alleen te zullen

laten als de golven zoo wild zouden zijn, als 't weêr zoo ruw wezen zou.

De stuurman heeft 't kind gezien en trekt het dicht naar zich toe, als om 't te verwarmen aan z'n natte borst.

De vader is gerust.

De storm steekt weer sterker op dan voorheen, de boot rijst weer, een stortzee slaat er overheen. Weer voorbij.... weer een bliksemstraal, o God, 't kind is weg, in zee, zie daar een zwarte stip op die schuimende golven;.... zou 't daar....

Anderhalf uur later was de reddingsboot teruggekeerd op Porteros, doch zonder stuurman. De vader van 't kind, dat in 't water geworpen was, spoedde zich naar zijne woning.

Een buurvrouw opende de deur en wees hem z'n kind, dat met een blos op de wangen in de bedstede lag te sluimeren.

Dat had de vreemde gedaan, die woonde bij de kreek. Op z'n armen had hij het kind in de hut gebracht en 't daar ontkleed, toen te bed gelegd.

Toen was hij op z'n knieën neergevallen voor het bed en had daar lang en bitter geweend. Daarna was hij heengegaan in de richting van zijn huisje.

De gelukkige vader liep onmiddellijk de deur uit naar de woning van den redder van

zijn kind. Daar ontmoette hij den dokter die, met de armen over elkaar geslagen, 't betraande oog gericht hield op den man, die voorover gebogen lag op de tafel.

Voor dezen lag 't boek uit den koffer, en daarin was geschreven:

„le 30 Novembre 49"
„Vengé."

„Hoor mij even aan, mijn vriend," zeide de dokter, „de geschiedenis van dezen man „is niet lang. Eenmaal beminde hij een kind „van de overzijde der zee, een bloem van 't „schoone land daarginds. Dat kind zou tot „hem overkomen en hij wist reeds den dag, „waarop „la Jeunesse" haar binnen de haven „van Marseille zou brengen. Doch „la Jeu-„nesse" kwam niet, en 't kind Goeraja even-„min. De zee had het schip vernietigd, het „kind gedood!"

„Arme man, toen was z'n kracht gebroken, „z'n ziel verplet door zooveel leed!"

„Hij heeft zich daarop teruggetrokken uit „de wereld, omdat de wereld spotten zou „met z'n leed! Maar nog genoeg kracht was „hem overgebleven om een vreeselijken strijd „aan te vangen met de zee."

„Van haar zou hij terugvragen wat ze hem „ontnomen had: eene reine kinderziel; ze „zou nu iedere prooi duur koopen, want „een bloedend hart betwistte haar elken schat!"

En dat was gebeurd. Henri de Bornèse had eene kinderziel behouden voor deze wereld, maar die laatste inspanning was te veel geweest voor 't lichaam, dat zoo geleden had door zielesmart. —

In zijn ziekenjournaal schreef de dokter langzaam neder, terwijl een traan aan z'n oog ontviel:

„BROKEN HEARTED"

SEMI.

VARIA.

Niet-Corpsleden.

Gegroet, gegroet, gij vroolijke en gezonde, lustige en stevige knapen; gegroet, gegroet, gij speelsche en blozende hoop des vaderlands.

Camera Obscura.

Inauguratie.

Komaan — vrijheid, gelijkheid en broederschap; hier in de wolken zijn die drie fraaie zaken mogelijk.

NIEVELT, *Fantasiën.*

Zekere Nachtegaal.

Deez' jong Philomeel
Draagt het Haarlemsche orgel dan ook flink in z'n keel.

Gedichten van den Schoolmeester.

Examina.

Neef vroeg me of ik wel eens gereden had. Natuurlijk was „jawel" het antwoord.

MINA KRUSEMAN, *Mijn Leven.*

Op zeker Delftsch meisje.

Grace is in all her steps, heaven in her eye,
In every gesture dignity and love.

MILTON.

P. S.

Men spant zich steeds in deze inrichting, wat levenswijze en versiering betreft, zoo uitlokkend mogelijk te maken.

Elementen der Sociale Wetenschap.

Toestand in het Oosten.

There is something rotten in the state.

HAMLET.

* * * * * *

Ge ontmoet te Delft alom een heir van donkre tronies,
Die u herinneren aan Nederland's colonies.

DE GÉNESTET.

Delftsche eettafels.

Zij drinken koffie na den eten, om zich te verbeelden gegeten te hebben.

NIEMANN, *Land- en Volkenkunde.*

Niet-geslaagden, examen B.

Hij wist zijn dingen wel, daar niet van, maar de schrimpeljeuzigheid, weet u.

Camera Obscura.

Zeker Secretaris.

Herbei der officielle!

BODENSTEDT.

Groenen.

Laat de kinderen eerst leeren zindelijkheid, dan beleefdheid, dan vertrouwelijkheid.

S. GORTER.

Zekere groote Professor.

Je me moque de leur opinion.

MAX DRENDER

Zeker gemaskerde.

Een aap heeft in zijn jeugd veel grappiger manieren,
Dan de meeste jongelui onder de dieren.

Gedichten van den Schoolmeester.

Redactie vergaderingen 1877.

Afwezig sommige Eereleden en ingezonden stukken.

Notulenboek der Commissie.

* * * * * * * * *

Il y a dans la nature un certain nombre d'êtres moins parfaits que l'homme et plus parfaits que l'aminal, par lesquels on descendrait insensiblement et par nuances de l'homme au singe.

BUFFON.

Op vechtende intimi.

En halverwege tusschen
De Vink en de Haagsche Schouw.
Daar brak hij ..... weken later
Den eed van vriendentrouw.

PIET PAALTJENS.

Kroegpersoneel.

De eerste is een Holm.

W. N. ROSE. *Leer van het Ornement.* Blz. 99.

Verkiezing voor Vrije-Studie. September 1877.

And Jack fell down.

Bekend *Negerlied.*

Stoelensmijters.

Then there's a mahogany table, that you may see thrown in your own face.

She stoops to conquer.

Voor de n de keer B.

La garde meurt, mais ne se rend pas?

Waterloo. 1815.

Zeker leeraar.

Hij had voor deze gelegenheid een geelen stroohoed opgezocht, die hem vrij gemeen stond.

Camera Obscura.

Zekere kelder.

Al wat ge hier ziet moet vóór klokslag van tweeën verkocht zijn.

CAMERA OBSCURA.

College klinken. Burgerlijke Bouwkunde.

Om de waarheid te zeggen, 't was 's mans zwakke zijde.

CAMERA OBSCURA.

Fakkeltocht.

O Joffrou, wil dij mij een courtesij bewijzen,
Soo laet u slave toe dat hij u eensjens kust.

Spaansche Brabander.

Zekere Corpsleden.

Kunt gij het den sjouwerman kwalijk nemen, dat hij onfatsoenlijk is?

Nieuws van den Dag.

Per se Speechers.

Wil niemand luistren, goed; geen mensch kan mij beletten,
Voor mijn genot een klein verhaaltje op touw te zetten.

DE GÉNESTET.

Het Zwaantje te Voorburg.

Jeugdig reiziger, mijn' vrouw en ik zijn van daag van huis;
Doch mijn twee jongste dochters zijn thuis.

Gedichten van den Schoolmeester.

Bouquet aan Agar.

Reculez un peu pour la troisième.

Molière. Le Bourgeois Gentilhomme.

Niet-inteekenaars, Fakkeltocht.

Neen, het kost je geen cent
En 't is heel pleizierig.

Gedichten van den Schoolmeester.

Zeker dispuut.

Komme doch, komme doch, kleiner Schäker,
Komme doch, komme doch, her zu mir!

Vox Populi.

De Tuifclub in werking.

Het proletariaat op zijne valsche wegen.

Brochure.

Zekere aanplakbilletten.

Gij schijnt slecht t'huis te zijn in kanselarijstijl.

Darwinia.

Zeker Kroegjoolspeecher.

Silence messieurs! .... ou par ma vertu, je ferai tomber la tête du premier qui ne se taira pas.

La Grande Duchesse de Gérolstein.

Uientappers per se.

. . . . Soll dermalen der Ort Ohnewitz sein?

Jobsiade. Kap. 24.

En club naar Rotterdam.

Dien dag werd er eene algemeene schietwedstrijd gehouden.

Nieuws van den Dag.

Schetterende gastjes.

Si cet homme est à vous, imposez lui silence!

CORNEILLE, *Nicomède.*

Antipathiën.

Hélas, si j'ose encore former quelques souhaits,
Seigneur, permettez moi, de ne le voir jamais!

RACINE.

Zeker corpslid.

Mijn onschuld is berucht!

Gedichten van den Schoolmeester.

Jool 2de jaar 1877.

Verder zullen er eenige liederlijkhedens verkocht worden."

Programma.

Klaaglied van den vogel Phoenix.

Te scheiden van een dierbre plek,
Vol weemoed en genot,
Te wennen maar aan elk vertrek. —
Verhuizen is ons lot.

De Génestet.

* * * * * * *

Trouw nooit, kind..... de vrouwen laten er de mannen altijd inloopen.

Camera Obscura.

Schetteraars 1ste jaar.

Je wordt vervelend!

Bloemlezing D. S. A.

Aanhangsel zeker Dispuut.

Een trawant geniet nergens een bizonder aanzien.

Aanstaande Europeesche Oorlog.

Sommige Collegezalen P. S.

Geen school wordt gehouden in lokalen, die door den Inspecteur van het Geneeskundig Staatstoezicht verklaard zijn voor de gezondheid schadelijk te zijn.

Nieuws van den Dag.

Anonieme-briefschrijvers.

Zijn naam noemde hij in het eerst niet, geenszins echter uit ouedele drijfveeren.

S. Gorter.

Niet studeeren 1ste jaar.

Geen wonder, er is een wereld vol vreemde en wonderlijke dingen om hem heen.

S. Gorter.

Gloeiende toasten.

Het is altijd mis als jongelui elkaar mijnheer noemen.

Klikspaan.

Examen 1878.

Wer wagt es, Rittersmann oder Knapp, zu tauchen in diesen Schlund?

Schiller.

Officieele Speechen.

Van larie, larie, falderaldera!

Volksdeun.

Kiezen Maskerade costumes.

Dit is veel, doch verbindt tot meer.

S. Gorter.

* * * * * * * * *

Een kaartje te spelen in plaats van studeeren,
Is hedendaags mode der studenten.

Philosophische Gekheid.

Uitslag examen B. Technologen.

De halve populatie is onmiddellijk druipnat.

Gedichten van den Schoolmeester.

Onverhoorde bede van Delftsche huisvrouwen.

Wordt gevraagd een nette, fatsoenlijke dienstmaagd.

Delftsche Courant.

* * * * * * * *

Als niet komt tot iet, kent iet zichzelven niet.

CONSCIENCE.

Nieuwe kroeg.

We zijn, heusch! aardig onder dak
En 'k prijs dit nieuwe huis.

DE GÉNESTET.

Spelers.

Deze speculatie is onzedelijk.

S. GORTER.

* * * * * * * *

Kerel, gebruik je moer's taal of ken je die niet?

VAN EFFEN.

Sjeezen.

Gij zult voortaan de wereld nemen zooals ze is, en dat zal uw al zijn.

S. GORTER. *Vrede op Aarde.*

Slotvarium.

Wat gemaakt moest worden is gemaakt.

SNOEK.

Errata.

Onder het stukje „Uit den Vuilnisbak" moet, evenals onder het stukje „Ave César", „FANTASIO" gelezen worden.

Op Bladz. 244 staat in de noot: dan Mohamada, lees: wa Mohammad; en Mohamedanen, lees: Mohammedanen.

Op Bladz. 262 staat: Tuifclub, lees: Fuifclub.

Onverhoorde bede van Delftsche huisvrouwen.

Wordt gevraagd een nette, fatsoenlijke dienstmaagd.

Delftsche Courant.

* * * * * * * *

Als niet komt tot iet, kent iet zichzelven niet.

CONSCIENCE.

Gij zult voortaan de wereld nemen zooals ze is, en dat zal uw al zijn.

S. GORTER. *Vrede op Aarde.*

Slotvarium.

Wat gemaakt moest worden is gemaakt.

SNOEK.